SKVC

nuo 1995

antrasis išorinis vertinimas
pagal atitiktį

EUROPOS AUKŠTOJO MOKSLO ERDVĖS KOKYBĖS UŽTIKRINIMO GAIRĖMS IR NUOSTATOMS (ESG-2015)

Savianalizės suvestinė

2016 lapkritis

© Studijų kokybės vertinimo centras, 2016
A. Goštauto g. 12
LT-01108 Vilnius
skvc@skvc.lt
http://www.skvc.lt
https://www.facebook.com/SKVCentras

TURINYS

Naudojamos santrumpos abėcėlės tvarka

1. ĮŽANGA

2. SAVIANALIZĖS ATASKAITOS RENGIMAS

3. AUKŠTOJO MOKSLO SISTEMA IR SKVC VEIKLOS KONTEKSTAS

4. SKVC ISTORIJA IR VEIKLA

5. SKVC VEIKLOS UŽTIKRINANT AUKŠTOJO MOKSLO KOKYBĘ

6. SKVC KOKYBĖS UŽTIKRINIMO PROCESAI IR METODIKOS

7. CENTRO VIDINIS KOKYBĖS UŽTIKRINIMAS

8. TARPTAUTINIAI RYŠIAI

9. ATITIKTIS EUROPOS AUKŠTOJO MOKSLO ERDVĖS GAIRIŲ IR NUOSTATŲ 2 DALIAI

9.1 ESG 2.1 ATSIŽVELGIMAS Į VIDINĮ KOKYBĖS UŽTIKRINIMĄ
9.2 ESG 2.2 METODIKŲ, ATITINKANČIŲ TIKSLĄ, KŪRIMAS
9.3 ESG 2.3 ĮGYVENDINIMO PROCESAI
9.4 ESG 2.4 EKSPERTAI
9.5 ESG 2.5 VERTINIMO KRITERIJAI
9.6 ESG 2.6 VERTINIMO IŠVADOS
9.7 ESG S 2.7 SKUNDAI IR APELIACIJOS

10. ATITIKTIS EUROPOS AUKŠTOJO MOKSLO ERDVĖS KOKYBĖS UŽTIKRINIMO GAIRIŲ IR NUOSTATŲ 3 DALIAI

10.1 ESG 3.1 KOKYBĖS UŽTIKRINIMO VEIKLOS, POLITIKA IR PROCESAI
10.2 ESG 3.2 OFFICIALUS STATUSAS
10.3 ESG 3.3 NEPRIKLAUSOMUMAS
10.4 ESG 3.4 TEMINĖS ANALIZĖS
10.5 ESG 3.5 IŠTEKLIAI
10.6 ESG ESG 3.6 VIDINIS KOKYBĖS UŽTIKRINIMAS IR PROFESIONALUMAS
10.7 ESG 3.7 PERIODIŠKAS IŠORINIS AGENTŪRŲ VERTINIMAS

11. INFORMACIJA IR SOCIALINIŲ DALININKŲ NUOMONĖ APIE SKVC VEIKLĄ

12. ANKSTESNIO VERTINIMO REZULTATAI IR REKCOMENDACIJOS

13. STUDIJŲ KOKYBĖS VERTINIMO CENTRO SSGG ANALIZĖS SANTRAUKA

14. DABARTIES IŠŠŪKIAI IR RAIDOS KRYPTYS ATEIČIAI

15. NUORODŲ SĄRAŠAS

16. PRIEDŲ SĄRAŠAS

PRIEDAI

Naudojamos santrumpos abėcėlės tvarka

AMVK	Aukštųjų mokyklų vertinimo komisija
EAME	Europos aukštojo mokslo erdvė
CEEN	Centro ir Rytų Europos aukštojo mokslo kokybės užtikrinimo agentūrų tinklas (angl. *Central and Eastern European Network of Quality Assurance Agencies in Higher Education*)
Centras, SKVC	Studijų kokybės vertinimo centras
EKS	Europos mokymosi visą gyvenimą kvalifikacijų sąranga
ENIC	Europos regiono nacionalinių akademinio mobilumo ir pripažinimo informacijos centrų tinklas (angl. *European Network of Information Centres in the European Region*)
ENQA	Europos asociacija kokybės užtikrinimui aukštajame moksle (angl. *European Association for Quality Assurance in Higher Education*)
ESF	Europos socialinis fondas
ESG	Europos aukštojo mokslo kokybės užtikrinimo nuostatos ir gairės (angl. *Standards and Guidelines for Qulity Assurance in the European Higher Education Area*)
EQAR	Europos aukštojo mokslo kokybės užtikrinimo agentūrų registras (angl. *European Quality Assurance Registre for Higher Education*)
INQAAHE	Tarptautinis aukštojo mokslo kokybės užtikrinimo agentūrų tinklas (angl. *International Network for Quality Assurance Agencies in Higher Education*)
Įstatymas	Lietuvos Respublikos Mokslo ir studijų įstatymas, priimtas 2009 m. balandžio 30 d., įsigaliojęs 2009 m. gegužės 12 d., išskyrus atskirus straipsnius, kurių įsigaliojimas buvo nukeltas vėlesniam laikui (konkrečiai žr. paskelbtą tekstą: Valstybės žinios, 2009, Nr. 54-2140). Atskirais atvejais – taip pat Lietuvos Respublikos Mokslo ir studijų įstatymas, priimtas 2016 m. birželio 29 d., įsigaliosiantis 2017 m. sausio 1 d.
KPMPC	Kvalifikacijų ir profesinio mokymo plėtros centras
LMT	Lietuvos mokslo taryba
LTKS	Lietuvos kvalifikacijų sandara
MOSTA	Mokslo ir studijų stebėsenos ir analizės centras
NARIC	Nacionalinių akademinio pripažinimo informacijos centrų tinklas (angl. *National Academic Recognition Information Centres in the European Union*)
SPAK	Studijų programų apeliacinė komisija
SVK	Studijų vertinimo komisija
ŠMM	Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija
Taryba	Studijų kokybės vertinimo centro taryba
Vyriausybė	Lietuvos Respublikos Vyriausybė

1. ĮŽANGA

Studijų kokybės vertinimo centras (toliau – SKVC, Centras), nuo įkūrimo 1995 metais veikia kaip nacionalinė kokybės užtikrinimo agentūra ir užsienyje įgytų kvalifikacijų akademinio pripažinimo ir informacijos centras. Centro veiklos tikslas – siekti Lietuvos studijų sistemos ir Europos aukštojo mokslo erdvės nuostatų suderinamumo. Mums keliami uždaviniai skatinti aukštojo mokslo kokybę bei kokybės kultūrą, didinti tarptautiškumą, kurti palankias studijų ir profesinės veiklos, laisvo asmenų judėjimo sąlygas.

SKVC misija – kurti palankias sąlygas aukštojo mokslo kokybės gerinimui Lietuvoje bei laisvam asmenų judėjimui pasaulyje siekiant Lietuvos aukštojo mokslo konkurencingumo didinimo ir kvalifikacijų aiškumo.

Studijų kokybės vertinimo centras – vienintelė Lietuvos aukštojo mokslo kokybės užtikrinimo agentūra, vertinanti pirmosios ir antrosios pakopos studijų programų kokybę. SKVC atsakingas ir už Lietuvos universitetų ir kolegijų veiklą užsienyje (jei tokia būtų vykdoma), taip pat iš dalies prižiūri užsienio aukštųjų mokyklų filialų veiklą Lietuvoje. Tačiau Centras nėra vienintelė agentūra, įgaliota veikti Lietuvoje, studijų programų vertinimu gali užsiimti ir kitos kokybės užtikrinimo agentūros, kaip numato Įstatymas. Visgi Centro veikla yra išskirtinė tuo požiūriu, kad vertinimas ir akreditavimas yra tik dalis kokybės užtikrinimo veiklų (viena svarbiausių), kita dalis yra skirta įvairiais būdais remti aukštųjų mokyklų pastangas gerinti studijų kokybę, taip pat šviesti visuomenę ir skatinti atsakingą studijų pasirinkimą.

Mūsų dėmesio lauke – pirmos ir antros pakopos bei laipsnio neteikiančių studijų kokybė. Atliekame aukštųjų mokyklų (valstybinių ir nevalstybinių universitetų bei kolegijų, užsienio aukštųjų mokyklų filialų Lietuvoje) ir jose vykdomų ar ketinamų vykdyti studijų programų išorinį vertinimą bei akreditavimą, teikiame rekomendacijas veiklos tobulinimui. SKVC kaip kokybės užtikrinimo agentūros veiklos sritys taip pat apima ir konsultavimą vertinimo, teisės aktų taikymo klausimais, vertinimo rezultatų viešinimą, paskesnę veiklą kartu su aukštosiomis mokyklomis, analizių rengimą, mokymų, seminarų bei kitų renginių organizavimą, studijas reglamentuojančių teisės aktų ar jų projektų rašymą. Esame Lietuvos akademinės bendruomenės dalis, prisidedame prie jos stiprinimo, rūpinamės aukštuoju mokslu kaip viešąja gėrybe, taigi dalyvaujame įvairiose diskusijose ir forumuose, veikiame kaip ekspertinė organizacija, taip pat pristatome Lietuvą užsienyje.

Ši savianalizės ataskaita parengta kaip pagrindas antram išoriniam vertinimui, siekiant nustatyti Centro veiklos atitiktį Europos aukštojo mokslo erdvės kokybės užtikrinimo gairėms ir nuostatoms (ESG-2015). Pirmą kartą SKVC vertinimas buvo koordinuotas ENQA ir teigiami jo rezultatai sudarė prielaidas 2012 metais tapti visateisiu ENQA nariu ir būti įtrauktiems į patikimų išorinio kokybės užtikrinimo agentūrų registrą EQAR. Gautos ekspertinės rekomendacijos įgalino išsikelti sau naujų ambicingų tikslų pilnai įgyvendint ESG nuostatas. 2014 m. pateikta pažangos ataskaita atspindėjo, kaip Centras atsižvelgė į ekspertinio vertinimo rekomendacijas ir gerino savo veiklą.

Antruoju išoriniu vertinimu siekiame keleto tikslų – viešai atsiskaityti, gerinti Centro veiklą savianalizės ir ekspertų rekomendacijų pagrindu bei dar kartą patvirtinti narystę ENQA bei EQAR kaip patikimos, skaidriai veikiančios ir tarptautinius kokybės standartus atitinkančios agentūros. Tikime, kad tai yra labai svarbu ne tik mums, bet ir mūsų partneriams Lietuvoje ir užsienyje. Kokybė nėra statiška savybė, dėl jos reikia nuolatos stengtis; esame atviri kaitai, nes suvokiame, kad visada galima padaryti geriau ir daugiau, ar dirbti kitaip, todėl mokymosi elementas tiek reflektuojant savo veiklą, tiek semiantis patirties iš kitų ir įsiklausant į pastabas iš šalies mums yra labai svarbus.

2. SAVIANALIZĖS ATASKAITOS RENGIMAS

Savianalizės ataskaita sudaryta iš dalių, pristatančių Lietuvos aukštąjį mokslą ir SKVC darbo kontekstą, pagrindines mūsų kaip kokybės užtikrinimo agentūros veiklas ir istoriją, toliau detaliai nagrinėjant kaip Centras atitinka ESG trečiąją dalį bei kaip Centras ir visa išorinio kokybės užtikrinimo sistema dera su ESG antros dalies lūkesčiais ir reikalavimais. Dokumente skiriamas dėmesys aprašyti pažangą, padarytą atsižvelgiant į pirmojo vertinimo metu ekspertų išsakytus pastebėjimus bei Centro identifikuotas darbo gerinimo kryptis, pristatant konkrečias priemones ir pasiektus rezultatus.

Ši ataskaita parengta savianalizės atlikimo darbo grupės, į kurią įėjo aukščiausia vadovybė – Nora Skaburskienė, L.e. direktoriaus pareigas ir Aurelija Valeikienė, Direktoriaus pavaduotoja (darbo grupės vadovė); vidurinės grandies vadovai – Ieva Vaiciukevičienė, Teisės ir bendrųjų reikalų skyriaus vedėja; Almantas Šerpatauskas, Studijų vertinimo skyriaus vedėjas; Eimantė Bogdan, Studijų vertinimo skyriaus vedėjo pavaduotoja; Rima Žilinskaitė, Kvalifikacijų vertinimo skyriaus vedėjo pavaduotoja; ir vyriausieji specialistai iš dviejų kokybės užtikrinimo agentūros veiklas vykdančių skyrių – Tautvilė Tunaitienė, Institucinio vertinimo skyrius ir Aušra Leskauskaitė, Studijų vertinimo skyrius.

Savianalizę atlikti užtruko keletą mėnesių; vyko nuolatiniai protokoluojami darbo grupės susitikimai. Darbuotojai dirbo prie atskirų teksto dalių, bendrai susitikus aptariamas turinys, teiktas grįžtamasis ryšys. Analizavome kitų kokybės užtikrinimo agentūrų viešai prieinamas savianalizių suvestines, taip pat išorinio vertimo ataskaitas, gilinomės į ENQA Tarybos sprendimus ir EQAR lūkesčius bei ESG interpretaciją.

Taip pat vyko vidinės konsultacijos su visais Centro darbuotojais, kurie turėjo progos prisidėti prie SSGG analizės ir viso savianalizės ataskaitos teksto, taip pat aukščiausiu Centro valdymo organu – Taryba. Be to konsultuotasi su visų trijų Centro patariančiųjų institucijų – Studijų vertinimo komisijos, Studijų programų apeliacinės komisijos ir Aukštųjų mokyklų vertinimo komisijos – nariais. Grįžtamasis ryšys iš pagrindinių išorinių dalininkų – studentų, aukštųjų mokyklų, veiklos pasaulio atstovų, ekspertų – surinktas per akivaizdžius susitikimus. Konsultacijos su aukštosiomis mokyklomis surengtos atskirai su universitetų vadovais, kolegijų vadovais, abiejų tipų aukštųjų mokyklų kokybės vadybininkais. Savianalizei panaudoti Centro metinių ataskaitų ir strateginio plano stebėsenos duomenys, tikslinių teminių analizių ir apklausų rezultatai, oficiali statistika.

Pirmiausiai savianalizės ataskaita parašyta lietuviškai, po to išversta į anglų kalbą.

3. LIETUVOS AUKŠTASIS MOKSLAS IR CENTRO VEIKLOS KONTEKSTAS

Dabartinė Lietuvos aukštojo mokslo sistema – tai daugiau kaip 25 metus trukusio proceso, skirto nepriklausomos šalies sistemos kūrimui ir vystymui, rezultatas. Pertvarkoms pradėta ruoštis dar sovietiniu „atšilimo“ laikotarpiu nuo 1988 m., reformos aktyviai pradėtos vykdyti 1990 m., Lietuvai atgavus Nepriklausomybę.

1995 m. įkūrus Studijų kokybės vertimo centrą, jis buvo įgaliotas organizuoti ekspertinį mokslo ir studijų įstaigų mokslinės ir pedagoginės veiklos vertinimą, su aukštuoju mokslu susijusių kvalifikacijų vertinimą ir teikti informaciją apie šias kvalifikacijas. Tokiu būdu padėtas pamatas toliau plėtoti studijų kokybės išorinio vertinimo sistemą ir tarptautiškumą.

Lietuvos aukštojo mokslo sistema yra grįsta suderinamumo su Europos aukštojo mokslo erdvės nuostatomis principu ir yra integrali Europos aukštojo mokslo erdvės dalis.

Akademinė laisvė ir autonomija yra vienas iš principų, kuriais grindžiama aukštojo mokslo sistema.

1999 m. Lietuvai tapus Bolonijos proceso dalimi toliau stiprinta ir plėtota (atsižvelgus į šalies poreikius ir Bolonijos proceso keliamus uždavinius) trijų studijų pakopų sistema (kuri buvo iš esmės pradėta įgyvendinti dar 1993-1994 m.), sėkmingai taikyta ir toliau vystyta studijų kokybės užtikrinimo sistema, diegti skaidrumo instrumentai (sukurtas programų ir švietimo įstaigų valstybinis registras, nemokamai ir automatiškai išduodamas diplomo priedėlis, įdiegta ECTS kreditų sistema), sukurta nacionalinė kvalifikacijų sąranga, plėstas ir stiprintas tarptautinis bendradarbiavimas mokslo ir studijų srityse.

Mokslo ir studijų įstatyme (2009, 2016) (toliau – Įstatymas) mokslo ir studijų misija apibrėžta kaip viešųjų interesų tenkinimas ir gynimas. Misijos įgyvendinimui yra nustatytas aukštojo mokslo sistemos valstybinis reguliavimas: nustatyti sistemos valdymo, organizavimo, priežiūros principai; mokslo ir studijų kokybės užtikrinimo principai; mokslo ir studijų institucijų steigimo, pabaigos ir pertvarkymo teisiniai pagrindai; aukštojo mokslo kvalifikacijų suteikimas ir pripažinimas; mokslo ir studijų institucijų valdymas, veiklos organizavimas ir priežiūra; mokslo ir studijų institucijų dėstytojų, mokslo darbuotojų ir studentų teisės bei pareigos bei kita.

Pagal Įstatymą mokslo ir studijų politiką:

formuoja:
Lietuvos Respublikos Seimas

įgyvendina:
Vyriausybė
Švietimo ir mokslo ministerija ir kitos ministerijos
Lietuvos mokslo taryba [LMT] (vykdo ekspertinę veiklą, mokslinės veiklos vertinimą ir finansavimą, III pakopos kvalifikacijų akademinį pripažinimą)
Valstybinis studijų fondas (administruoja paskolas, stipendijas, įmokas už studijas)
Studijų kokybės vertinimo centras (veikia kaip aukštojo mokslo išorinio kokybės užtikrinimo agentūra ir užsienio kvalifikacijų pripažinimo centras)
Akademinės etikos ir procedūrų kontrolierius (tiria skundus dėl akademinės etikos ir procedūrų pažeidimų)
Kitos Vyriausybės ir Švietimo ir mokslo ministerijos įgaliotos institucijos, taip pat kitos institucijos:
Mokslo ir studijų stebėsenos ir analizės centras [MOSTA] (organizuoja ir vykdo mokslo ir studijų sistemos analizę bei stebėseną)
Mokslo, inovacijų ir technologijų agentūra [MITA] (administruoja nacionalines bei tarptautines mokslo ir eksperimentinės plėtros programas ir įgyvendina inovacijas skatinančias priemones)
Kvalifikacijų ir profesinio mokymo plėtros centras [KPMPC] (vertina profesinio mokymo kokybę, prižiūri Lietuvos kvalifikacijų sandarą)

Prie švietimo politikos formavimo prisideda ir Lietuvos Respublikos Prezidento institucija, kuri teikia teisės aktų projektus, dalyvauja įstatymų projektus svarstant Lietuvos Respublikos Seime.

Lietuvos Respublikoje įtvirtinta bendroji teisės aktų hierarchija, kuri galioja ir mokslo ir studijų teisiniam reglamentavimui:

1) Lietuvos Respublikos Konstitucija – aukščiausią teisinę galią turintis įstatymas;
2) Lietuvos Respublikos ratifikuotos tarptautinės sutartys;
3) Lietuvos Respublikos įstatymai;
4) Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimai;
5) Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro įsakymai;
6) Studijų kokybės vertinimo centro direktoriaus įsakymai.

Lietuvoje įstatymų atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai priežiūrą vykdo Lietuvos Konstitucinis Teismas, o pagal hierarchiją žemesnių teisės aktų – Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas.

SKVC, įgyvendindamas savo funkcijas, bendradarbiauja su įvairiomis institucijomis. Vyksta nuolatiniai susitikimai su Švietimo ir mokslo ministerija teisės aktų taikymo ir jų rengimo klausimais (ypač buvo aktualu pastaruosius keletą metų kuriant naują Mokslo ir studijų įstatymo projektą ir jį lydinčius dokumentus), aptariami įvairūs aukštųjų mokyklų veiklos ir Centro darbo aspektai, jungtiniuose posėdžiuose koordinuojama veikla su kitomis įstaigomis. Teikiame duomenis apie studijų programų akreditavimą Švietimo informacinių technologijų centrui (ITC) bei Lietuvos aukštųjų mokyklų asociacijai bendram priėmimui organizuoti (LAMA BPO), nuolat keičiamės informacija su Lietuvos universitetų rektorių konferencija (LURK), Lietuvos kolegijų direktorių konferencija (LKDK) ir dalyvaujame jų posėdžiuose. MOSTA teikia Centrui duomenis apie aukštųjų mokyklų realiuosius išteklius, LMT – apie doktorantūros vietų skaičių ir mokslinės produkcijos formaliojo vertinimo rezultatus, kas yra svarbu institucinio vertinimo procese. Organizuodamas institucinius vertinimus Centras taip pat kreipiasi į Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybą, prašydamas pateikti išvadą apie akademinės etikos užtikrinimo praktiką konkrečiose institucijose). Iš Valstybės saugumo departamento gauname duomenis, kurie labai reikšmingi vertinant asmenis, norinčius įsteigti naują aukštąją mokyklą ar jos filialą.

Bendradarbiavimas su daugeliu institucijų yra Centro kasdienio darbo dalis.

Centras bendradarbiauja su studentus vienijančiomis organizacijomis (Lietuvos studentų sąjunga, Vilniaus universiteto studentų atstovybe), taip pat darbdaviais ir juos vienijančiomis organizacijomis. Dalyvaujame dviejų patariančiųjų institucijų švietimo politikos formavimo ir įgyvendinimo klausimais – Švietimo tarybos ir Aukštojo mokslo tarybos - posėdžiuose. Tarp kitų švietimo srities organizacijų, su kuriomis SKVC palaiko darbinius ryšius yra Švietimo informacinių technologijų centras (ITC), atsakingas už švietimo sektoriaus informacinių sistemų, registrų priežiūrą bei Švietimo ir mokslo ministerijos Švietimo aprūpinimo centras (ŠAC), administruojantis nacionalinių švietimo programų ir projektų rengimą bei įgyvendinimą, aprūpinantis švietimo sektorių. Centras taip pat bendradarbiauja su Lietuvos kokybės vadybos ir inovacijų asociacija (LKVIA), kuri turi skyrių, vienijantį aukštųjų mokyklų kokybės vadybos specialistus.

Pažymėtina, kad Lietuvoje nėra švietimo reikalų inspekcijos. Be kitų veiklos sričių, Valstybės kontrolė taip pat audituoja ir visas švietimo politiką įgyvendinančias organizacijas bei mokslo ir studijų institucijas – kartas nuo karto daromi finansiniai ir veiklos auditai. Vidurinio mokslo kokybę išoriškai užtikrina Nacionalinė mokyklų vertinimo agentūra; už profesinio mokymo kokybės užtikrinimą atsakingas Kvalifikacijų ir profesinio mokymo plėtros centras (KPMPC), mokslo ir meno darbų vertinimą atlieka ir teisę vykdyti doktorantūros studijas suteikia Lietuvos mokslo taryba (LMT).

Valstybinės aukštosios mokyklos (jas steigia Seimas universitetų atveju ar Vyriausybė kolegijų atveju) yra viešosios įstaigos, kurių pagrindinis tikslas yra viešųjų interesų tenkinimas. Fiziniai arba juridiniai asmenys (išskyrus valstybės ir savivaldybių institucijas bei įstaigas) taip pat gali steigti aukštąsias mokyklas. Tai nevalstybinės aukštosios mokyklos, dažniausiai turinčios viešųjų įstaigų arba uždarųjų akcinių bendrovių (UAB) statusą. Lietuvos teisės aktai numato galimybę steigtis ir privačioms aukštosioms mokykloms, viešųjų interesų

tenkinimą bei gynimą užtikrinant per įsteigtus valdymo ir administravimo, priežiūros ir stebėsenos mechanizmus, kuriais nustatyti reikalavimai galioja visoms aukštosioms mokykloms (tiek valstybinėms, tiek nevalstybinėms). Nevalstybinis aukštasis mokslas Lietuvoje gimė tūkstantmečių sandūroje, bet skirtingai nei kitose postsovietinėse šalyse, dramatišku augimu ir po to sekančiu susitraukimu nepasižymėjo. Ilgalaikė tendencija yra tokia, kad nevalstybiniame sektoriuje studijuoja apie 10 proc. studentų. Frančizės ir validavimo mechanizmai Lietuvos aukštajam mokslui nebūdingi, šalyje veikia tik vienas užsienio valstybės aukštosios mokyklos filialas (Lenkijos Balstogės universiteto filialas "Ekonomikos-informatikos fakultetas"). Iš Baltarusijos kilęs ir Lietuvoje politinę prieglaudą radęs Europos humanitarinis universitetas veikia kaip privati Lietuvos aukštoji mokykla.

Lietuvos aukštojo mokslo sistema yra binarinė, susidedanti iš universitetinio ir koleginio sektorių.

Iki 2000 m. sistema buvo unitarinė (veikė tik studijas vykdantis universitetinis sektorius, dauguma mokslo institutų buvo nuo universitetų atsieti), o nuo 2000 m. binarinė – įvestas koleginis sektorius. Statistikos departamento duomenimis, 2015-2016 akademiniais metais kolegijose iš viso studijavo 39772 studentai (82 proc. – valstybinėse; 18 proc. – nevalstybinėse), universitetuose iš viso buvo 93524 studentai (95 proc. – valstybinėse; 5 proc. – nevalstybinėse). Pastaraisiais metais stebima bendra tendencija – kolegijose kasmet sumažėja apie 2000 studentų, universitetuose – apie 7000, šis demografinis nuosmukis tęsis iki 2020 m., vėliau tikimasi nedidelio augimo.

Mokslo ir studijų įstatymas šiuos du sektorius aiškiai identifikuoja:

- išskiriami du aukštųjų mokyklų tipai: universitetai (22, iš jų valstybinių – 14) ir kolegijos (22, iš jų valstybinių – 12);
- yra skiriamos dviejų rūšių studijų programos: universitetinės (1440 programos[1]) ir koleginės (451 programa);
- universitetai ir kolegijos teikia skirtingo profilio kvalifikacijas: kolegijos teikia profesinio bakalauro laipsnį, o universitetai gali teikti bakalauro, magistro ir mokslo laipsnius;
- koleginės studijos labiau orientuotos į parengimą profesinei veiklai ir sudaro sąlygas asmeniui įgyti taikomaisiais moksliniais tyrimais ir (ar) taikomąja moksline veikla grindžiamą profesinę kvalifikaciją; universitetinės studijos yra labiau orientuotos į universalųjį bendrąjį išsilavinimą, teorinį pasirengimą ir aukščiausio lygio profesinius gebėjimus.

Studijų kokybė pirmiausiai užtikrinama per licencijavimą bei aukštųjų mokyklų ir studijų programų vidinį įsivertinimą ir veiklos gerinimą, išorinį ivertinimą bei akreditavimą; sistema paremta tarptautiniais kokybės užtikrinimo standartais.

Vykdomos ir laipsnio nesuteikiančios studijos, tačiau tik tam tikrose studijų kryptyse – tarp jų yra medicina, odontologija, veterinarinė medicina, pedagogika. Laipsnio nesuteikiančios pedagoginės ir rezidentūros studijos yra orientuotos į profesinį parengimą ir jas baigus įgyjama tam tikra profesinė kvalifikacija ir pasirengiama praktinei veiklai.

Aukštosios mokyklos turi autonomiją tvarkyti akademinę, administracinę, ūkio ir finansų tvarkymo veiklą, grindžiamą savivaldos principu ir akademine laisve, tačiau autonomija derinama su atskaitomybe visuomenei, steigėjams ir juridinio

[1] Duomenys apie aukštąsias mokyklas ir jų studijų programas kaupiami oficialiame ir viešame Studijų, mokymo programų ir kvalifikacijų registre. Universitetinės studijų programos apima bakalauro, magistro, vientisąsias studijų programas taip pat laipsnio neteikiančias studijų programas (rezidentūros ir pedagogikos).

asmens dalyviams. Aukštųjų mokyklų autonomija išreiškiama per jų teises, o atskaitomybė visuomenei, steigėjams ir juridinio asmens dalyviams – per apibrėžtas mokyklų pareigas. Teisės ir pareigos yra aiškiai nustatytos Įstatyme.

Studijų kokybė užtikrinama per įvairias priemones.

- Studijos ir su jomis susijusi veikla Lietuvoje yra licencijuojama, t. y. norint vykdyti tokią veiklą reikalinga iš anksto gauti leidimą. Išvadą dėl aukštosios mokyklos pasirengimo vykdyti studijas ir su studijomis susijusią veiklą teikia Centras. Sprendimą dėl leidimo išdavimo priima Ministerija.
- Reguliariai vykdomas aukštųjų mokyklų bei jų studijų programų išorinis vertinimas ir akreditavimas, t. y. procedūros skirtos nustatyti ar vertinimo ir akreditavimo objektai atitinka nustatytus minimalius reikalavimus kokybei. Institucijų bei II ir II pakopos studijų programų išorinį vertinimą teisės aktų nustatyta tvarka organizuoja Centras, kuris išorinį vertinimą atlikus priima sprendimą dėl akreditavimo. Teisės aktai aukštosioms mokykloms taip pat suteikia teisę dėl studijų programų išorinio vertinimo kreiptis į bet kurią EQAR agentūrą.
- Svarbią kokybės užtikrinimo sistemos dalį sudaro ir pačių vertinamųjų – aukštųjų mokyklų indėlis į kokybės užtikrinimo sistemą. Jose įdiegtos ir tobulinamos vidinės kokybės užtikrinimo sistemos, atliekamos savianalizės leidžia toliau vystyti institucijų pajėgumus.
- Aukštosios mokyklos pasirengimo vykdyti doktorantūros studijas vertinimą, trečios pakopos studijų priežiūrą ir mokslo bei meno vertinimą kurį atlieka Lietuvos mokslo taryba.
- Švietimo ir mokslo prieinamumo ir kokybės stebėseną atlieka Ministerija ir MOSTA.
- Aukštųjų mokyklų, mokslo ir studijų politiką įgyvendinančių institucijų konsultavimą įgyvendina Ministerija, Centras, MOSTA, LMT ir kitos institucijos.
- Prevencinių priemonių vykdymą įgyvendina Ministerija, Centras, MOSTA, LMT ir kitos institucijos.
- Numatytas poveikio priemonių taikymas (pvz., tikslinius vertinimus, kuriuos inicijuoja Ministerija).
- Kokybės gerinimo skatinimas (per mokymus, išskirtinės kokybės apdovanojimus ir kitas priemones).

Lietuvoje įdiegta 8 lygių kvalifikacijų sąranga, kuri susieta su Europos kvalifikacijų sąranga. Laipsnį teikiančių studijų sistema paremta trijų studijų pakopų struktūra.

Trijų studijų pakopų sistema taikoma laipsnį (profesinio bakalauro, bakalauro, magistro, daktaro mokslo/meno) teikiančioms studijoms. Koleginės studijos vykdomos tik pirmoje studijų pakopoje ir jas baigus teikiamas profesinis bakalauras (I pakopa, LTKS 6 lygmuo). Universitetinės studijos yra visų trijų pakopų, kurias baigus atitinkamai suteikiamas bakalauras (I pakopa, LTKS 6 lygmuo), magistras (II pakopa, LTKS 7 lygmuo), daktaro mokslo arba meno laipsnis (III pakopa, LTKS 8 lygmuo). Magistras gali būti teikiamas ir baigus vientisąsias studijas, apimančias pirmąją ir antrąją studijų pakopas. Vien tik profesinė kvalifikacija teikiama baigus laipsnio nesuteikiančias studijas.

Lietuvoje sukurta visa dokumentų hierarchija, nustatanti studijų rezultatus: Lietuvos kvalifikacijų sąranga; studijų pakopų aprašai; studijų krypčių aprašai; galiausiai, kiekviena programa turi savo numatomų studijų rezultatų aprašą.

Studijų pakopų aprašu, patvirtintu 2011 m. ŠMM įsakymu, nustatyti studijų rezultatai kiekvienai studijų pakopai (t. y. ir su ja siejamai kvalifikacijai (-oms)). Kvalifikacijoms numatyti studijų rezultatai išreiškiami per žinias ir jų taikymą, gebėjimus vykdyti tyrimus, specialiuosius gebėjimus, asmeninius gebėjimus bei socialinius gebėjimus. Esminiai atskirų studijų pakopų kokybiniai skirtumai nustatyti Studijų pakopų aprašu, sudarytu remiantis Europos aukštojo mokslo erdvės sąranga ir aukštojo mokslo pakopų aprašais, kurie suderinti su EAME sąrangos aprašais (Dublino aprašais). Kiekvienos pakopos studijų rezultatai aprašomi pagal šiuos struktūrinius elementus: žinias ir jų taikymą, gebėjimus atlikti tyrimus, specialiuosius

gebėjimus, socialinius gebėjimus ir asmeninius gebėjimus. Aukštojo mokslo sistemos struktūrą parodo jos schema[2].

Studijos gali būti vykdomos pagal akredituotas studijų programas, įtrauktas į Studijų, mokymo programų ir kvalifikacijų registrą (į registrą įtraukiamos tik akredituotos programos). Laikotarpiu nuo 2010 iki 2016 m. pabaigos Lietuvoje egzistavo ypač išplėtotas studijų klasifikavimas į 6 stambiausias sritis, šios savo ruožtu skilo į studijų krypčių grupes (15), kryptis (139), šakas (568). Laipsnį teikiančios studijų programos buvo vykdomos pagal patvirtintas studijų kryptis, priskiriamas atitinkamoms studijų sritims. Studijų kryptis dar galėjo sudaryti šakos – smulkesnis studijų programų grupavimo vienetas, jungiantis tos pačios krypties programas pagal skirtingus studijų tikslus. Studijų programos turi atitikti bendruosius ir specialiuosius reikalavimus (arba tik bendruosius reikalavimus, jei nėra patvirtintų specialiųjų reikalavimų). Bendrieji ir specialieji reikalavimai konkrečios studijų krypties studijų programoms nustatomi studijų krypties (krypčių grupės, srities) aprašuose, tvirtinamuose ŠMM.

Kvalifikacijos reglamentuojamos valstybiniu lygmeniu ir grindžiamos joms numatytais mokymosi rezultatais.

Iki 2016 m. pabaigos, suteikiant kvalifikacinius laipsnius buvo nurodoma studijų kryptis (pvz., filologijos bakalauras, fizikos magistras) arba šaka (pvz., taikomosios matematikos bakalauras, tarptautinio verslo bakalauras, demografijos magistras). Profesinė kvalifikacija teikiama baigus laipsnio nesuteikiančias studijas (pedagogo, gydytojo, odontologo, veterinarijos gydytojo). Profesinė kvalifikacija taip pat gali būti suteikiama ir baigus pirmosios arba antrosios pakopos studijas greta (profesinio) bakalauro, magistro laipsnio. Ji galima tik tais atvejais, kai programa yra skirta rengti reglamentuojamų profesijų specialistus. Tokiu atveju yra būtinas reglamentuojamą profesiją reguliuojančios kompetentingos institucijos pritarimas studijų programai ir profesinės kvalifikacijos teikimui (pvz., teikti mokytojo profesinei kvalifikacijai yra būtinas Švietimo ir mokslo ministerijos pritarimas). Šios savianalizės rengimo metu dar buvo kuriama nauja stambesnė studijų klasifikacija ir diskutuojama dėl kvalifikacinių laipsnių įvardijimo.

Nuo 2012 m. Centras kuravo naujos kartos studijų krypties aprašų rengimą, iki 2016 m. pabaigos jų sukurta 53. Krypties aprašas – tai kertinis dokumentas, kuriuo remiasi aukštosios mokyklos, rengdamos naujas arba tobulindamos jau esamas tam tikros studijų krypties programas. Jis teikia pagrindines nuorodas, kaip formuoti naujos arba tobulinti jau vykdomos programos mokymosi rezultatus, apibūdina studijų kryptis, apibrėžia studijų programų vykdymo reikalavimus. Kiekvienai studijų programai aukštoji mokykla parengia jos aprašą. Jame suformuluojami studijų tikslai, susiejami su tai programai ir ją baigus teikiamai kvalifikacijai numatomais mokymosi rezultatais (žiniomis, mokėjimais ir gebėjimais). Teologijos studijų krypties katalikiškųjų studijų programoms taikomi ne tik Lietuvoje keliami reikalavimai, bet ir Šventojo Sosto nustatyti reikalavimai.

Nuo 2011 m. rugsėjo 1 d. studijų apimčiai taikoma nauja kreditų sistema, paremta ECTS sistema. Vienas kreditas lygiavertis 1 ECTS kreditui. Profesinio bakalauro studijų programų ne mažesnė kaip 180 ir paprastai ne didesnė kaip 210 kreditų (tai sudaro nuo 3 iki 3,5 studijų metų, kai studijų forma nuolatinė). Bakalauro studijų apimtis ne mažesnė kaip 210 ir ne didesnė kaip 240 kreditų (tai sudaro nuo 3,5 iki 4 studijų metų, kai studijų forma nuolatinė). Magistrantūros studijų apimtis yra ne mažesnė kaip 90 kreditų ir ne didesnė kaip 120 kreditų (tai sudaro nuo 1,5 iki 2 studijų metų, kai studijų forma nuolatinė). Tais atvejais, kai vykdomos integruotos (pirmos ir antros pakopos) studijos pagal vientisųjų studijų programą, jų apimtis yra nuo 300 iki 360 kreditų (medicinos, architektūros, teisės kryptyse). Įprastinė doktorantūros trukmė - nuo 4 iki 6 metų, ECTS kreditai naudojami ribotai, diplomo priedėlis nėra išduodamas.

Taikoma nacionalinė kreditų sistema, paremta ECTS.

[2] http://www.skvc.lt/default/lt/lietuvos-svietimo-sistema/aukstasis-mokslas

Valstybinėms aukštosioms mokykloms taikomas mišrus finansavimas – skiriamos valstybės biudžeto lėšos ir studentų mokamos įmokos už studijas. Valstybės biudžeto lėšos gali būti skiriamos ir nevalstybinėms aukštosioms mokykloms, pvz., studijų kainai apmokėti unikaliose studijų programose. Pasiekusiems geriausius studijų rezultatus, valstybės lėšomis taip pat gali būti finansuojama sumokėta studijų kaina. Studentai gali gauti valstybės paskolas arba valstybės remiamas paskolas, socialines, lėšas kitai paramai.

4. SKVC ISTORIJA IR VEIKLA

SKVC yra savarankiška biudžetinė organizacija, įgyvendinanti Lietuvos valstybės mokslo ir studijų politiką savo kompetencijos ribose ir užtikrinanti Lietuvos studijų sistemos suderinamumą su Europos aukštojo mokslo erdvės nuostatomis. Esame centrinis viešojo administravimo subjektas, kurio veiklos aprėptis – visa šalis.

Steigiant Centrą, aktyvus vaidmuo teko Švietimo ir mokslo ministerijai bei atskiriems akademinės bendruomenės nariams. Didžiausią įtaką turėjo įvykiai tarptautinėje plotmėje bei kitų valstybės institucijų tarpininkavimas. Centras įkurtas 1995 m. sausio 24 d. tuometiniam Švietimo ministrui pasirašius įsakymą dėl SKVC įsteigimo atskiro juridinio asmens teisėmis. Nuo 1995 m. Centro pagrindinės veiklos sritys iki šių dienų išliko tos pačios: Centras veikia kaip nacionalinė aukštojo mokslo kokybės užtikrinimo agentūra ir kaip akademinės informacijos bei užsienyje įgytų kvalifikacijų pripažinimo centras. SKVC kaip kokybės užtikrinimo agentūra reguliarius išorinius vertinimus pradėjo vykdyti 1998-1999 akademiniais metais, ekspertai iš užsienio valstybių pradėti kviesti nuo 2002 m. Centras iki 2009 m. vykdė mokslo ir meno vertinimo veiklas, tačiau 2009 m. įvykdžius aukštojo mokslo reformą, Centro funkcijos buvo peržiūrėtos, atsakomybė už mokslo ir meno vertinimą perduota Lietuvos mokslo tarybai. Kiek vėliau LMT perduotos ir kitos Centro vykdytos veiklos, susijusios su mokslininkų judumo skatinimu. Centro Nuostatai yra patvirtinti Švietimo ir mokslo ministro įsakymu.

Kokybę pirmiausiai suprantame kaip atitikimą tikslui. Tai daugiadimensinis reiškinys, kur svarbus pagrindinių aukštojo mokslo socialinių dalininkų susitarimas ir ekspertinis vertinimas.

Teisės aktų, turinčių tiesioginį ryšį su dalykine Centro veikla, yra 25. Priklausomai nuo reglamentavimo Įstatyme, pavedimas parengti tam tikrą sritį reguliuojančius dokumentus SKVC yra suteikiamas arba LR Vyriausybės, arba LR Švietimo ir mokslo ministro. Pagrindiniai SKVC uždaviniai, apibrėžti Mokslo ir studijų įstatyme bei organizacijos Nuostatuose yra šie:

- skatinti Lietuvos aukštųjų mokyklų veiklos kokybę per išorinį vertinimą bei institucijų ir studijų programų akreditavimą;
- kurti palankias laisvo asmenų judėjimo sąlygas organizuojant ir vykdant užsienio institucijose įgytų, su aukštuoju mokslu susijusių kvalifikacijų vertinimą ir (arba) pripažinimą bei kitas Lietuvos ENIC/NARIC (Europos nacionalinių informacijos centrų ir Nacionalinių akademinio pripažinimo informacijos centrų tinklai) centro funkcijas Lietuvos Respublikoje.

Savo darbe vadovaujamės tokiomis vertybėmis kaip profesionalumas ir kokybė; nepriklausomumas ir nešališkumas; pagarba ir pasitikėjimas; bendradarbiavimas.

Centras nuo 2002 m. yra viešojo administravimo institucija, kuriai taikomas griežtas teisinis reglamentavimas ir kontrolė vadovaujantis Viešojo administravimo įstatymu, Valstybės tarnybos įstatymu, Biudžeto sandaros įstatymu, Viešųjų pirkimų

įstatymu, Valstybinės kalbos įstatymu, Asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymu ir kitais. Centro vidaus darbo tvarką nustato bendras visiems Darbo reglamentas, atitinkamų skyrių nuostatai ir įvairios tam tikros srities taisyklės, pvz., komandiruočių tvarka, asmenų aptarnavimo tvarka, supaprastintų viešųjų pirkimų taisyklės ir kt.

Centras yra įgaliotas savo kompetencijos ribose priimti fiziniams ir juridiniams asmenims privalomus sprendimus – individualius administracinius aktus. Centras daro formalius sprendimus:

- kaip kokybės užtikrinimo agentūra –
    - dėl studijų programų išorinio įvertinimo ir jų akreditavimo;
    - dėl aukštųjų mokyklų išorinio veiklos įvertinimo ir jų akreditavimo;
    - dėl aukštųjų mokyklų paraiškų leidimui vykdyti studijas ir su studijomis susijusią veiklą gauti dokumentų įvertinimo;
- kaip kvalifikacijų akademinio pripažinimo centras –
    - dėl užsienio kvalifikacijų (su aukštuoju mokslu susijusių ir aukštojo mokslo 6-7 lygio pagal EKS/LTKS kvalifikacijų sąrangas) akademinio pripažinimo;
    - dėl pažymių pervedimo ir dalykų atitikmenų nustatymo.

Nuo 2010 metų iki 2016 m. rugsėjo 1 d. Centras kaip kokybės užtikrinimo agentūra yra:

- atlikęs 50 aukštųjų mokyklų įvertinimų (26 universitetų ir 24 kolegijų) ir 51 kartą akreditavęs aukštąsias mokyklas;
- atlikęs 842 ketinamų vykdyti studijų programų vertinimus ir priėmęs 735 sprendimus dėl ketinamų vykdyti studijų programų akreditavimo (107 atvejais vertinimo procedūra buvo nutraukta arba dėl neigiamo įvertinimo programos nebuvo akredituotos);
- atlikęs 1411 vykdomų studijų programų vertinimų ir priėmęs 1478 sprendimus dėl vykdomų studijų programų akreditavimo (įskaitant sprendimus kitų EQAR registruotų agentūrų atliktų vertinimų pagrindu);
- įvertinęs 4 paraiškas steigti aukštąsias mokyklas ar jų filialus, ar gauti leidimą vykdyti studijas ar su studijomis susijusią veiklą;
- organizavęs virš 150[3], mokymų, konsultacinių seminarų ir diskusijų įvairiais aukštojo mokslo kokybės klausimais (nuo 2011 m.);

Per pastarųjų penkerių metų laikotarpį iš esmės nesikeitė Centro kaip kokybės užtikrinimo agentūros funkcijos, finansavimas ar kiti veiklos aspektai, raida buvo nuosekli. 2016 metų viduryje priimta nauja Įstatymo versija bus įgyvendinama nuo 2017 metų sausio 1 d., numatytas pereinamasis laikotarpis visai aukštojo mokslo sistemai pasiruošti naujovėms, šis darbas vyksta nuo pat naujo įstatymo svarstymo pradžios. Atsižvelgiant į pokyčius įstatyme, 2016 m. buvo parengta, steigėjui bei Tarybai suderinti pateikta bei patvirtinta nauja SKVC Nuostatų redakcija.

Centro logotipas yra registruotas kaip prekės ženklas, jame panaudotas taip vadinamas aukso pjūvis, simbolizuojantis artėjimą link tobulybės. Ženklas ir įvairios meninės jo variacijos yra naudojamos Centro vidinėje ir išorinėje komunikacijoje (pvz., prezentacijose, ataskaitose, leidiniuose ir pan.). Mūsų firminės spalvos – bordo ir gelsva. Studijų kokybės vertinimo centro tinklalapio (lietuvių ir anglų kalbomis) adresas: http://www.skvc.lt/. Centro *Facebook* profilis yra skirtas bendravimui su studentų auditorija, taip pat aukštosiomis mokyklomis.

[3] Į šį skaičių nepatenka mokymai tarptautiniams ekspertams, kadangi šie mokymai organizuojami kiekvienai atvykusiai ekspertų grupei, išskyrus pavienius atvejus, kai ekspertai jau dalyvavo SKVC organizuojamuose vertinimuose anksčiau.

SKVC struktūra ir valdymas

Vadovaujantis Nuostatais[4], kurie paskutinį kartą patikslinti 2016 m. lapkričio mėnesį, Centro valdymą įgyvendina kolegialus organas – Studijų kokybės vertinimo centro taryba ir vienasmenis valdymo organas – Centro direktorius.

Socialiniai dalininkai – studentai ir darbdaviai – dalyvauja visose SKVC veiklose: teisėkūroje, sprendimų priėmime Taryboje ir patariančiosiose institucijose, ekspertiname aukštųjų mokyklų ir studijų programų vertinimuose, paskesnėje veikloje, renginiuose.

Vadovaujantis MSĮ, Taryba sudaryta iš 11 narių. Pagal 2009 m. Įstatymo reikalavimus ir iki 2016 m. pabaigos, po vieną narį 6 metams į Tarybą skyrė Seimas (Švietimo, mokslo ir kultūros komiteto teikimu), Vyriausybė, švietimo ir mokslo ministras, Lietuvos mokslo taryba kartu su Lietuvos mokslų akademija, universitetų senatai, kolegijų akademinės tarybos, Lietuvos aukštųjų mokyklų studentų atstovybių sąjungos, Lietuvos kultūros ir meno taryba, Lietuvos pramonininkų konfederacija, Lietuvos pramonės, prekybos ir amatų rūmai, Žinių ekonomikos forumas. Studijų kokybės vertinimo centro tarybos sudėtį skelbia švietimo ir mokslo ministras. 2016 m. sausio 5 d. savo veiklą pradėjo antroji Centro taryba. Priėmus naują Įstatymo versiją 2016 m., patikslinta Tarybos sudarymo tvarka, dėl ko iki 2016 m. pabaigos numatyta iš naujo rinkti Centro Tarybą.

Taryba klausimus pagal savo kompetenciją svarsto ir sprendimus priima posėdžiuose. Taryba dalyvauja renkant Centro direktorių, svarsto ir tvirtina Centro viziją ir misiją, direktoriaus pateiktą strateginį veiklos planą, svarsto ir teikia siūlymus dėl metinių Centro veiklos planų, tvirtina Centro metinę veiklos ataskaitą ir atlieka kitas Nuostatuose nustatytas funkcijas.

Centre veikia ir trys patariančiosios institucijos: Studijų vertinimo komisija (SVK), Aukštųjų mokyklų vertinimo komisija (AMVK) ir Studijų programų apeliacinė komisija (SPAK). SVK ir AMVK svarsto ekspertų parengtų išvadų pagrįstumą ir pataria Centro direktoriui dėl jų kokybės, o SPAK yra ikiteisminė ginčų dėl studijų programų išorinio vertinimo institucija, kuri nagrinėja aukštųjų mokyklų apeliacijas dėl išorinio programų vertinimo rezultatų. Visos šios komisijos yra sudaromos užtikrinant socialinių partnerių – aukštųjų mokyklų, studentų, veiklos pasaulio atstovų – įsitraukimą, jų sudėtis rotuojama, darbo reglamentas ir sudėtis skelbiama viešai Centro tinklapyje.

Vadovaujantis 2009 m. priimtu Įstatymu, 2010 m. SKVC direktorius buvo renkamas viešo konkurso būdu 5 metų kadencijai. Direktorius organizuoja įstaigos veiklą: atlieka visas įstaigos administracines funkcijas, leidžia teisės aktus, atstovauja įstaigai, rūpinasi Centro intelektualiaisiais, materialiaisiais ir finansiniais ištekliais, užtikrina racionalų ir taupų lėšų bei turto naudojimą ir vykdo kitas Nuostatuose nustatytas funkcijas. Direktorius atsiskaito Tarybai ir Ministrui. Pagal 2016 m. priimtą naują Įstatymą, direktorius konkurso būdu 4 metų kadencijai bus skiriamas Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo nustatyta tvarka tokiu būdu, kad ne mažiau kaip pusę konkurso komisijos narių sudarytų Studijų kokybės vertinimo centro tarybos nariai. Tas pats asmuo direktoriumi gali būti skiriamas ne daugiau kaip dvi kadencijas iš eilės.

Centras nuo įsteigimo 1995 m. iki 2016 m. išaugo nuo 3 iki 39 žmonių. Kolektyvas yra gana jaunas, tačiau jau yra sukaupta pakankamai darbo patirties, todėl energija dera su profesionalumu. Dauguma – valstybės tarnautojai, kiti dirba projektuose pagal terminuotas darbo sutartis. Centras yra suskirstytas į skyrius: kokybės užtikrinimo agentūros funkcijas vykdo Studijų vertinimo skyrius ir Institucinio vertinimo skyrius, o Lietuvos

[4] http://www.skvc.lt/default/lt/veikla/nuostatai

ENIC/NARIC funkcijas – Kvalifikacijų vertinimo skyrius, taip pat yra Teisės ir bendrųjų reikalų skyrius, Finansų skyrius. Centro organizacinė struktūra pateikiama šios savianalizės priede ir skelbiama interneto tinklalapyje.

SKVC vizija – būti įtakingu aukštojo mokslo kokybės gerinimo ir tarptautiškumo didinimo idėjų kūrėju, diegėju ir skleidėju Lietuvoje ir Europoje.

Bendradarbiavimas Lietuvoje ir užsienyje

SKVC darbe itin svarbus tarptautinis bendradarbiavimas, pasireiškiantis per narystes tarptautiniuose kokybės profesionalų tinkluose – ENQA, EQAR, CEENQA, INQAAHE, taip pat dalyvavimą jungtiniuose projektuose bei partnerystę su kitų šalių analogiškomis organizacijomis. Esame įvairių tarptautinių darbo grupių nariai, Centro specialistai įvairiais laikotarpiais buvo ir yra įtraukti į Bolonijos ekspertų grupes Lietuvoje. Dėl aktyvios veiklos už Lietuvos ribų SKVC tapo žinomas ir gerai vertinamas tarptautinėje erdvėje, o darbuotojai įgytas žinias perduoda Lietuvos aukštosioms mokykloms bei kitoms organizacijoms. Savo ruožtu, didžioji dauguma Centro pasitelkiamų ekspertų yra iš užsienio, kas leidžia pasiekti „tarptautiškumą namie“.

SKVC labai didžiuojasi aukšto lygio tarptautiškumu: užsienio ekspertai dalyvauja Centro Tarybos veikloje, įvairiose vertinimo veiklose, paskesnėje veikloje, renginiuose ir kt. Daugiau nei 90 proc. sudaromų ekspertų grupių yra tarptautinės: į jas įtraukiami tiek užsienio, tiek ir Lietuvos ekspertai. Kaip pažymėta aukščiau, ekspertai iš užsienio dalyvauja įvairiose SKVC veiklose, įskaitant valdymą ir paskesnę veiklą.

Kaip jau minėta, Centras kokybės užtikrinimo srityje aktyviai bendradarbiauja ir su nacionaliniais partneriais: bendradarbiavimo sutartys yra sudarytos su Lietuvos studentų sąjunga (LSS), Vilniaus universiteto studentų atstovybe (VU SA), Švietimo mainų paramos fondu (ŠMPF), Mokslo ir studijų stebėsenos bei analizės centru (MOSTA), Lietuvos kolegijų direktorių konferencija (LKDK), Švietimo informacinių technologijų centru (ITC), Kvalifikacijų ir profesinio mokymo plėtros centras (KPMPC). Šios sutartys yra bendro pobūdžio, įforminančios gerą valią keistis informacija, kartu vykdyti įvairias veiklas, suprantant, kad konkretūs veiksmai, įskaitant finansinius aspektus, yra atskiro susitarimo dalykas. Net ir tais atvejais, kai tokių sutarčių nesama, Centras geranoriškai komunikuoja ir bendradarbiauja su plačiu spektru organizacijų, operatyviai reaguoja į žiniasklaidos atstovų užklausas.

SKVC nėra politiką formuojanti institucija, tačiau ekspertinė organizacija, aktyviai prisidedanti prie nacionalinių teisės aktų, reglamentuojančių aukštojo mokslo studijas, kūrimo bei tobulinimo. Centro darbuotojai įtraukiami į įvairias tarpinstitucines darbo grupes, nuolat dalyvaujama neformaliose konsultacijose. Pasitelkiant ekspertus, įgyvendinti ir numatomi toliau įgyvendinti sisteminiai Lietuvos aukštojo mokslo reglamentavimo tobulinimo projektai (pvz., parengti trijų studijų pakopų aprašai, įvairių studijų krypčių aprašai).

Vertinant jungtines studijų programas Centras rėmėsi JOQAR projekto principais: kreipėsi į kitų šalių kokybės užtikrinimo agentūras siūlydamas bendradarbiauti atliekant vieną vertinimą, kurio rezultatai būtų panaudoti akredituojant programas visose šalyse, kuriose jungtinė studijų programa yra įgyvendinama. Deja, nė vienu atveju nepavyko atlikti bendro vertinimo. Bendradarbiavimas su kitomis agentūromis apsiribojo tik ekspertų įtraukimų iš kai kurių šalių. Nepaisant to, SKVC vertinimo rezultatus perdavė tų šalių kokybės užtikrinimo agentūroms, tačiau apie tolimesnį išvadų panaudojimą informacijos nebuvo gauta.

Centro veikla pasižymi itin aukštu tarptautiškumo lygiu.

Teologijos studijų krypties katalikiškųjų studijų programoms taikomi ne tik Lietuvoje keliami reikalavimai, bet ir Šventojo Sosto nustatytieji. Šių jurisdikcijų santykis yra toks, kad bendrieji reikalavimai teologijos studijų krypties studijų programoms taikomi tiek, kiek neprieštarauja Šventojo sosto nustatytiems reikalavimams. Kunigų seminarijų išorinį vertinimą atlieka Šventojo Sosto Bažnytinių universitetų ir fakultetų kokybės vertinimo ir skatinimo agentūra (AVEPRO). AVEPRO kunigų seminarijų išorinį vertinimą atlieka kartu su studijų programų

išoriniu vertinimu pagal AVEPRO kriterijus. Sprendimą dėl kunigų seminarijos ir jos studijų programų akreditavimo priima SKVC remdamasis AVEPRO atlikto vertinimo išvadomis. Tokiu būdu abi kunigų seminarijos akredituotos 2015 m.

Lig šiol Centras užsienyje yra atlikęs vieną institucinį ir programų vertinimą (privačios aukštosios mokyklos vertinimas Slovėnijoje), jis buvo vykdomas vadovaujantis ESG principais ir SKVC metodikomis, išskyrus tas dalis, kurios netaikomos užsienio subjektams (pvz., dėl atitikties Lietuvos teisės aktams).

Išoriniai SKVC vertinimai

2012 m. SKVC kaip kokybės užtikrinimo agentūra buvo pirmąkart išoriškai įvertintas tarptautinių ekspertų. Teigiamas vertinimas lėmė ENQA Tarybos ir ENQA narių sprendimą priimti SKVC pilnateisiu asociacijos nariu, taip pat atvėrė galimybes teikti paraišką ir būti registruotiems EQAR. 2014 m. pateikta pažangos ataskaita, ji yra šios ataskaitos priedas.

SKVC kaip nacionalinis ENIC/NARIC centras 2015 m. atliko savianalizę ir 2016 m. buvo išoriškai tarptautinės ekspertų grupės vertintas, tai atlikta pagal SQUARE Metodiką bei Gaires ir nuostatas. Didžiuojamės, kad SKVC veikla buvo įvertinta labai gerai[5].

5. SKVC VEIKLOS UŽTIKRINANT AUKŠTOJO MOKSLO KOKYBĘ

SKVC yra atsakingas už Lietuvos aukštojo mokslo kokybės užtikrinimą ir šios veiklos aprėptis yra gerokai platesnė nei kokybės vertinimo procedūros. Suteikta teisė būti kokybės užtikrinimo agentūra įpareigoja ne tik tik laikytis tinkamo atstumo nuo aukštojo mokslo institucijų, tačiau tuo pačiu ir prisidėti prie aukštojo mokslo sistemos vystymosi ir būti Lietuvos akademinės sistemos dalimi. Tokios pozicijos užėmimas yra tikras intelektinis ir administracinis iššūkis, tačiau tuo pačiu teikia labai įdomių galimybių.

Kokybės užtikrinimo aprėptis gerokai platesnė nei kokybės vertinimo.

Siekdami ENQA išorinio įvertinimo ir narystės EQAR šiame skyriuje aprašome visas mūsų Centro – kokybės agentūros – veiklas. Kitos SKVC veiklos, t.y. akademinio pripažinimo centro ir ENIC / NARIC tinklo nario nepatenka į šį išorinį vertinimą, todėl toliau nebus nagrinėjamos.

Vykdydamas savo veiklas, SKVC įgyvendina Europos aukštojo mokslo kokybės užtikrinimo nuostatas ir gaires. Vienas iš Centro veiklos tikslų yra skatinti Lietuvos aukštojo mokslo kokybę bei kokybės kultūrą ir tokiu būdu prisidėti prie aukštojo mokslo kokybės gerinimo Lietuvoje bei už jos ribų. Siekiant šio tikslo įgyvendinimo SKVC vykdo aukštųjų mokyklų ir jų studijų programų išorinį vertinimą Lietuvoje ir užsienyje, vertina aukštųjų mokyklų paraiškas dėl leidimo vykdyti studijas ir su studijomis susijusią veiklą išdavimo, konsultuoja kokybės gerinimo klausimais, bendradarbiauja su skirtingomis tikslinėmis grupėmis, viešina informaciją apie savo vykdomas veiklas, dalijasi gerąja patirtimi mokymų ir renginių metu bei nuolat supažindina visuomenę ir kitas suinteresuotas šalis su išorinio vertinimo rezultatais.

[5] Daugiau informacijos apie šį išorinį vertinimą teikiama http://www.skvc.lt/default/lt/veikla/skvc-veiklos-isorinis-vertinimas

Centro kaip kokybės užtikrinimo agentūros veiklos

- *Aukštųjų mokyklų veiklos vertinimas ir akreditavimas (Lietuvoje ir užsienio šalyse)* – šis vertinimas atliekamas siekiant sukurti prielaidas aukštosios mokyklos veiklai gerinti, skatinti jos kokybės kultūrą, informuoti steigėjus, akademinę bendruomenę ir visuomenę apie aukštosios mokyklos veiklos kokybę, vertinimo rezultatų pagrindu teikti rekomendacijas dėl aukštosios mokyklos veiklos tobulinimo. Vertinimas atliekamas pagal keturias vertinamąsias sritis: strateginis valdymas; studijos ir mokymasis visą gyvenimą; mokslo ir (arba) meno veikla; poveikis regionui ir visos šalies radai. Užsienio aukštųjų mokyklų filialų, įsteigtų Lietuvoje, veikla vertinama vadovaujantis analogiška tvarka, tačiau jie nėra akredituojami.

- *Išorinis ketinamų vykdyti studijų programų vertinimas ir akreditavimas* (*ex-ante*) – šio vertinimo tikslai yra įvertinti aukštosios mokyklos pasirengimą pradėti vykdyti studijų programą, jos atitikimą teisės aktų reikalavimams, Europos aukštojo mokslo erdvės nuostatoms, sudaryti prielaidas tobulinti studijų programą bei kurti kokybės kultūrą. Studijų programų vertinimas atliekamas įvertinus programos tikslą ir numatomus studijų rezultatus, programos sandarą, personalą, materialiuosius išteklius, studijų eigą ir jos vertinimą, programos vadybą.

- *Išorinis vykdomų studijų programų vertinimas ir akreditavimas* (*ex-post*) (*Lietuvoje ir užsienio šalyse)* – šio vertinimo tikslai yra įvertinti studijų programos vykdymo kokybę, jos atitikimą teisės aktų reikalavimams, Europos aukštojo mokslo erdvės nuostatoms, aukštųjų mokyklų įsipareigojimams, sudaryti prielaidas tobulinti studijų programą, kurti kokybės kultūrą. Studijų programų vertinimas atliekamas įvertinus programos tikslą ir numatomus studijų rezultatus, programos sandarą, personalą, materialiuosius išteklius, studijų eigą ir jos vertinimą, programos vadybą.

- *Aukštųjų mokyklų paraiškų vykdyti studijas ir su studijomis susijusių veiklą vertinimas* – šio vertinimo tikslas įvertinti steigėjų pasirengimą vykdyti studijas, mokslo (meno) veiklą ir teikti kitas su studijomis susijusias paslaugas. Vertinimu siekiama užtikrinti, kad aukštojo mokslo paslaugas teiktų tik aukštajai mokyklai keliamus reikalavimus atitinkantys, kvalifikuoti, turintys tinkamus išteklius ir galintys užtikrinti kokybiškus veiklos rezultatus teikėjai. Vertinimas atliekamas įvertinus dėstytojų ir kitų aukštosios mokyklos darbuotojų kvalifikacijos reikalavimų aprašymus, aukštosios mokyklos turimus materialiuosius išteklius ir finansinį planą.

- *Konsultavimas dėl vertinimo procedūrų* – SKVC nuolat konsultuoja aukštąsias mokyklas ir visus suinteresuotus asmenis dėl vertinimo procedūrų (atvykus, telefonu ar elektroniniu paštu) ir kitais aktualiais klausimais. Centro atstovai taip pat dalyvauja televizijos ar radijo laidose, duoda interviu žurnalistams, rengia publikacijas aukštojo mokslo ir jo kokybės gerinimo, tarptautiškumo temomis. Centras nepropaguoja konkrečių komercinių produktų ar sistemų (kaip pvz., ISO, EFQM, LEAN, Bendrasis vertinimo modelis ir pan.) ir nesiūlo individualių vadovybinių ar vadybinių sprendimų. Veiklos gerinimo rekomendacijos pateikiamos apibendrinta forma, jų šaltinis yra išorinio vertinimo rezultatai, Centro atliekamos analizės, užsienio šalių patirtis.

- *SKVC kaip forumas dalintis gerąja patirtimi ir dalyvavimas tarptautinėje erdvėje* – SKVC organizuoja įvairius mokymus, seminarus, diskusijas ar konferencijas, kurių metu dalijamasi gerąja patirtimi bei žiniomis, aptariamos iškylančios problemos, pristatoma užsienio šalių praktika kviečiantis tarptautinius lektorius bei dalyvius ne tik iš Lietuvos, bet ir iš kitų valstybių. Organizacijos darbuotojai dalyvauja tarptautiniuose projektuose, susijusiuose su studijų kokybės užtikrinimu (pvz., ALIGN, BIHTEC, kt.), ENQA darbo grupėse.

- *Analitinė veikla ir siūlymai studijų kokybei gerinti, dalyvavimas teisėkūros procese* – SKVC nuolat renka įvairius statistinius duomenis, po vertinimų atlieka analizes ir apžvalgas, dalyvauja įvairiose tiek nacionalinėse, tiek tarptautinėse darbo grupėse dėl studijų kokybės ir teikia siūlymus studijų kokybei gerinti. Surinkta informacija bei siūlymai pristatomi įvairioms suinteresuotoms šalims bei aukštojo mokslo politiką formuojančioms institucijoms. Centras taip pat aktyviai dalyvauja nacionalinių teisės aktų, reglamentuojančių aukštąjį mokslą kūrime ir tobulinime (pvz. įgyvendinant projektą „Studijas reglamentuojančių aprašų sistemos plėtra“ sukurti 53 skirtingų krypčių aprašai, kuriais vadovaujasi aukštosios mokyklos rengdamos ir tobulindamos studijų programas, o ekspertai – jas vertindami): darbuotojai įtraukiami į Švietimo ir mokslo ministerijos ar kitų institucijų įvairias darbo grupes, nuolat dalyvaujama neformaliose konsultacijose dėl teisės aktų tobulinimo.

Centras prisideda prie studijų rezultatų apibrėžimo nacionaliniu lygiu ir Lietuvoje teikiamų kvalifikacijų validumo užtikrinimo.

- *Visuomenės supažindinimas su vertinimo rezultatais* – jie pristatomi įvairiuose renginiuose (pvz., metinėje studijų parodoje), bendraujant su moksleivių, studentų, mokytojų ir kitomis organizacijomis, taip pat žiniasklaidoje. Kadangi informacija apie aukštųjų mokyklų veiklą yra naudinga būsimiems ir esamiems studentams, taip pat absolventams, kitoms suinteresuotoms šalims bei visuomenei, siekiama apie SKVC veiklos rezultatus bei sukauptas žinias informuoti kuo platesnę suinteresuotųjų asmenų dalį, todėl visos ekspertų parengtos vertinimo išvados viešinamos SKVC tinklapyje.

- *Komunikacija ir bendradarbiavimas su skirtingomis SKVC tikslinėmis grupėmis (moksleiviais, studentais, darbdaviais, aukštosiomis mokyklomis)* – teikiamos tiek individualios konsultacijos, tiek dalijamasi turima informacija bei gerąja patirtimi apie kokybės užtikrinimą mokymuose, seminaruose, konferencijose. Naudojant įvairius informacijos sklaidos kanalus bei priemones, nuolat palaikomas ryšys su studentų organizacijomis, mokyklomis, užsienio bendruomenėmis, susijusiomis valdžios institucijomis bei verslo struktūromis. Pastaruoju metu išskirta dar viena tikslinė auditorija – tai kitų šalių kokybės užtikrinimo agentūros. Jas pasiekiame dalindamiesi žinutėmis per ENQA, CEENQA, INQAAHE naujienlaiškus, kur esame nuolatos matomi.

6. SKVC KOKYBĖS UŽTIKRINIMO PROCESAI IR METODIKOS

Viena iš pagrindinių Centro, kaip aukštojo mokslo kokybės užtikrinimo agentūros, funkcijų – aukštųjų mokyklų ir studijų programų išorinis vertinimas ir akreditavimas, tai sudaro didžiausias darbo apimtis ir reikalauja daugiausiai organizacijos išteklių. Įgyvendinant šias funkcijas, Centras vadovaujasi Įstatyme įtvirtinta nuostata, kad aukštųjų mokyklų studijų kokybės užtikrinimas grindžiamas Europos aukštojo mokslo erdvės studijų kokybės užtikrinimo nuostatomis ir gairėmis.

Centro taikomas išorinio vertinimo modelis apima šiuos etapus:

- Aukštosios mokyklos savianalizės suvestinės rengimą,
- ekspertų grupės sudarymą,
- savianalizės suvestinės nagrinėjimą,
- vizitą į aukštąją mokyklą,
- vertinimo išvadų projekto parengimą ir pateikimą aukštajai mokyklai,
- aukštosios mokyklos pastabų dėl faktinių klaidų išnagrinėjimą,
- galutinių vertinimo išvadų parengimą,

- išvadų nagrinėjimą patariančiojoje komisijoje,
- sprendimo dėl akreditavimo priėmimą,
- vertinimo išvadų viešą paskelbimą,
- paskesnę veiklą po vertinimo (svarbiausias vaidmuo – aukštajai mokyklai),
- apeliacijų pateikimą bei nagrinėjimą, jei tokios buvo, kuris vykdomas prieš priimant sprendimą dėl akreditavimo.

Šis išorinio vertinimo modelis yra taikomas aukštųjų mokyklų instituciniam vertinimui, vykdomų studijų programų vertinimu. Taigi, šis modelis visiškai atitinka ESG numatytus principus.

Ketinamų vykdyti studijų programų atveju šis modelis taikomas tada, kai programai reikalinga išsamaus ekspertinio vertinimo procedūra vadovaujantis 2011 m. įsigaliojusia Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro patvirtinta tvarka. Sprendimai dėl ketinamų vykdyti studijų programų akreditavimo priimami:

- atlikus supaprastintą programos vertinimą arba
- atlikus išsamų ekspertinį programos vertinimą (su vizitu į aukštąją mokyklą).

Atliekant supaprastintą ketinamos vykdyti studijų programos vertinimą, Centras nustato, ar pateikti visi dokumentai yra tinkamai įforminti; ar programos apimtis atitinka teisės aktais nustatytus reikalavimus, ar numatoma suteikti kvalifikacija, studijų sritis, kryptis ir šaka (jeigu yra) atitinka Studijų sričių ir krypčių, pagal kurias vyksta studijos aukštosiose mokyklose, sąrašą ir kvalifikacinių laipsnių sąrašą bei Studijų kryptis sudarančių šakų sąrašą, ar programai nereikalingas išsamus ekspertinis vertinimas. Jeigu vertinimo metu nenustatoma jokių trūkumų, programa akredituojama. Jeigu vertinimo metu Centras nustato trūkumų, sprendimo dėl programos akreditavimo procedūra sustabdoma iki nustatyti trūkumai bus ištaisyti.

Išsamus ekspertinis ketinamos vykdyti studijų programos vertinimas atliekamas šiais atvejais:

- jei ketinamą vykdyti studijų programą teikia naujai įsteigta aukštoji mokykla, kuri nėra akredituota remiantis atlikto išorinio jos veiklos vertinimo išvadomis;
- jei ketinamą vykdyti studijų programą teikia aukštoji mokykla, kurios veikla paskutinio išorinio vertinimo metu buvo įvertinta neigiamai;
- jei per paskutinius 3 metus buvo neigiamai įvertinta ir neakredituota studijų programa, kuri yra tos pačios studijų krypties ir pakopos, kaip ir tos aukštosios mokyklos teikiama ketinama vykdyti studijų programa;
- jei aukštoji mokykla nevykdo tokios krypties studijų, kaip teikiama ketinama vykdyti studijų programa;
- jei Lietuvos Respublikoje įsteigta aukštoji mokykla ketina vykdyti studijų programą užsienio valstybėje įsteigtame padalinyje;
- jei aukštoji mokykla toje studijų kryptyje ir studijų pakopoje, kaip teikiama nauja studijų programa, vykdo ir kitą studijų programą, bet nepateikė jos vertinti ir (arba) akredituoti prieš du mėnesius iki studijų programos (programų) akreditavimo termino pabaigos arba jos akreditavimo terminas buvo pratęstas.

2014-2016 metais išorinis vertinimas buvo taikomas maždaug trečdaliui gautų ketinamų vykdyti studijų programų.

Išorinio vertinimo modelio elementai yra įtvirtinti Įstatyme, o išorinio vertinimo procedūros, vertinimo kriterijai ir reikalavimai detaliai aprašyti Vyriausybės nutarime (aukštųjų mokyklų institucinio vertinimo atveju), Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro įsakymuose (studijų programų atveju), Centro parengtose metodikose (tiek visų tipų programų, tiek institucijų vertinimui). Visi šie dokumentai yra viešai skelbiami Centro tinklalapyje, LR Seimo teisės aktų duomenų bazėje. Esant poreikiui, metodikos tobulinamos, prašoma akademinės

bendruomenės, veiklos pasaulio atstovų, Centro patariančiųjų institucijų nuomonės dėl inicijuojamų pakeitimų. Paprastai patvirtinus naują dokumentą nustatomas laikotarpis, nuo kada tas dokumentas pradedamas taikyti, t.y., aukštosioms mokykloms paliekama laiko persitvarkyti pagal naujus reikalavimus. Visi procesai, kurie buvo pradėti, bet nebaigti iki naujo dokumento įsigaliojimo, paprastai baigiami pagal anksčiau galiojusią tvarką.

Aukštųjų mokyklų ir studijų programų išoriniam vertinimui pasitelkiamos tarptautinės (į jas įtraukiami ekspertai iš Lietuvos ir užsienio valstybių) arba lietuvių ekspertų grupės. Ekspertų atrankos principus ir eigą reglamentuoja Centro direktoriaus patvirtintas Ekspertų atrankos aprašas. Ekspertų kandidatūras Centrui gali teikti mokslo ir studijų institucijos, Lietuvos studentų sąjunga ir (arba) Europos studentų sąjunga, profesinės ir kūrybinės asociacijos ar organizacijos, ministerijos bei kitos valstybės institucijos, verslo bei pramonės įmonės ar organizacijos, suinteresuotos rengiamais specialistais, kitos Lietuvos ir užsienio ekspertinės institucijos. Asmenys, atitinkantys ekspertams keliamus kvalifikacinius reikalavimus, gali patys siūlyti savo kandidatūras užpildydami anketą Centro tinklapyje. Informacija apie ekspertus nuolat kaupiama ir peržiūrima Centro informacinėje sistemoje.

Aukštųjų mokyklų vertinimui sudaromos tik tarptautinės ekspertų grupės. Vykdomų studijų programų atveju gali būti pasitelkiamos tarptautinės arba lietuvių ekspertų grupės priklausomai nuo studijų programų pobūdžio, tačiau mišrios grupės sudaro absoliučią daugumą. Į aukštųjų mokyklų ir vykdomų studijų programų vertinimo ekspertų grupes įtraukiami socialinių partnerių ir studentų atstovai. Ketinamų vykdyti studijų programų vertinimui paprastai pasitelkiami du lietuviai ekspertai iš skirtingų mokslo ir studijų institucijų.

Visi vertinimuose dalyvaujantys ekspertai pildo nustatytos formos nešališkumo deklaraciją, kurioje išdėsto apie galimus interesų konfliktus, pasirašo pasižadėjimą neviešinti informacijos vertinimui nepasibaigus. Paminėtina, kad aukštosios mokyklos iš anksto susipažindamos su vertinimą atliksiančiais ekspertais, taigi argumentuotu raštu gali siūlyti nušalinti ekspertus, kurie jų nuomone, gali turėti interesų, būti šališki ir neobjektyvūs, tačiau tai yra pavieniai atvejai.

Centras taip pat atlieka dokumentų dėl leidimo vykdyti studijas ar su studijomis susijusią veiklą vertinimą. Šio vertinimo metu siekiama išsiaiškinti, ar aukštoji mokykla arba užsienio aukštosios mokyklos filialas turi pakankamai materialiųjų ir žmogiškųjų išteklių vykdyti studijas ar su studijomis susijusią veiklą. Paraiškos dokumentams įvertinti Centras savo nustatyta tvarka sudaro ekspertų grupę iš ne mažiau kaip trijų ekspertų, dirbančių skirtingose institucijose.

Centras, gavęs paraiškos dėl leidimo vykdyti studijas ar su studijomis susijusią veiklą dokumentus pirmiausiai kreipiasi į Valstybės saugumo departamentą, pašydamas, kad šis pateiktų išvadą, ar numatoma aukštosios mokyklos ar užsienio aukštosios mokyklos filialo veikla nekelia grėsmės nacionaliniam saugumui. Jeigu Valstybės saugumo departamentas patvirtina, kad numatoma aukštosios mokyklos ar užsienio aukštosios mokyklos filialo veikla nekelia grėsmės nacionaliniam saugumui, pradedama dokumentų nagrinėjimo procedūra su vizitu į numatomą studijų vykdymo vietą. Centrui parengus motyvuotą paraiškos dokumentų vertinimo išvadą, sprendimą dėl leidimo vykdyti studijas ir su studijomis susijusią veiklą išdavimo arba neišdavimo, atsižvelgdama į Valstybės saugumo departamento ir į Centro išvadas, priima Švietimo ir mokslo ministerija.

7. CENTRO VIDINIS KOKYBĖS UŽTIKRINIMAS

Nuo 2012 m. Centre veikia formali vidinė kokybės vadybos sistema, kuri buvo sukurta remiantis tarptautiniais ISO 9001 ir ISO 9004 standartais bei Europos aukštojo mokslo kokybės užtikrinimo nuostatomis ir gairėmis. 2016 m. SKVC iš esmės peržiūrėjo ir šiuo metu atnaujina kokybės vadybos sistemą.

Daugiau nei 90 proc. vertinimų atlieka mišrios Lietuvos ir užsienio ekspertų grupės.

SKVC veikia planavimo, veiklos kontrolės, grįžtamojo ryšio ir atskaitomybės mechanizmai. Centre yra patvirtinta institucijos misija, vizija ir vertybės. Viešai skelbiama kokybės politika nustato vadovybės įsipareigojimus, siekiant nuolatinio Centro paslaugų kokybės gerinimo. Kokybės politika pabrėžia sprendimų priėmimą duomenų ir informacijos analizės pagrindu, bendradarbiavimą tiek su išoriniais partneriais, tiek Centro viduje, viešą informavimą apie Centro veiklos tikslus bei rezultatus.

2013 metais buvo parengtas naujas strateginis veiklos planas 2014-2016 m. laikotarpiui, 2016 metais savianalizės rengimo metu buvo pradėtas rengti naujas strateginis planas 2017-2019 periodui.

Strateginiame plane numatytos priemonės ir rodikliai perkeliami į kasmetinius SKVC darbo planus[6]. Kasmet organizuojami strateginio plano įgyvendinimo stebėsenos susitikimai, o kas ketvirtį organizuojami darbo plano vykdymo kontroliniai susitikimai. Kiekvienais metais viešai tiekiamos metinės ataskaitos ir leidžiamas ataskaitos tekstas.

Nuolatinei veiklos stebėsenai ir einamųjų reikalų aptarimui Centre organizuojamas kassavaitinis visų darbuotojų posėdis bei kasdieninis trumpas administracijos posėdis. Studijų programų vertinimo ir Institucinio vertinimo skyriai organizuoja kassavaitinius skyrių posėdžius. Juose aptariami ne tik einamieji klausimai, bet ir vertinimų metu iškilusios problemos, galimi sprendimo būdai. Taip užtikrinama, kad būtų taikoma vienoda išorinio vertinimo praktika. Skyrių posėdžiai yra protokoluojami ir saugomi vidiniame intranete. Centre naudojama dokumentų valdymo sistema, kuri apima visų tipų procesus ir dokumentus.

Veiklos kontrolei kasmet organizuojami pasirinktų procesų vidiniai auditai, kuriuos atlieka mokymus praėję darbuotoji. Auditų rezultatai naudojami Centro veiklos gerinimui: kiekviena ataskaita baigiama rekomendacijomis, kurios paskui yra aptariamos klausimu suinteresuotų asmenų rate ir atitinkamai įgyvendinamos.

SKVC veikia planavimo, veiklos kontrolės, grįžtamojo ryšio ir atskaitomybės mechanizmai.

SKVC veikia vidinis bei išorinis grįžtamas ryšys, kurio rezultatai panaudojami veiklos gerinimui. Vidinis apima:

- Bendrus kassavaitinius visų darbuotojų susirinkimus,
- Skyrių kassavaitiniai susirinkimus (protokoluojami),
- Kasdieniniai administracijos susirinkimus,
- Darbuotojų apklausas.

Išorinis grįžtamasis ryšys renkamas per:

- Ekspertų apklausas (reguliarios, rezultatai apibendrinami ir pristatomi skyrių posėdyje),
- Aukštųjų mokyklų apklausas (reguliarios, rezultatai apibendrinami ir pristatomi skyrių posėdyje),
- Susitikimus su ekspertais po institucinio vertinimo vizitų,
- Grįžtamojo ryšio anketas po mokymų ir renginių,
- Paskesnės veiklos vizitus.

SKVC kasmet analizuoja savo veiklą ir rengia metines ataskaitas, kurias pristato SKVC Tarybai bei skelbia viešai. Šalia to, rengiamos ir leidžiamos teminės analizės.

[6] Strateginiai ir metiniai planai viešai prieinami: http://www.skvc.lt/default/lt/veikla/planavimo-dokumentai

8. TARPTAUTINIAI RYŠIAI

Tarptautiškumas yra esminis Centro veiklos bruožas ir sėkmės sąlyga. Savo vizijoje SKVC mato save ne tik kaip aktyvų veikėją nacionalinėje ir regioninėje erdvėje, bet ir deklaruoja siekį prisidėti prie aukštojo mokslo kokybės užtikrinimo Europoje. Todėl nuo pat įkūrimo Centras aktyviai dalyvauja tarptautinių organizacijų veikloje ir tai pasireiškia naryste 5-iuose tarptautiniuose tinkluose – CEENQA, ENQA, INQAAHE, taip pat ENIC ir NARIC – tiek jų veiklose per įvairius projektus ir darbo grupes, tiek valdyme ir tai atspindi, kad tarptautiniam dalyvavimui skiriamas didelis dėmesys ir organizacija turi pajėgumų tai daryti. Narystė tinkluose ir profesiniai ryšiai taip pat padeda pritraukti į vertinimus, paskesnę veiklą ir renginius kompetentingus ekspertus iš daugelio užsienio šalių.

2000 m. Centras buvo vienas iš regioninio tinklo CEENQA kūrėjų, prisideda prie tinklo renginių organizavimo (pvz. seminaras Vilniuje 2009 m.) ir dalyvauja projektuose (pvz., Studijų vertinimo skyriaus vedėjas Almantas Šerpatauskas dirbo ALIGN projekte, L.e. direktoriaus pareigas Nora Skaburskienė kaip ekspertė dirbto BIHTEK projekte). SKVC direktoriaus pavaduotoja Aurelija Valeikienė yra buvusi CEENQA Tarybos nare, ėjusi šio tinklo garbės iždininko pareigas, taip pat buvo išrinkta tinklo Prezidente. Centro direktoriaus pareigas einanti Nora Skaburskienė šiuo metu yra CEENQA Tarybos narė, aktyviai dalyvauja tinklo renginiuose ir projektuose.

ENQA veikloje Centras dalyvauja taip pat nuo 2000 m., iš pradžių kaip asocijuotas narys, o nuo 2012 m. – kaip visateisis narys, tam yra teikiamas prioritetas ir įsitraukimo formos yra įvairios. 2013 m. Vilniuje buvo organizuota ENQA narių generalinė asamblėja. SKVC direktoriaus pavaduotoja Aurelija Valeikienė yra ėjusi ENQA Tarybos narės pareigas, ne kartą dirbo kaip ekspertė, kalbėjo renginiuose, moderavo diskusijas. Centro direktoriaus pareigas einanti Nora Skaburskienė šiuo metu yra ENQA Tarybos narė, turi kokybės užtikrinimo agentūrų vertinimo patirties, kviesta kalbėti įvairiuose tarptautiniuose renginiuose. Pažymėtina, kad net keletas Centro darbuotojų buvo arba yra įsitraukę į įvairias neformalias ENQA darbo grupes: dėl kokybės užtikrinimo poveikio matavimo (Nora Skaburskienė), dėl personalo plėtros (Grytė Ruzgė, Agnė Tamošiūnaitė, Aurelija Valeikienė), dėl socialinių dalininkų įtraukimo (Almantas Šerpatauskas), dėl iškirtinės kokybės (Aušra Rostlund ir Eimantė Bogdan, Studijų vertinimo skyriaus vedėjo pavaduotoja), dėl kokybės užtikrinimo agentūrų išorinio vertinimo modelio peržiūros, dėl kokybės užtikrinimo agentūrų atitikimo ESG reikalavimams bei dėl sąsajų tarp kokybės užtikrinimo ir kvalifikacijų pripažinimo (Aurelija Valeikienė). Nora Skaburskienė ir Aurelija Valeikienė yra ENQA apmokytų ekspertų duomenų bazėje ir yra dalyvavusios kitų EAME kokybės užtikrinimo agentūrų išoriniuose vertinimuose.

Skaičiuojant nuo 1995, Centro bagažą sudaro 21 koordinuotas projektas ir partnerystė dar 29-iuose projektuose, kuriuos pagal įvairias programas finansavo Europos Komisija, Europos socialinis fondas, užsienio šalių vyriausybės, kiti fondai ir Lietuvos valstybės biudžetas.

Svarbi raidos kryptis – naujų idėjų aukštojo mokslo kokybės užtikrinimo ir kvalifikacijų pripažinimo srityje generavimas. To pavyzdžiais tarnauja Centro darbuotojų įsitraukimas į tokias darbo grupes, kaip ENQA darbo grupė, tobulinusi kokybės užtikrinimo agentūrų išorinio vertinimo modelį (prisidėjo Aurelija Valeikienė). SKVC veikla neatsiejama nuo gerosios tarptautinės patirties perėmimo ir sklaidos, taip pat ir aktyvaus indėlio ją formuojant (pavyzdžiui, per jungtines publikacijas, tarp kurių autorių buvo Nora Skaburskienė, Aurelija Valeikienė, Almantas Šerpatauskas, Aušra Rostlund, Eimantė Bogdan). Tai ne tik lemia organizacijos profesionalumą, bet ir sudaro prielaidas vykdyti visuomenės švietimą studijų kokybės, kvalifikacijų vertinimo ir pripažinimo klausimais.

Naujausias inovatyvaus požiūrio pavyzdys, susiejantis kokybės užtikrinimo ir kvalifikacijų pripažinimo veiklas (taigi ir dvi pagrindines Centro funkcijas), atliepiant ESG 1.4 lūkesčius, yra Centro pradedamas koordinuoti tarptautinis LIREQA projektas, apie jį plačiau – 14 skyriuje apie ateities perspektyvas.

SKVC yra sudaręs dvišales bendradarbiavimo sutartis su kitomis kokybės užtikrinimo agentūromis Europos aukštojo mokslo erdvėje – ANECA (Ispanija), AQ Austria (Austrija), ASIIN (Vokietija), HAC (Vengrija), NAA (Rusija), NCEQE (Gruzija), NCPA (Rusija), PKA (Lenkija), IQAA (Kazachstanas), HEA (Bosnija ir Hercegovina). Pažymėtina, kad ne visi dvišaliai ryšiai apspręsti ir apsiriboja šiomis sutartimis, vyksta ir daugiau veiklų. Pavyzdžiui, esame priėmę vizituojančias delegacijas iš Moldovos, Ukrainos, Baltarusijos, atitinkamai dalyvavę renginiuose tose šalyse. 2014-2015 m. Centro atstovai prisidėjo prie kolegų iš Austrijos koordinuoto Dvynių programos projekto Bosnijoje ir Hercegovinoje; 2016 m. – prie kolegų iš Suomijos koordinuoto Dvynių projekto Armėnijoje; abiem atvejais stiprinant tų šalių kokybės užtikrinimo sistemas. 2016 m. Centras kaip partneris įsijungė į projektą, skirtą sustiprinti Latvijos kokybės užtikrinimo agentūrą AIC ir padėti jai pasirengti ENQA vertinimui bei tenkinti EQAR registruotos agentūros kriterijus. Regime potencialą plėsti ir intensyvinti ryšius su Šiaurės šalių kokybės užtikrinimo agentūromis, dialogas jau vyksta. Geranoriškai reaguojame į visų agentūrų kvietimus pasiūlyti ekspertus vertinimams.

Kaip kokybės užtikrinimo agentūra, Centras užsienyje laikotarpiu tarp dviejų išorinių vertinimų nebuvo aktyvus, lig šiol užbaigtas yra tik vienas institucinis ir programų vertinimo procesas Slovėnijoje. Svarbu, kad jis buvo atliktas vadovaujantis tais pačiais darbo principais, kaip SKVC veikia Lietuvoje ir pagal ESG, įskaitant ir vertinimo rezultatų viešinimą. Užklausos iš užsienio aukštųjų mokyklų paskatino Centrą apsibrėžti kriterijus, kada būtų imamasi vertinti užsienyje ir juos viešai paskelbti.

Centras taip pat dalyvauja INQAAHE renginiuose ir komunikacijoje, tačiau kitais atžvilgiais nėra labai aktyvus tinklo dalyvis dėl su tuo susijusių kaštų.

9. ATITIKTIS EUROPOS AUKŠTOJO MOKSLO ERDVĖS GAIRIŲ IR NUOSTATŲ 2 DALIAI

Žemiau yra pateikiamas Studijų kokybės vertinimo centro įsivertinimas, kaip atitinkame kiekvieną ESG dalį bei pristatomi pokyčiai po pirmojo išorinio vertinimo.

9.1 ESG 2.1 ATSIŽVELGIMAS Į VIDINĮ KOKYBĖS UŽTIKRINIMĄ

Nuostata: Išoriniame kokybės vertinime turi būti atsižvelgiama į vidinių kokybės užtikrinimo procesų, aprašytų pirmoje ESG dalyje, efektyvumą.
Gairės: Aukštojo mokslo kokybės užtikrinimas yra grįstas institucijos atsakomybe už savo studijų programų ir kitos veiklos kokybę. Todėl yra svarbu, kad išoriniu kokybės vertinimu būtų pripažįstama ir skatinama institucijos atsakomybė už kokybės užtikrinimą. Tam, kad būtų užtikrintas ryšys tarp vidinio ir išorinio kokybės užtikrinimo, išorinis kokybės vertinimas užtikrinimas turi atsižvelgti apimti į 1 dalyje pateikiamas nuostatas. Atsižvelgiama gali būti įvairiai, priklausomai nuo išorinio kokybės vertinimo tipo.

Vadovaujantis Įstatymu ir ESG, pirmiausia atsakomybė už kokybės užtikrinimą tenka pačiai aukštajai mokyklai, o kokybės užtikrinimo agentūros misija yra padėti aukštosioms mokykloms įgyvendinti atskaitomybę vidiniams ir išoriniams dalininkams, taip pat padėti gerinti kokybę. Kaip savo funkciją suvokiame, kad turime įgyvendinti viešąjį interesą turėti prieigą prie kokybiško aukštojo mokslo ir gauti aiškią informaciją apie jo būklę.

Kaip jau paminėta šioje savianalizėje, SKVC atlieka vykdomų programų, naujų studijų programų ir institucinį vertinimus. Vertinimai atliekami vadovaujantis Centro parengtomis vertinimo metodikomis, kurios skelbiamos viešai valstybiniame teisės aktų registre[7] ir Centro tinklapyje[8]:

- Ketinamos vykdyti studijų programos aprašo rengimo, jos išorinio vertinimo ir akreditavimo metodika;
- Vykdomų studijų programų vertinimo metodika;
- Aukštosios mokyklos veiklos vertinimo metodika.

Tai, kad metodikos yra parengtos atsižvelgiant ir į ESG, yra tiesiogiai nurodyta ir pačiose metodikose, bendrosiose nuostatose. Tačiau tai nėra vien deklaracija, nes metodikų atitiktis ESG-2015 nuostatoms atsispindi per vertinimo kriterijus ir iš aukštųjų mokyklų prašomą pateikti informaciją. Paskutinis tiek institucinio, tiek ir studijų programų suderinimas su ESG nuostatomis buvo atliktas 2016 m. pradžioje.

SKVC taikomų vertinimo metodikų atitiktis ESG-2015 nuostatoms atsispindi žemiau pateiktame sugretinime:

Europos aukštojo mokslo erdvės kokybės užtikrinimo nuostatos ir gairės	Punktai ketinamų vykdyti studijų programų metodikoje rodantys atitikimą ESG reikalavimams	Punktai vykdomų studijų programų metodikoje rodantys atitikimą ESG reikalavimams	Punktai institucinio vertinimo metodikoje rodantys atitikimą ESG reikalavimams
	Vertinamoji sritis, punktas	*Vertinamoji sritis,* punktas	
1 dalis. Vidinio kokybės užtikrinimo nuostatos ir gairės			
1.1 Kokybės užtikrinimo politika	*59. Programos tikslai ir numatomi studijų rezultatai* *59.2.;* *63. Studijų eiga (numatoma) ir jos vertinimas* *63.4.*	*58. Programos tikslai ir numatomi studijų rezultatai* 58.3.; *62. Studijų eiga ir jos vertinimas* 62.7.; 62.8.; 62.9.; 62.10.	*8. Strateginio valdymo vertinimo kriterijai* 8.2.1.
1.2. Studijų programų kūrimas ir tvirtinimas	*59. Programos tikslai ir numatomi studijų rezultatai* *59.2.;* *64. Programos vadyba* *64.2.*	*58. Programos tikslai ir numatomi studijų rezultatai* 58.3.; *63. Programos vadyba* 63.3.; 63.4.;	*8. Strateginio valdymo vertinimo kriterijai* 8.2.1., 8.2.9. *9. Studijų ir mokymosi visą gyvenimą vertinimo kriterijai* 9.1.4., 9.2.3.
1.3. Į studentus orientuotas mokymasis, mokymas ir vertinimas	*63. Studijų eiga (numatoma) ir jos vertinimas* *63.3.; 63.4.*	*62. Studijų eiga ir jos vertinimas* 62.2.; 62.6.; 62.10.	*8. Strateginio valdymo vertinimo kriterijai* 8.2.9, 8.2.10. *9. Studijų ir mokymosi visą gyvenimą vertinimo kriterijai* 9.2.3.
1.4 Studentų priėmimas, studijų eiga, pripažinimas ir diplomų išdavimas	*63. Studijų eiga (numatoma) ir jos vertinimas* *63.1.* *64. Programos vadyba* *64.1.*	*62. Studijų eiga ir jos vertinimas* 62.1.; 62.2; 62.5.; *63. Programos vadyba* 63.6;	*8. Strateginio valdymo vertinimo kriterijai* 8.2.1. *9. Studijų ir mokymosi visą gyvenimą vertinimo kriterijai* 9.2.4., 9.2.7.

[7] https://www.e-tar.lt/portal/index.html
[8] http://www.skvc.lt/default/lt/teises-aktai

1.5 Dėstytojai	*61. Personalas* *61.2.; 61.4.* *60. Programos sandara* 60.3.; 60.5.;	*60. Personalas* 60.5.; 60.6.; *59. Programos sandara* 59.4.; 59.6.;	*8. Strateginio valdymo vertinimo kriterijai* 8.2.4. *9. Studijų ir mokymosi visą gyvenimą vertinimo kriterijai* 9.2.6.
1.6 Studijų ištekliai ir parama studentams	*61. Personalas* *61.1.; 61.2.* *62. Materialieji ištekliai* *62.1.; 62.2.; 62.3.; 62.4.*	*60. Personalas* 60.1.; 60.2.; *61. Materialieji ištekliai* 61.1.; 61.2.; 61.3.; 61.4. *62. Studijų eiga ir jos vertinimas* 62.4.; 62.5.;	*8. Strateginio valdymo vertinimo kriterijai* 8.2.1.
1.7 Informacijos valdymas	*64. Programos vadyba* *64.1.; 64.2.; 64.3.*	*63. Programos vadyba* 63.1.; 63.2.; 63.3.; 63.4.; 63.5.; 63.6. *62. Studijų eiga ir jos vertinimas* 62.7.;	*8. Strateginio valdymo vertinimo kriterijai* 8.2.1. *9. Studijų ir mokymosi visą gyvenimą vertinimo kriterijai* 9.1.3.
1.8 Viešas informavimas		*58. Programos tikslai ir numatomi studijų rezultatai* 58.1.; *63. Programos vadyba* 63.2.; 63.3.; 63.4.; 63.6.;	*8. Strateginio valdymo vertinimo kriterijai* 8.1.5., 8.2.9.
1.9 Nuolatinė studijų programų stebėsena ir periodinis vertinimas	*59. Programos tikslai ir numatomi studijų rezultatai* *59.1.; 59.3.* *60. Programos sandara* *60.5.* *63. Studijų eiga (numatoma) ir jos vertinimas* *63.3.* *64. Programos vadyba* *64.1.; 64.2.*	*58. Programos tikslai ir numatomi studijų rezultatai* 58.2.; 58.4.; *59. Programos sandara* 59.6. *62. Studijų eiga ir jos vertinimas* 62.6.; 62.8.; *63. Programos vadyba* 63.3.; 63.4.; 63.6.;	*9. Studijų ir mokymosi visą gyvenimą vertinimo kriterijai* 9.2.3, 9.2.5.
1.10 Periodiškas išorinis kokybės užtikrinimas			*8. Strateginio valdymo vertinimo kriterijai* 8.2.8. *10. Mokslo ir (arba) meno veiklos vertinimo kriterijai* 10.2.4. *11. Poveikio regionų ir visos šalies raidai vertinimo kriterijai* 11.6.

Bet kurio atliekamo vertinimo pagrindas yra aukštosios mokyklos parengta savianalizė, kurioje aukštoji mokykla pati išanalizuoja savo veiklą, pademonstruoja kaip ji rūpinasi studijų ir kitos veiklos kokybe, kokias vidines kokybės užtikrinimo priemones taiko. SKVC vertinimo metodikos pasitarnauja aukštosioms mokyklos kaip gairės, pagal kurias jos turi išanalizuoti savo veiklą, kurią po to įvertina ir ekspertai. Programas ar aukštąją

mokyklą įvertinę ekspertai teikia rekomendacijas dėl studijų programų ir kitos veiklos tobulinimo. Pažymėtina, kad, pavyzdžiui, vykdomų studijų programų vertinimo metodikoje SKVC ne tik nurodo, kokią informaciją būtina pateikti ir išanalizuoti savianalizėje, tačiau pateikia ir pavyzdžius, kokia papildoma informacija galėtų būti analizuojama siekiant geriau atskleisti programos kokybę. Taip pat aukštosios mokyklos gali pateikti ir kitą informaciją, nepaminėtą metodikoje nei kaip privalomą, nei kaip rekomenduojamą, tačiau, jų nuomone, labai svarbią, atskleidžiančią vertinamo objekto kokybinius aspektus. Institucinio vertinimo metu daug dėmesio skiriama strateginio valdymo įvertinimui, nes tai lemia vidinį kokybės užtikrinimą, jo procedūrų atitikimą nusistatytam tikslui.

Aukštosios mokyklos, naudodamos savo autonomija, gali pačios pasirinkti, kokią vidinę kokybės užtikrinimo sistemą įsidiegti pagal savo poreikius, veiklos specifiką ir organizacinę kultūrą. SKVC taikomos metodikos peržiūrėtos pagal ESG-2015 gaires užtikrinant, kad vienu ar kitu būdu būtų atsižvelgiama į kiekvieną ESG-2015 gairių aspektą. Vadovaudamasis praėjusio ENQA vertinimo metu išsakyta rekomendacija labiau remti aukštąsias mokyklas tinkamai organizuojant vidinį kokybės darbą, Centras yra organizavęs ciklą renginių aukštųjų mokyklų atstovams, kurie buvo surengti tiek SKVC patalpose, tiek išvažiuojant į universitetus. Šių seminarų metu 2012-2013 m. skirtingų aukštųjų mokyklų atstovai, administracijos ir akademinio personalo darbuotojai detaliai pristatinėjo savo kokybės vadybos sistemas ir konkrečias taikomas kokybės užtikrinimo priemones; šie renginiai dalyvių buvo labai gerai įvertinti kaip dalijimosi patirtimi forumai. Be šių renginių, kasmet organizuojami seminarai, skirti būtent aukštųjų mokyklų kokybės vadybininkams pasirinktomis aktualiomis temomis, kaip identifikuoja Centras ir ko pageidauja universitetų ir kolegijų atstovai. Taigi, atsižvelgiant į ENQA ekspertų rekomendaciją, telkiamas neformalus kokybės profesionalų tinklas Lietuvoje.

Dar naujo ESG rengimo metu 2014 m. Centras specialiuose aptarimuose pristatė numatomas ESG naujoves tiek universitetų, tiek kolegijų atstovams; rengė analitinę medžiagą Lietuvoje leidžiamam akademiniam žurnalui „Aukštojo mokslo kokybė“. 2015 m. ir 2016 m. buvo organizuoti renginiai pasikviečiant kalbėtojus iš užsienio tiek tarptautinių organizacijų, tiek kokybės užtikrinimo agentūrų ir aukštųjų mokyklų bei studentų atstovus, skirti aptarti naujų ESG įgyvendinimo iššūkius.

Populiarindamas ESG-2015, Centras išvertė šį dokumentą į lietuvių kalbą.

Be to, Centro darbuotojų atliktų analizių rezultatai, įskaitant ir apie aukštųjų mokyklų valdymą ir kokybės vadybą, buvo pristatyti tiek įvairiuose bendruose renginiuose (pvz., skirtuose aptarti Bolonijos reformų įgyvendinimo pažangą Lietuvoje 2013 ir 2016 m.), tiek aukštųjų mokyklų asociacijų susitikimuose (pvz., Lietuvos kolegijų direktorių konferencijos posėdyje 2016 m.). Toks įsitraukimas leidžia Centrui atlikti tarpininko vaidmenį aukštojo mokslo sistemoje, ką aukštosios mokyklos ne kartą pabrėžė, kad norėtų matyti ir taip pat panaudoti vertinimo bei analizių rezultatus kokybės gerinimui.

9.2 ESG 2.2 METODIKŲ, ATITINKANČIŲ TIKSLĄ, KŪRIMAS

Nuostata: Išorinis kokybės užtikrinimas turėtų būti apibrėžiamas ir nustatomas taip, kad būtų tinkamas pasiekti iškeltus tikslus ir uždavinius, kartu atsižvelgiant į atitinkamas teisės aktų nuostatas. Visos suinteresuotos šalys turėtų būti įtraukiamos į išorinio kokybės užtikrinimo sistemos kūrimą ir tęstinį jos tobulinimą.
Gairės*:* Siekiant išorinio kokybės užtikrinimo veiksmingumo ir objektyvumo, būtina nustatyti aiškius jo tikslus, suderintus tarp visų dalininkų. Kokybės užtikrinimo procesų tikslais, uždaviniais ir įgyvendinimu bus:

- atsižvelgiama į darbo krūvį ir išlaidas, kurias dėl sistemos veikimo patirs mokslo ir studijų institucijos;
- atsižvelgiama į reikmę padėti mokslo ir studijų institucijoms gerinti aukštojo mokslo kokybę;
- leidžiama mokslo ir studijų institucijoms pademonstruoti minėtąjį kokybės tobulinimą;
- pateikiama aiški informacija apie išorinio kokybės užtikrinimo rezultatus bei paskesnę veiklą.

Tais atvejais, kai mokslo ir studijų institucijos yra pajėgios įrodyti jų vidinės kokybės užtikrinimo sistemos veiksmingumą, galimas lankstesnis išorinio kokybės užtikrinimo sistemos veikimas.

Mokslo ir studijų kokybės užtikrinimo modelis yra nustatytas aukščiausio lygio teisės akte – Mokslo ir studijų įstatyme. Pats Lietuvos teisėkūros procesas ir jo privalomi elementai garantuoja, kad išorinio vertinimo tikslai yra bendrai aptarti su visomis suinteresuotomis pusėmis. Perspektyviniai vertinimo planai (metinis ir dviejų metų) yra siunčiami aukštosioms mokykloms susipažinimui ir komentarams, siekiant suderinti visų pusių interesus ir galimybes.

Kiekvienos vertinimo išvados turi dalį, skirtą gerosios praktikos bei išskirtinės kokybės pavyzdžiams bei veiklos tobulinimo rekomendacijoms išskirti.

Visos išorinio vertinimo metodikos, kurias rengia SKVC, yra aptariamos su socialiniais dalininkais. Pirmiausiai bet kurios metodikos parengtas projektas yra svarstomos SKVC viduje su visais skyriaus darbuotojais. Vėliau vyksta aptarimai su Švietimo ir mokslo ministerija, SKVC Taryba, akademine bendruomene. Metodikos projektas yra išsiunčiamas Lietuvos universitetų rektorių konferencijai, Lietuvos kolegijų direktorių konferencijai, Lietuvos studentų sąjungai, visoms aukštosioms mokykloms, pagrindinėms darbdavių organizacijoms. Projektas taip pat skelbiamas viešai Centro tinklapyje. Tokiu būdu gaunama nuomonė iš visų socialinių dalininkų. Gautos pastabos ir pasiūlymai analizuojami ir, atsižvelgiant į juos, daromi pakeitimai metodikos projekte. Galutinė metodika yra svarstoma SKVC Taryboje ir tvirtinama SKVC direktoriaus įsakymu bei skelbiama viešai. Žinoma, diskusijų procesas atima laiko, tačiau tokiu būdu derinami skirtingų pusių interesai.

Konkrečiu šio proceso pavyzdžiu galėtų būti Aukštųjų mokyklų veiklos vertinimo metodikos atnaujinimas 2016 m. Pirmiausiai metodikos projektą rengė SKVC darbuotojų grupė. Parengtas projektas buvo viešai pristatytas visoms suinteresuotoms pusėms (paskelbta tinklapyje, išsiųsta visoms aukštosioms mokykloms, Švietimo ir mokslo ministerijai, Lietuvos universitetų rektorių bei Lietuvos kolegijų direktorių konferencijoms, darbdavių asociacijoms elektroniniu paštu). Projektas patobulintas, atsižvelgiant į gautas pastabas. Vėliau dokumentas buvo svarstytas SKVC Tarybos posėdyje, bei aptartas su Švietimo ir mokslo ministerija. Galutinė patobulinta metodika buvo aprobuota SKVC Tarybos ir patvirtinta SKVC direktoriaus įsakymu bei viešai paskelbta. Visos aukštosios mokyklos buvo informuotos apie pakeistą metodiką.

Nors Lietuvoje išorinio vertinimo procesai yra baigiami formaliais sprendimais dėl akreditavimo, išorinio vertinimo tikslas nėra vien atitikimo teisės aktų reikalavimams nustatymas. Visose metodikose (tiek aukštųjų mokyklų veiklos vertinimo, tiek studijų programų vertinimo) yra nustatyti tie kriterijai, kurie yra esminiai siekiant kokybiškos aukštųjų mokyklų veiklos ar kokybiškų studijų programų. Nustatant kriterijus yra atsižvelgiama į teisės aktų reikalavimus, ESG bei gerąją tarptautinę patirtį, socialinių dalininkų nuomonę. Todėl vertinimo išvadose pateikiama analizė pagal esminius institucijos veiklos kriterijus. Labai svarbus ekspertinio vertinimo tikslas yra pateikti rekomendacijas aukštosioms mokykloms jų veiklos ar jų studijų programų tobulinimui. Pakartotinio vertinimo metu atsižvelgiama į tai, kokie pakeitimai buvo padaryti pagal ekspertų rekomendacijas. Tokiu būdu aukštoji mokykla yra skatinama nuolat gerinti savo veiklos kokybę. Išskirtinės kokybės pavyzdžiai institucinio vertinimo išvadose pateikiami nuo pat tokio vertinimo pradžios 2011 m., o studijų programų vertinime atsirado 2014 m. viduryje. Pažymėtina, kad atskira išvadų dalis, skirta rekomendacijoms, buvo pradėta taikyti nuo pat išorinių vertinimų organizavimo pradžios 1998 m.

Nuo 1998-1999 vykdant reguliarų studijų programų vertinimą stebėta, kad daugiamečiai vertinimo rezultatai yra labai panašūs nepaisant studijų srities – apie pusė programų gauna teigiamą vertinimą ir akredituojama maksimaliam šešerių metų laikotarpiui, kiek mažiau arba kiek daugiau nei pusė programų gauna pastabų dėl

kokybės ir akredituojama trejų metų laikotarpiui, apie 3-5 proc. programų neakredituojama. Siekiant sustiprinti išorinio vertinimo poveikį bei atsižvelgiant į užsienio šalių patirtį, 2009 m. Įstatyme buvo inicijuotas naujas vertinimo tipas – institucinis aukštųjų mokyklų vertinimas. Politinis šio žingsnio motyvas – pastūmėti aukštąsias mokyklas skirti daugiau dėmesio strateginiam valdymui, greičiau vykdyti vidines pertvarkas. Akivaizdu, naujo tipo vertinimas pasitarnavo konsoliduojančiu faktoriumi aukštųjų mokyklų bendruomenėse ruošiantis tokiems visuminiams organizacijos vertinimams, o neigiami vertinimo rezultatai be kita ko paskatino universitetus ir kolegijas arba imtis skubių reformų, gerinti veiklą, arba savo iniciatyva reorganizuotis. Paskesnės veiklos metu pokalbiai su aukštųjų mokyklų vadovybe ir jų veiklos gerinimo planai po vertinimo taip pat rodo, kad šis tikslas – skatinti pokyčius – yra įgyvendinamas.

SKVC reguliariai renka grįžtamąjį ryšį apie taikomus vertinimo metodus, naudojamas metodikas.

Ketinamos vykdyti studijų programos dažniausiai startuoja su pasitikėjimo kreditu[9], o tolesnis vertinimo intensyvumas – kas šešerius ar trejus metus – iš esmės priklauso nuo pademonstruotų aukštosios mokyklos veiklos rezultatų. Taigi, išorinio vertinimo krūvis yra skirtingas.

2011 m. pradėjus aukštąsias mokyklas vertinti kaip institucijas, jos turi išanalizuoti savo silpnybes ir stiprybes, įsivertinti numatomas veiklos perspektyvas, jų atitikimą institucijos misijai ir vizijai, šalies prioritetams. SKVC organizuojami vizitai prieš išorinį vertinimą į numatomą vertinti aukštąją mokyklą leidžia aptarti konkrečiai institucijai rūpimus klausimus, patarti, kokius įrodymus pateikti savianalizės suvestinėje. Centras taip pat reguliariai organizuoja mokymus studijų programų savianalizių rengėjams, kurie taip pat padeda aptarti rūpimus klausimus bei patarti, į ką atkreipti dėmesį rengiant suvestinę ir pan. Aukštoji mokykla taip pat turi galimybę prieš pat vizitą pateikti naujausią informaciją apie pokyčius po savianalizės suvestinės pateikimo.

Praėjus pusei metų po kiekvieno išorinio aukštosios mokyklos vertinimo SKVC darbuotojai susitinka su įvertintos institucijos atstovais. Susitikimų metu aptariamas išorinio vertinimo procesas, naudojamos vertinimo metodikos tinkamumas, pateiktų rekomendacijų nauda aukštajai mokyklai. Pastebima, kad šių susitikimų metu dažniausiai išreiškiamas teigiamas požiūris į institucinio vertinimo metodiką ir procesą, pabrėžiant, kad nustatyti kriterijai leidžia individualiai įvertinti kiekvienos aukštosios mokyklos veiklą, atsižvelgiant į jos misiją, strateginius prioritetus. Tą patvirtina ir po pirmojo institucinio vertinimo ciklo 2015 m. vykdyta aukštųjų mokyklų apklausa, kurios metu 84 proc. universitetų ir 95 proc. kolegijų nurodė, kad išorinio vertinimo procesas buvo aiškus. Tačiau susitikimų metu taip pat paaiškėjo, kad institucijos turi ir toliau dirbti rengiant tinkamos kokybės savianalizės suvestines, kurios būtų ne aprašomojo, bet analitinio pobūdžio, į ką buvo atkreipę dėmesį tiek ekspertų grupės, tiek Centras. Savianalizių kokybei bei analitiškumui gerinti skiriamas dėmesys rengiant atskirus mokymus savianalizių rengėjams.

Po kiekvieno išorinio vertinimo yra apklausiami ir aukštųjų mokyklų atstovai, ir ekspertai, kurie pildo anonimines anketas (pvz., http://skvcsurvey.lt.ridikas.serveriai.lt/index.php/38341?lang=en). Po kiekvieno institucinio vertinimo SKVC vadovybė susitinka su vertinimo grupe ir aptaria vertinimo procesą. Visa surinkta informacija yra analizuojama, aptariama bei pagal poreikį daromi atitinkami pakeitimai metodikose. Pavyzdžiui, atsižvelgus į ekspertų ir aukštųjų mokyklų atstovų nuomonę, buvo parengtos gairės[10], vykdantiems savianalizę

[9] Daugeliu atveju akreditavimas yra atliekamas pateikus ir išnagrinėjus dokumentus pareikštiniu būdu, be išorinio vertinimo, išskyrus metodikoje numatytus išimtinius atvejus

[10] Teisės aktai ir metodinė pagalba pagal procedūras prieinama tinklapyje, skiltyje prie kiekvieno vertinimo tipo: - institucinio vertinimo http://www.skvc.lt/default/lt/kokybes-uztikrinimas/aukstuju-mokyklu-vertinimas/am-dokumentai; studijų programų vertinimo: http://www.skvc.lt/default/lt/kokybes-uztikrinimas/vsp/dokumentai, naujų studijų programų: http://www.skvc.lt/default/lt/kokybes-uztikrinimas/kvsp/kvsp-dokumentai

prieš insituticinį vertinimą. Tokių gairių parengimas leidžia pasiekti atitikimą numatytam išorinio vertinimo tikslui ir sumažinti aukštųjų mokyklų krūvį, nes pateikia nustatytų kriterijų interpretaciją bei patarimus, į ką bus atsižvelgiama vertinimo metu. Gairės taip pat aiškiai nustato būtinų pateikti priedų sąrašą, kuris buvo suderintas tiek su ekspertais, tiek su aukštųjų mokyklų atstovais. Taip pavyksta išvengti pernelyg didelio kiekio dokumentų parengimo išoriniam vertinimui.

Pastaraisiais metais šalyje pradėta rinkti daugiau įvairių duomenų apie aukštojo mokslo sistemą: atsirado studentų, dėstytojų registrai, renkama informacija apie aukštųjų mokyklų realiuosius išteklius ir kt. Visi duomenys yra kaupiami valstybiniame registre – Švietimo valdymo informacinėje sistemoje (ŠVIS). Kadangi duomenys jau yra surinkti už kelerius metus, todėl SKVC svarsto galimybę panaudoti susistemintus duomenis išoriniame vertinime. Duomenų analizės tiek apie bendrą sistemos būklę, tiek apie aukštosios mokyklos veiklą galėtų būti pateikiamos ekspertams, todėl aukštosios mokyklos turėtų pateikti mažiau duomenų savianalizės suvestinėje, daugiau koncentruotųsi į jų analizę.

Lietuvai, kaip mažai šaliai, yra labai svarbu, kad išorinis vertinimas atsižvelgtų ne tik į nacionalinį, bet ir tarptautinį kontekstą, taip pat būtų išvengta interesų konflikto, galinčio atsirasti mažoje akademinėje bendruomenėje. Atsižvelgiant į šiuos motyvus, SKVC daugiausiai pasitelkia ekspertus iš užsienio. Tokie vertinimai reikalauja iš ekspertų atitinkamos patirties ir dalykinių žinių, jų atranka yra vienas iš prioritetinių SKVC veiklos aspektų. Šiuo metu Centro turimoje ekspertų duomenų bazėje yra apie 2500 vietinių ir užsienio ekspertų, bazė nuolat papildoma ir atnaujinama.

9.3 ESG 2.3 ĮGYVENDINIMO PROCESAI

Nuostata: Išorinio kokybės vertinimo procesai turėtų būti patikimi, naudingi, iš anksto apibrėžti, nuosekliai įgyvendinami ir viešai skelbiami. Jie apima:

- savianalizę ar jos atitikmenį;
- išorinį vertinimą, kurio sudėtine dalimi paprastai yra vizitas į aukštąją mokyklą;
- išvadas, kaip išorinio vertinimo rezultatą;
- nuoseklią paskesnę veiklą.

Gairės: Išorinis kokybės vertinimas, vykdomas profesionaliai, nuosekliai ir skaidriai, užtikrina jo priimtinumą ir poveikį. Priklausomai nuo išorinio kokybės užtikrinimo sistemos modelio, mokslo ir studijų institucija sudaro prielaidas išoriniam kokybės vertinimui atlikdama savianalizę ar surinkdama kitą medžiagą, paremtą įrodymais. Rašytinė dokumentacija įprastai papildoma informacija, gauta pokalbiuose su įvairiais socialiniais dalininkais, vizito metu. Vertinimo metu surinkta informacija apibendrinama išvadose (plg. 2.5 nuostata), kurias parengia išoriniai ekspertai (plg. 2.4 nuostata). Išorinis kokybės užtikrinimas nesibaigia ekspertams parengus vertinimo išvadas. Išvadose pateikiamos aiškios gairės tolimesniems aukštosios mokyklos veiksmams. Agentūros nuosekliai vykdo paskesnės veiklos procesą, peržiūrėdamos veiksmus, kurių ėmėsi aukštoji mokykla. Paskesnės veiklos pobūdis priklausys nuo išorinio kokybės užtikrinimo modelio.

Išorinio vertinimo modelis – savianalizės rengimas, vizitas, vertinimo išvadų skelbimas ir paskesnė veikla – yra taikomas nuo pat Centro vykdomų vertinimų pradžios.

Vykdomų studijų programų vertinimo procesas yra toks:

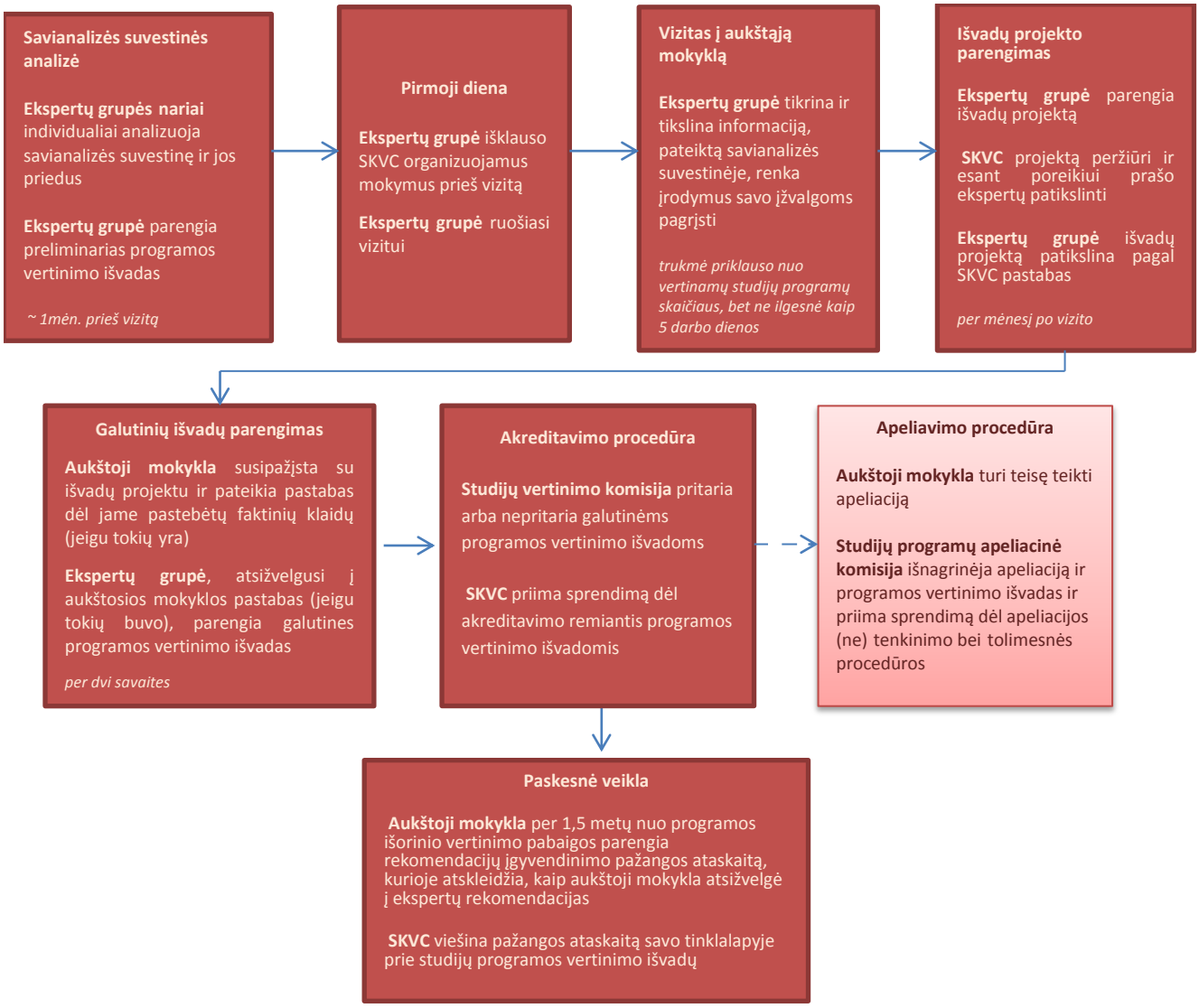

Analogiški žingsniai egzistuoja instituciniame aukštųjų mokyklų vertinime. Šį modelį Centras taiko vykdant vertinimus tiek Lietuvoje, tiek užsienyje. Išorinis aukštųjų mokyklų ir programų vertinimas vyksta periodiškai. Vertinimo periodiškumas nustatytas MSĮ ir ŠMM įsakymuose. Po pirmojo Centro išorinio vertinimo buvo sustiprintas dėmesys paskesnės veiklos etapui – parengtos paskesnės veiklos metodinės rekomendacijos aukštosioms mokykloms, organizuoti specialūs teminiai renginiai (žr. žemiau).

Savianalizė

Už savianalizės atlikimą (programos aprašo parengimą ketinamų vykdyti studijų programų atveju) yra atsakinga aukštoji mokykla. Centro parengtose metodikose yra pateikti reikalavimai ir rekomendacijos, kaip turi būti pateikiama studijų programos savianalizės suvestinė (programos aprašas ketinamų vykdyti studijų programų atveju), kokia informacija turi būti joje nurodyta. Vykdomų studijų programų savianalizės suvestinėje taip pat turi būti pateikta informacija, kaip buvo atsižvelgta į anksčiau atlikto vertinimo rekomendacijas. Centras organizuoja seminarus aukštųjų mokyklų darbuotojams, kurių metu aiškina kaip atlikti savianalizę ir pateikti jos rezultatus Centro atliekamam vertinimui. Aukštosios mokyklos taip pat konsultuojamos telefonu, elektroniniu

paštu arba Centro patalpose kreipiantis individualiai. Universitetai ir kolegijos iš anksto informuojami dėl savianalizės suvestinės pateikimo terminų, apie juos skelbiama viešai.

Pasirengimas vertinimui

Ne mažiau kaip mėnuo laiko prieš vizitą ekspertų grupei pateikiama išsami metodinė medžiaga, reikalinga pasirengti vertinimui. Vertinant vykdomas studijų programas ir aukštąsias mokyklas prieš kiekvieną vizitą ekspertams rengiamas 1 dienos trukmės įvadinis seminaras, kurio metu ekspertai supažindinami su Lietuvos aukštojo mokslo sistema, teisiniu reglamentavimu, vertinimo eiga, akreditavimo reikalavimais, vizito eiga, išvadų rengimo reikalavimais, sprendimų priėmimo procesu ir atsakoma į su tuo susijusius klausimus. Prieš vizitą į aukštąją mokyklą ekspertų grupė parengia preliminarias išvadas, klausimus, kuriuos reikės išsiaiškinti vizito metu.

Vizitas

Ekspertų grupės vizitas į aukštąją mokyklą vyksta pagal iš anksto su aukštąja mokykla suderintą darbotvarkę. Vizito metu ekspertų grupė susitinka su tikslinėmis grupėmis:

- vertinant *ketinamas vykdyti studijų programas*, ekspertai susitinka su aukštosios mokyklos ar jos padalinio administracija, programos aprašo rengėjais, dėstytojais, kurie numatyti dėstyti ketinamoje vykdyti programoje, socialiniais partneriais, kurie suinteresuoti ketinamais rengti specialistais, susipažįsta su materialiąja ir metodine studijų baze, kuri bus naudojama vykdant naują studijų programą;
- vertinant *vykdomas studijų programas,* ekspertai susitinka su tos aukštosios mokyklos ar jos padalinio administracija, savianalizės suvestinės rengimo grupe, programos dėstytojais, studentais, absolventais, socialiniais partneriais, susipažįsta su materialiąja ir metodine studijų baze, studentų kursiniais ir baigiamaisiais darbais, egzaminų medžiaga;
- vertinant *aukštąją mokyklą,* ekspertai susitinka su aukštosios mokyklos administracija, Senato Akademinės tarybos atstovais, savianalizės rengimo grupe, dėstytojais, studentais, absolventais ir socialiniais partneriais, susipažįsta su aukštosios mokyklos infrastruktūra, vertinimui reikalingais dokumentais. Jeigu ekspertai pageidauja, vizito metu organizuojami ir atskiri susitikimai pagal keturias vertinamąsias sritis.

Paraiškos dokumentų leidimui vykdyti studijas ir studijomis susijusią veiklą gauti vertinimas yra pradedamas vykdyti tik tuomet, kai Valstybės saugumo departamentas (VSD) pateikia išvadą, kad institucija nekelia grėsmės nacionaliniam saugumui. VSD patvirtinus, kad institucija nekelia grėsmės nacionaliniam saugumui, ekspertai vertina institucijos ketinamas vykdyti studijų programas. Jeigu programos įvertinamos teigiamai, organizuojamas vizitas į studijas ketinančią vykdyti instituciją. Vizitas vyksta vadovaujantis tais pačiais principais kaip ir studijų programų ar aukštųjų mokyklų vertinimo atveju.

Visais atvejais vizito pabaigoje ekspertų grupė aptaria vizito rezultatus grupėje ir žodžiu supažindina aukštosios mokyklos bendruomenę su pirminiais pastebėjimais.

Išvados

Po vizito ekspertų grupė parengia vertinimo išvadų projektą, kuris išsiunčiamas aukštajai mokyklai. Aukštoji mokykla gali susipažinti su vertinimo išvadų projektu ir pateikti pastabas dėl faktinių klaidų vertinimo išvadose, jei tokių yra. Ketinamų vykdyti studijų programų atveju bei paraiškos dokumentų leidimui vykdyti studijas ir studijomis susijusią veiklą gauti vertinimo atveju ekspertų grupė vertinimo išvadų projekte gali siūlyti programą, paraišką taisyti. Ekspertų grupė privalo išnagrinėti aukštosios mokyklos pateiktas pastabas ir/arba atliktas pataisas ir parengti galutines vertinimo išvadas. Šios išvados yra perduodamos svarstyti Studijų vertinimo

komisijai (studijų programų vertinimo atveju) arba Aukštųjų mokyklų vertinimo komisijai (aukštųjų mokyklų institucinio vertinimo atveju). Komisija (sudaryta iš mokslo ir studijų institucijų, valstybės institucijų darbuotojų, darbdavių ar profesinių asociacijų (organizacijų) atstovų, studentų) išnagrinėja ekspertų parengtas vertinimo išvadas užtikrindama, jog jos yra objektyvios, išsamios ir pagrįstos. Komisijai pritarus, vertinimo išvados išsiunčiamos aukštajai mokyklai, priešingu atveju – grąžinamos ekspertų grupei tikslinti.

Aukštoji mokykla, gavusi galutines vertinimo išvadas ir nesutinkanti su jomis, gali pateikti apeliaciją. Apeliacijas dėl studijų programų nagrinėja Centro sudaryta Studijų programų apeliacinė komisija, į kurią įeina Lietuvos universitetų rektorių konferencijos, Lietuvos kolegijų direktorių konferencijos, Lietuvos mokslo tarybos, Lietuvos nevalstybinių mokslo ir studijų įstaigų asociacijos ir LSS deleguoti asmenys. Apeliacija dėl aukštosios mokyklos vertinimo išvadų arba dėl paraiškos dokumentų leidimui vykdyti studijas ir studijomis susijusią veiklą gauti teikiama ŠMM, kuri sudaro komisiją apeliacijai išnagrinėti.

Aukštajai mokyklai sutinkant su vertinimo išvadomis (arba apeliacinei komisijai nusprendus, kad apeliacija yra nepagrįsta) Centras priima sprendimą dėl studijų programos, aukštosios mokyklos akreditavimo, o vertinimo išvadas paskelbia Centro tinklapyje. Paraiškos dokumentų leidimui vykdyti studijas ir studijomis susijusią veiklą gauti vertinimo atveju Centras pateikia ŠMM išvadą su siūlymu išduoti leidimą vykdyti studijas.

Paskesnė veikla

Paskesnės veiklos etape pagrindinis dalyvis yra aukštoji mokykla, atsakinga už studijų programų, aukštosios mokyklos išorinio vertinimo metu nustatytų trūkumų taisymą ir veiklos gerinimo priemonių įgyvendinimą bei jų viešinimą.

2014 m. siekdamas sustiprinti vykdomų ir ketinamų vykdyti studijų programų vertinimų poveikį, Centras parengė paskesnės veiklos metodines rekomendacijas aukštosioms mokykloms, kuriose siūloma praėjus 1,5 metų nuo vykdomos studijų programos išorinio vertinimo išvadų įsigaliojimo ir per 6 mėn. nuo ketinamos vykdyti studijų programos įgyvendinimo pradžios apžvelgti, kokių veiksmų buvo imtasi tobulinant studijų programą, t.y., kokie pokyčiai programoje buvo suplanuoti, įgyvendinti ar numatomi vykdyti bei parengti ir elektronine forma pateikti Centrui rekomendacijų įgyvendinimo pažangos ataskaitą. Išorinio vertinimo rekomendacijų įgyvendinimo pažangos ataskaitos viešinamos Centro tinklapyje kartu su vertinimo išvadomis. Atliekant vykdomos studijų programos išorinį vertinimą, taip pat visada atsižvelgiama, kaip aukštoji mokykla įgyvendino ankstesnio vertinimo metu pateiktas ekspertų rekomendacijas ir kokią padarė pažangą.

Pastaruosius keletą metų Centras kasmet suorganizuoja po vieną renginį apie paskesnę veiklą aukštojo mokslo bendruomenei aktualia tematika. Šiuose renginiuose dalyvauja studentų (įskaitant doktorantus) atstovai ir ekspertai iš užsienio, aukštųjų mokyklų atstovai dalijasi patirtimi apie rekomendacijų įgyvendinimą po ekspertinio vertinimo.

Po pirmojo ENQA išorinio vertinimo, Centras sustiprino dėmesį paskesnei veiklai.

Aukštųjų mokyklų veiklos vertinimo atveju po išorinio vertinimo aukštoji mokykla numato priemones savianalizės ir išorinio vertinimo metu nustatytiems trūkumams šalinti, aukštosios mokyklos veiklai tobulinti. Tobulinimo priemones aukštoji mokykla privalo paskelbti viešai. Nuorodas į aukštosios mokyklos veiklos gerinimo planus Centras skelbia ir savo tinklapyje. Priemonių bei jų įgyvendinimo pažangos ataskaitų aptarimui taip pat organizuojami Centro ir aukštosios mokyklos atstovų susitikimai.

9.4 ESG 2.4 EKSPERTAI

Nuostata:
Išorinį kokybės užtikrinimą turi atlikti išorinių ekspertų grupės, į kurias įeina studentas (-ai).
Gairės*:*
Išorinio kokybės užtikrinimo pagrindas yra ekspertų plataus pobūdžio kompetencijos. Jie prisideda prie agentūros darbo, žvelgdami iš įvairių perspektyvų – mokslo ir studijų institucijų, akademikų, studentų ir darbdavių/ praktikų profesionalų.
Tam, kad būtų užtikrinta ekspertų darbo vertė bei nuoseklumas, jie:
- yra kruopščiai atrenkami;
- turi atitinkamus įgūdžius ir yra kompetentingi atlikti darbą;
- yra atitinkamai mokomi ir (arba) instruktuojami.

Agentūra užtikrina ekspertų nepriklausomumą, įgyvendindama mechanizmą, kuriuo išvengiama interesų konflikto. Tarptautinių ekspertų įtraukimas į išorinį kokybės užtikrinimą, pavyzdžiui, nariais ekspertų grupėje, yra pageidaujamas, nes prideda papildomos vertės procesų vystymui ir įgyvendinimui.

Studijų kokybės vertinimo centro organizuojami išoriniai aukštųjų mokyklų veiklos ir studijų programų vertinimai vykdomi pasitelkiant nepriklausomus ekspertus. Vertinimuose dalyvauti kviečiami ekspertai atrenkami vadovaujantis Ekspertų atrankos aprašu, patvirtintu Studijų kokybės vertinimo centro direktoriaus 2015 m. rugpjūčio 14 d. įsakymu Nr. V-41. Visos ekspertų kandidatūros ir jų gyvenimo aprašymai yra aptariami su Studijų kokybės vertinimo centro vadovybe ir į ekspertų grupes įtraukiami tik tie ekspertai, kurie turi reikiamą patirtį konkrečioms studijų programoms arba aukštosioms mokykloms vertinti. Visi vertinimuose dalyvaujantys ekspertai pasirašo nešališkumo ir pasižadėjimo neviešinti informacijos deklaracijas, Centras su ekspertais sudaro paslaugų sutartis. Ekspertų atrankos metu laikomasi principo, kad toje pačioje ekspertų grupėje negali būti kelių ekspertų, atstovaujančių tą pačią instituciją arba atvykstančių iš tos pačios užsienio šalies. Be to, renkami ekspertai, kurių profesinė patirtis atitiktų vertinamos aukštosios mokyklos profilį (ypač atsižvelgiant į sektorius – universitetinį ar koleginį) arba studijų programų kryptį. Rūpinamasi, kad ekspertai atvyktų iš skirtingų geografinių regionų ir atstovautų įvairias edukacines tradicijas. Taip užtikrinama, kad vertintojų grupę sudarytų skirtingas patirtis ir aukštą kompetenciją turintys asmenys.

2011-2016 m. beveik visus išorinius vertinimus atliko tarptautinės ekspertų grupės. Šalių, iš kurių pritraukiami ekspertai, įvairovė yra didelė. Institucinio vertinimo atveju, Įstatymas reikalauja, kad visos ekspertų grupės būtų mišrios, įtrauktų tiek vietos, tiek užsienio ekspertus. Studijų programų atveju, sprendžiant kada sudaryti vietos, o kada mišrias ekspertų grupes, vadovaujamasi tikslingumo ir racionalumo kriterijais, taip pat ypač siekiama išvengti interesų konfliktų.

Ekspertų grupės sudaromos vadovaujantis principu, kad jose dalyvautų akademikai, studentų ir veiklos pasaulio atstovai (tiek privataus, tiek viešojo ir nevyriausybinio sektorių). Į tarptautines ekspertų grupes įtraukiami veiklos pasaulio ir studentų atstovai, gebantys kalbėti ir dirbti anglų kalba. Visi į ekspertų grupes įtraukiami studentai yra lygiaverčiai ekspertų grupių nariai. Nors vertinimo metu jie yra atsakingi už įžvalgas savo kompetencijų ribose, priimant sprendimus jų balsas turi tokią pačią reikšmę, kaip ir kitų ekspertų.

Centras į ekspertų grupes įtraukia daugiausiai vietos studentus, tačiau tiek institucinio vertinimo, tiek programų vertinimo atveju būna studentų ir iš užsienio – kai tai tikslinga pagal vertinimo objektą ir yra tinkamų kandidatų.

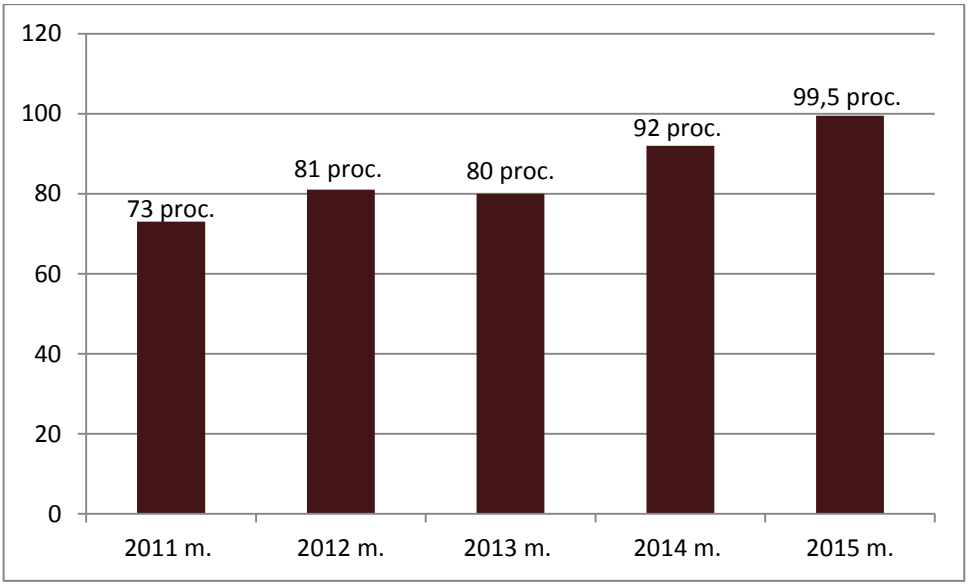

Pav. Vykdomų studijų programų, kurias vertino tarptautinės ekspertų grupės, procentas nuo visų tais metais vertintų studijų programų

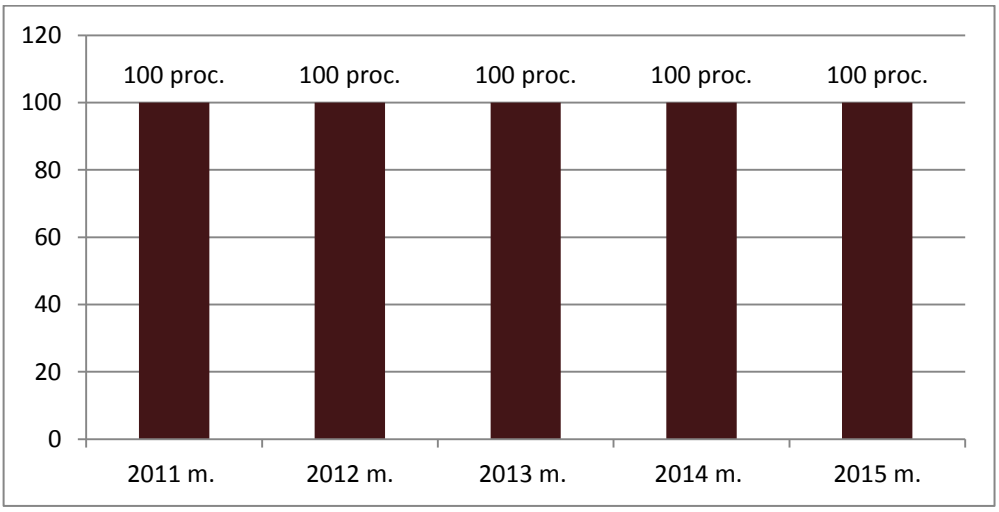

Pav. Institucinių vertinimų, kuriuos atliko tarptautinės ekspertų grupės, procentas nuo visų tais metais vykdytų institucinių vertinimų

2015 m. vykdomų studijų programų vertinimuose dalyvavo ekspertai iš šių šalių:

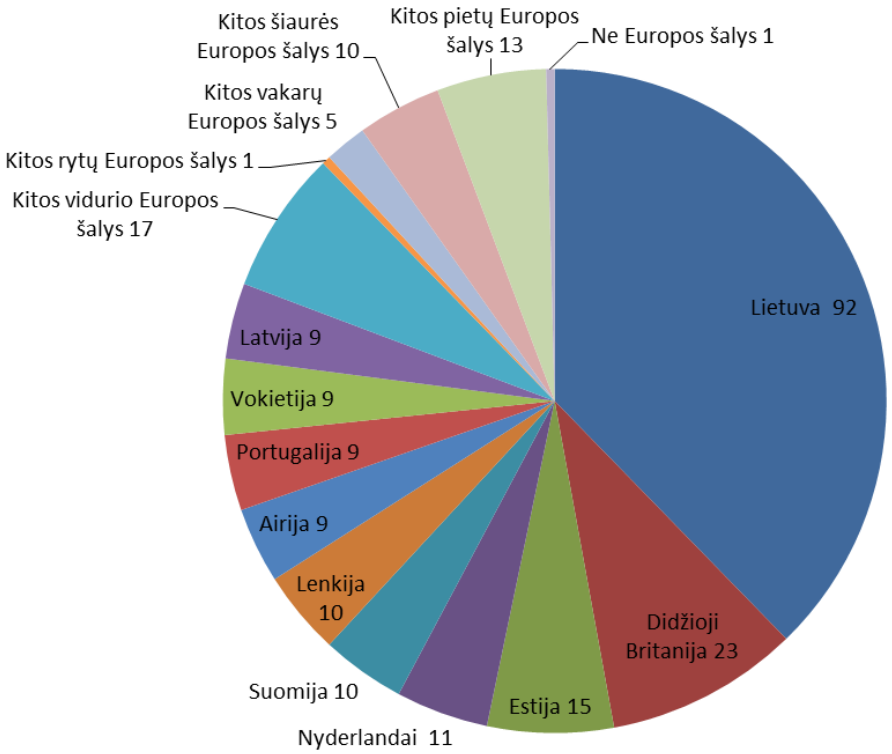

2011-2015 m. vykusius institucinius vertinimus vykdė ekspertai iš šių valstybių:

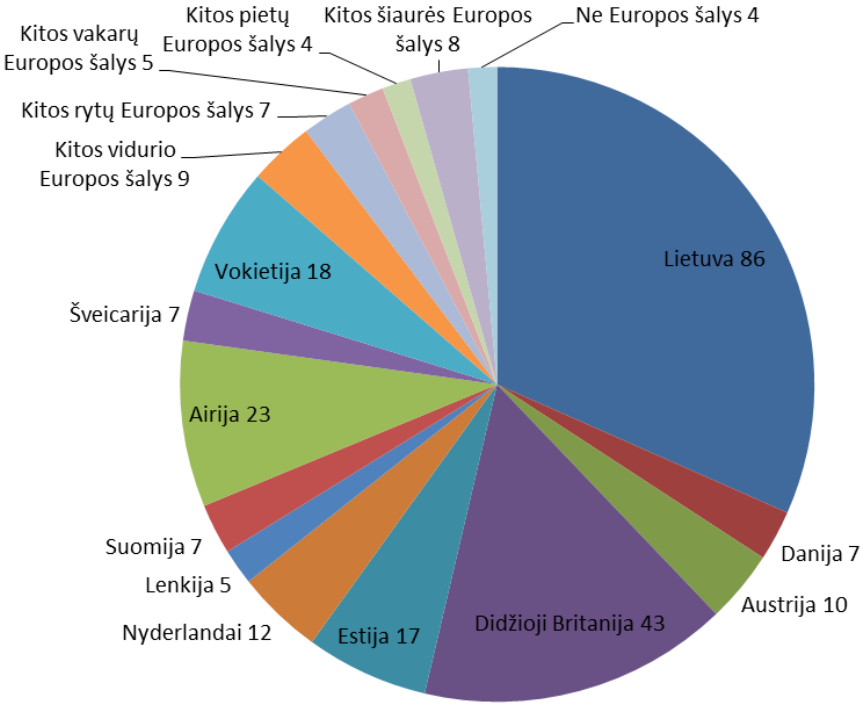

Duomenys apie vertinimuose dalyvavusius arba galinčius dalyvauti ekspertus yra saugomi SKVC duomenų bazėje, kurioje šiuo metu yra įvesta daugiau kaip 2500 ekspertų. Duomenų bazėje renkama pagrindinė informacija apie ekspertus, įskaitant jų darbo patirtį ir gyvenimo aprašymus, taip pat apie ankstesnį ekspertų dalyvavimą vertinimuose. Vertinimu suinteresuoti ekspertai turi galimybę pateikti savo nominaciją ir per SKVC tinklalapį (lietuvių kalba http://www.skvc.lt/default/lt/kokybes-uztikrinimas/ekspertu-atranka, anglų kalba http://www.skvc.lt/default/en/quality-assurance/call-for-experts). Keletą kartų per metus Centras kreipiasi į įvairias Lietuvos organizacijas, taip pat užsienio kokybės užtikrinimo agentūras, kviesdamas nominuoti ekspertus vertinimams. Kadangi vyksta apykaita – vieni ekspertai išeina į užtarnautą poilsį, kiti praranda statusą (pvz. studentai), dar kiti pakeičia darbovietes ir panašiai, ekspertų paieška ir atranka, taip pat mokymai, yra nuolatinis procesas.

Kiekvienais metais organizuojami atskiri mokymai apie dalyvavimą išoriniame vykdomų studijų programų ir aukštųjų mokyklų vertinime skirtingoms ekspertų grupėms – studentams ir darbdaviams. Šių mokymų tikslas – užtikrinti, kad vėliau prie ekspertų grupių prisijungdami darbdavių ir studentų atstovai jau suvoktų vertinimo tikslus, kontekstą ir procedūras, gebėtų veikti grupėje. 2012-2016 m. SKVC organizavo būsimų ekspertų 5 mokymus socialiniams partneriams (iš viso apmokyta 80 socialinių partnerių) ir 7 mokymus studentams (iš viso apmokyta 159 studentai, 2016 m. rugsėjo 1 d. SKVC duomenų bazėje buvo 143 galimi į vertinimus kviesti apmokyti studentai, atstovaujantys skirtingas aukštąsias mokyklas ir studijų kryptis).

Siekiant užtikrinti tinkamą ekspertų pasirengimą vertinimui, imamasi kelių veiksmų. Visų pirma, gavus aukštųjų mokyklų parengtas savianalizės suvestines, kartu su jomis ekspertams išsiunčiama susisteminta informacija apie Lietuvos aukštojo mokslo sistemą, išorinio vertinimo sistemą, įvairi su vertinama studijų programa ar aukštąja mokykla susijusi informacija. Pirmąją ekspertų vizito dieną paprastai organizuojami įvadiniai ekspertų mokymai Studijų kokybės vertinimo centre, išskyrus atvejus, kai ekspertų grupę sudaro jau ne kartą vertinimuose dalyvavę ekspertai ir tokie mokymai yra netikslingi. Mokymų metu SKVC darbuotojai skaito ekspertams pranešimus apie Lietuvos aukštojo mokslo sistemą, teisinį reglamentavimą, reikalavimus programoms ir aukštosioms mokykloms, vertinimo eigą, reikalavimus vertinimo išvadoms, akreditavimo sprendimų priėmimą, diskutuoja, atsako į ekspertams kylančius klausimus. Ekspertams skaitomų pranešimų medžiaga yra reguliariai atnaujinama (kasmet, prieš prasidedant naujiems akademiniams metams), peržiūrint ir papildant pateikiamą informaciją priklausomai nuo ketinamos vertinti studijų krypties ar aukštosios mokyklos, taip pat atsižvelgiant į anksčiau dalyvavusių ekspertų apklausos metu išsakytus pastebėjimus apie vykdomų mokymų turinį ir kokybę, pasikeitusią situaciją Lietuvos aukštajame moksle ir konkrečiose aukštosiose mokykloje. Mokymų metu ekspertų dėmesys atkreipiamas ne tik į vertinimo sritis, tikslus, modelį, bet ir aptariama, kokį ekspertų elgesį vertinimo metu Centras laiko etišku ir tinkamu.

Vertinant ketinamas vykdyti studijų programas (*ex-ante* procedūra), vadovaujamasi tikslingumo ir racionalumo kriterijais. Ketinamų vykdytų studijų apraše studijų programų rengėjai pateikia prielaidas, kaip, jų manymu, bus vykdoma studijų programa. Todėl ketinamas vykdyti studijų programas vertina mažesnės, 2-3 asmenų lietuvių ekspertų grupės. Vadovaujantis racionalumo ir tikslingumo kriterijais bei atsižvelgiant į šio tipo vertinimo apimtį, darbdavių atstovai į ekspertų grupes neįtraukiami, tačiau kartais akademiniai atstovai kartu yra ir praktikuojantys profesionalai, taigi atstovauja abi grupes. Studentų atstovai naujų programų vertinimui pradėti pasitelkti 2016 m. pabaigoje. Studijų kokybės vertinimo centras, organizuodamas ketinamų vykdyti studijų programų vertinimą, užtikrina, kad ekspertai būtų tinkamai jam pasirengę ir turėtų visas tokiam vertinimui reikalingas žinias – konsultuoja rengiantis vertinimui ir aptaria su vertinimu susijusius klausimus prieš vizitą.

Centras užsienio ekspertus įtraukia ne tik į išorinius aukštųjų mokyklų veiklos ir studijų programų vertinimus, bet ir kviečia juos skaityti pranešimų bei dalintis patirtimi paskesnės veiklos ir kituose tarptautiniuose renginiuose, organizuojamuose kiekvienais metais. Šiuose renginiuose užsienio ekspertai ne tik skaito

pranešimus, bet ir dalyvauja diskusijų grupėse, kuriose su aukštųjų mokyklų atstovais dalinasi patirtimi apie aktualias aukštųjų mokyklų valdymo ir studijų programų tobulinimo problemas.

2014-2015 m. organizuojant vertinimus užsienyje, laikytasi tų pačių ekspertų atrankos ir darbo organizavimo principų, kaip ir organizuojant institucinius vertinimus Lietuvoje: suburta tarptautinė ekspertų grupė, kurios narių kandidatūros aptartos su Centro vadovybe, ekspertai pasirašė paslaugų teikimo sutartis ir nešališkumo deklaracijas, jiems buvo pateikiama metodinė vertinimo informacija ir rengiami mokymai, sudaromos sąlygos ekspertų grupės diskusijoms. Mišrią Lietuvos ir užsienio ekspertų grupę sudarė nariai, turintys vadovavimo, akademinio darbo patirties, taip pat veiklos pasaulio atstovai ir studentas.

9.5 ESG 2.5 VERTINIMO KRITERIJAI

Nuostata: Bet kokios išvados ar sprendimai, kurie yra priimami išorinio vertinimo rezultatų pagrindu, turi būti pagrįsti aiškiais ir viešai skelbiamais kriterijais, taikomais nuosekliai, neatsižvelgiant į tai, ar procesas nukreiptas ar nenukreiptas į formalių sprendimų priėmimą.
Gairės*:* Išorinis kokybės vertinimas, o ypač jo rezultatai, turi žymų poveikį institucijoms ar jų programoms, kurios vertinamos ir dėk kurių priimami sprendimai. Dėl nešališkumo ir patikimumo, išorinio kokybės vertinimo rezultatai yra grindžiami iš anksto apibrėžtais ir viešai skelbiamais kriterijais, kurie taikomi nuosekliai ir yra paremti įrodymais. Priklausomai nuo išorinio kokybės vertinimo sistemos, vertinimo rezultatai gali būti įvairūs, pvz. pateikiami kaip rekomendacijos, įvertinimai arba formalūs sprendimai.

Centro priimti formalūs sprendimai dėl studijų programų ir aukštųjų mokyklų įvertinimo ir akreditavimo yra pagrįsti viešai paskelbtais ir prieinamais kriterijais.

Studijų programų ir aukštųjų mokyklų veiklos vertinimo kriterijai ir sprendimai

Studijų programų ir aukštųjų mokyklų veiklos vertinimo ir akreditavimo tvarka bei galimi sprendimai nustatyti Švietimo ir mokslo ministro įsakymu patvirtintame Studijų programų išorinio vertinimo ir akreditavimo tvarkos apraše, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu patvirtintuose Aukštųjų mokyklų išorinio vertinimo tvarkos bei Aukštųjų mokyklų akreditavimo tvarkos aprašuose. Vertinimo kriterijai studijų programoms ir aukštųjų mokyklų veiklai nustatyti Centro direktoriaus įsakymu patvirtintose metodikose:

- *Ketinamų vykdyti studijų programų* vertinimo kriterijai nustatyti Ketinamos vykdyti studijų programos aprašo rengimo, jos išorinio vertinimo ir akreditavimo metodikoje;
- *Vykdomų programų* vertinimo kriterijai nustatyti Vykdomų studijų programų vertinimo metodikoje;
- *Aukštųjų mokyklų veiklos* vertinimo kriterijai nustatyti Aukštosios mokyklos veiklos vertinimo metodikoje.

Minėti teisės aktai yra skelbiami viešai (Centro tinklapyje, Teisės aktų registre), kas leidžia tiek aukštosioms mokykloms, tiek ekspertams susipažinti su vertinimo procedūromis: kaip bus atliekamas vertinimas, kokie kriterijai bus taikomi, kokie galimi sprendimai.

Centras ypatingą dėmesį skiria pasitelkiamų ekspertų mokymas, kad jie, atlikdami studijų programų ar aukštosios mokyklos veiklos vertinimą, nustatytus kriterijus suprastų ir interpretuotų vieningai, jų rengiamos išvados būtų pagrįstos įrodymais, o priimti sprendimai būtų aiškūs ir skaidrūs. Paminėtina, kad sprendimai priimami konsensuso būdu, t.y. visiems ekspertams vieningai sutarus. Tuo atveju, jeigu kuris nors iš ekspertų nesutinka su bendra grupės nuomone, jis rengia atskirą motyvuotą savo nuomonę, kuri pridedama prie vertinimo išvadų; visgi tai pasitaiko labai retai (per pastarųjų penkerių metų laikotarpį ketinamų studijų

programų vertinimo atvejų buvo vienas, institucinio vertinimo atveju – du). Vertinimo išvadas Centras peržiūri, kad jos būtų parengtos tinkamai.

Studijų programų ir aukštųjų mokyklų veiklos vertinimo išvadų pagrįstumas svarstomas Centro patariančiosiose institucijose – Studijų vertinimo komisijoje (vykdomų studijų programų ir ketinamų vykdyti studijų programų, tuo atveju, kai reikalingas jų išorinis vertinimas), Aukštųjų mokyklų vertinimo komisijoje. Centro direktorius, vadovaudamasis Studijų programų išorinio vertinimo ir akreditavimo tvarkos aprašu (ketinamų vykdyti ir vykdomų studijų programų vertinimo atveju) arba Aukštųjų mokyklų akreditavimo tvarkos aprašu (aukštųjų mokyklų veiklos vertinimo atveju), ekspertų siūlymu ir Studijų vertinimo komisijos arba Aukštųjų mokyklų vertinimo komisijos (AMVK) patarimu, priima sprendimą dėl studijų programos ar aukštosios mokyklos veiklos (ne)akreditavimo. Priėmus sprendimą dėl studijų programos ar aukštosios mokyklos veiklos (ne)akreditavimo aukštoji mokykla yra informuojama apie priimtą sprendimą. Informacija apie sprendimą dėl studijų programos ar aukštosios mokyklos veiklos akreditavimą ir studijų programos arba aukštosios mokyklos veiklos vertinimo išvados skelbiami viešai Centro tinklapyje. Centro direktoriaus įsakymai dėl studijų programų ar aukštosios mokyklos veiklos vertinimo skelbimai Centro tinklapyje ir Teisės aktų registre.

Galutinis įvertinimo sprendimas įforminamas vienasmeniu Centro direktoriaus parašu, tačiau iki to veda pakopinė sprendimų priėmimo sistema, kurioje dalyvauja daugelis asmenų.

Pažymėtina, kad nors studijų programų ir aukštųjų mokyklų akreditavimo sprendimai pasirašomi Centro vienasmenio valdymo organo – direktoriaus, kaip nustatyta viešojo administravimo institucijoms, tačiau egzistuoja visa procedūra, užtikrinanti priimamų sprendimų kolegialų svarstymą, siekiant objektyvumo ir pagrįstumo. Pirmiausiai ekspertų grupės parengtą vertinimo išvadų projektą peržiūri vertinimo koordinatorius, tada projektas yra siunčiamas aukštajai mokyklai susipažinti ir pasisakyti dėl faktinių klaidų. Atsižvelgdama į aukštosios mokyklos pastabas, ekspertų grupė pagal poreikį išvadas patikslina. Tuomet jos yra laikomos galutinėmis ir teikiamos svarstyti atitinkamai arba Studijų vertinimo komisijai, arba Aukštųjų mokyklų vertinimo komisijai. SVK arba AMVK pritarus ekspertų parengtoms vertinimo išvadoms, Centras priimta sprendimą dėl programos arba aukštosios mokyklos akreditavimo. Jeigu Komisija nepritaria vertinimo išvadoms, jos yra grąžinamos ekspertų grupei tikslinti, o patikslinus vėl teikiamos SVK pakartotinai svarstyti. Tais retais atvejais, kai SVK antrąkart nepritaria ekspertams, sudaroma vidinė *Ad hoc* komisija, kuri pataria direktoriui ir šis priima galutinį sprendimą, dėl kurio aukštoji gali apeliuoti. Lig šiol nėra pasitaikę atvejų, kuomet AMVK nepritartų ekspertų išvadoms.

2016 m. atsižvelgiant į ESG pakeitimus bei Lietuvos Respublikos Prezidentės inicijuotas LR Mokslo ir studijų įstatymo pataisas, įpareigojusias vertinant valstybinių aukštųjų mokyklų programas atsižvelgti į valstybės ūkinės, socialinės, kultūrinės plėtros poreikius ir ateities raidos poreikį, Centras pakoregavo ir papildė studijų programų ir aukštųjų mokyklų veiklos vertinimo kriterijus. Studijų programų ir aukštųjų mokyklų veiklos vertinimo metodikų pakeitimų projektai buvo viešinami Centro tinklapyje, dėl šių pakeitimų buvo teirautasi aukštųjų mokyklų, Studentų sąjungos, Centro Tarybos, ŠMM nuomonės. 2016 m. liepos mėnesį Centro direktoriaus įsakymais buvo patvirtinti Ketinamos vykdyti studijų programos aprašo rengimo, jos išorinio vertinimo ir akreditavimo, Vykdomų studijų programų vertinimo ir Aukštosios mokyklos veiklos vertinimo metodikų pakeitimai.

Aukštųjų mokyklų paraiškų leidimui vykdyti studijas ir su studijomis susijusią veiklą gauti vertinimas

Aukštųjų mokyklų paraiškų leidimui vykdyti studijas ir su studijomis susijusią veiklą gauti vertinimas organizuojamas vadovaujantis LRV nutarimu patvirtintu Leidimo vykdyti studijas ir su studijomis susijusią veiklą išdavimo tvarkos aprašu (2009 m.) ir Švietimo ir mokslo ministro įsakymu patvirtintu Paraiškos dokumentų

leidimui vykdyti studijas ir su studijomis susijusią veiklą gauti vertinimo tvarkos aprašu (2010 m.). Pastarasis teisės aktas nustato vertinimo kriterijus, įvertinimo būdus ir apeliacijų teikimo tvarką. Ekspertai, atlikę aukštosios mokyklos paraiškos leidimui vykdyti studijas ir su studijomis susijusią veiklą gauti vertinimą, teikia Centrui išvadas ir siūlymą dėl įvertinimo. Centras vertinimo išvadas teikia aukštajai mokyklai, o kartu ir ŠMM. Centras viešina atlikto vertinimo išvadas savo tinklapyje. Sprendimą dėl leidimo išdavimo (neišdavimo) priima ŠMM, raštu apie tai informuodama aukštąją mokyklą ir Centrą.

Studijų programų akreditavimas remiantis kitos agentūros atliktu vertinimu

Aukštoji mokykla dėl vykdomų ir ketinamų vykdyti studijų programų vertinimo gali kreiptis ir į kitos šalies Agentūras. Tačiau Centras akreditavimo sprendimą priimta tik remiantis tų Agentūrų, kurios yra įtrauktos į Europos aukštojo mokslo kokybės užtikrinimo registrą (EQAR), parengtomis išvadomis. Tokiu atveju Programos vertinimas turi būti atliktas pagal Studijų programų vertinimo ir akreditavimo tvarkos apraše nustatytas sritis ir skalę (jeigu išvadų struktūra neatitinka minėtame apraše nustatytų sričių, išvadose turi būti nurodyta, kurios vertinimo sritys Agentūros išvadose atitinka Studijų programų vertinimo ir akreditavimo tvarkos apraše nustatytas sritis). Centrui teikiamos kitos Agentūros vertinimo išvados turi būti ne senesnės nei 1 metų. Jeigu programa atitinka teisės aktų reikalavimus ir yra įvertinta teigimai, Centras priima sprendimą dėl programos akreditavimo. Centras kelia aukštus reikalavimus ne tik savo, bet ir kitų Agentūrų atlikto vertinimo išvadų kokybei, todėl kilus abejonėms dėl kitos Agentūros atlikto vertinimo išvadų kokybės Centras pasilieka teisę apie tai diskutuoti su vertinimą atlikusia Agentūra ir kreiptis į EQAR.

Galimybe rinktis iš EQAR agentūrų per 2010 – 2016 metus pasinaudojo 4-ios aukštosios mokyklos. Buvo kreiptasi į 4 užsienio agentūras: AHPGS, EVALAG, ACQUIN (visos trys iš Vokietijos) ir AVEPRO (Vatikanas). Iš viso šios agentūros įvertino 65-ias studijų programas. Pažymėtina, kad 63 studijų programos, kurias įvertino Lietuvos aukštųjų mokyklų pasitelktos užsienio šalių aukštojo mokslo kokybės užtikrinimo agentūros, buvo akredituotos 6 metams ir tik dvi studijų programos buvo akredituotos 3 metams.

Galimybe, kad vertinimą atliktų ne nacionalinė, o kitos šalies agentūra, gali pasinaudoti ne tik Lietuvos, bet ir kitų Europos aukštojo mokslo erdvės šalių aukštosios mokyklos. 2015 m. Centras atliko Slovėnijos aukštosios mokyklos *Alma Mater Europaea* institucinį vertinimą bei trijų šios aukštosios mokyklos vykdomų vadybos krypties studijų programų vertinimą. Centro sudarytos tarptautinės ekspertų grupės parengė vertinimo išvadas, suformulavo konkrečias rekomendacijos. Abu vertinimai buvo atlikti ne akreditavimo tikslu, bet siekiant gerinti institucinės veiklos bei studijų programų kokybę.

Studijų programų, kurias Lietuvos aukštoji mokykla ketina vykdyti užsienio valstybėje įsteigtame filiale, vertinimas

Vadovaujantis Švietimo ir mokslo ministro patvirtintu Studijų programų išorinio vertinimo ir akreditavimo tvarkos aprašu, jeigu Lietuvos Respublikoje įsteigta aukštoji mokykla ketina vykdyti studijų programą užsienio valstybėje įsteigtame padalinyje, ketinamai vykdyti studijų programai turi būti taikomas išorinis vertinimas. Užsienio šalyse įsteigtuose filialuose ketinamos vykdyti studijų programos vertinamos pagal tokį patį modelį kaip ir Lietuvoje ketinamos vykdyti studijų programos, kurioms taikomas išorinis vertinimas. Kol kas galimybe vykdyti studijas užsienyje bandė pasinaudoti tik viena Lietuvos aukštoji mokykla.

2013 m. nevalstybinė aukštoji mokykla – Lietuvos verslo kolegija pateikė Centrui vertinti ketinamą vykdyti vadybos krypties studijų programą. Programą ketinta vykdyti Airijos sostinėje Dubline. Pagal bendradarbiavimo sutartį programa turėjo būti įgyvendinama Lietuvos verslo kolegijos dėstytojų naudojantis trijų Airijos nevalstybinių kolegijų (English Languague Academy, Infinity Business College, College of Business and Service Management) materialiąja baze. 2013 m. balandžio-gegužės mėnesį Centro sudaryta lietuvių ekspertų grupė vyko į vizitus Klaipėdoje, kur įsikūrusi Lietuvos verslo kolegija, ir Dubline. Klaipėdoje ekspertai susitiko su

kolegijos administracijos atstovais, programos aprašo rengėjais, dėstytojais, ketinančiais dėstyti programoje. Dubline ekspertų grupė susitiko su Lietuvos verslo kolegijos partnerių Dubline atstovais, susipažino su jų materialiąja baze, kurioje ketinta vykdyti studijų programą. Po vizitų ekspertų grupė parengė programos vertinimo išvadas, kurios buvo svarstomos Studijų vertinimo komisijoje.

9.6 ESG 2.6 VERTINIMO IŠVADOS

Nuostata: Visos ekspertų parengtos vertinimo išvados pilna apimtimi turėtų būti viešai skelbiamos, aiškios ir prieinamos akademinei bendruomenei, išoriniams partneriams ir kitiems suinteresuotiems asmenims. Jeigu remdamasi vertinimo išvadomis agentūra priima formalų sprendimą, šis sprendimas turi būti viešai skelbiamas kartu su vertinimo išvadomis.

Gairės*:*

Ekspertų parengtos vertinimo išvados yra pagrindas institucijai imtis paskesnės veiklos po išorinio vertinimo. Vertinimo išvadomis taip pat informuojama visuomenė apie institucijos veiklą. Siekiant užtikrinti, kad išvados būtų paskesnės veiklos veiksmų pagrindas, jos turi būti aiškios ir glaustos tiek struktūros, tiek ir kalbos požiūriu, bei apimti:

- konteksto aprašymą (kad būtų galima atpažinti instituciją specifiniame kontekste);
- atitinkamos procedūros apibūdinimą, įskaitant ekspertų grupės aprašymą,;
- Įrodymus, analizę ir rezultatus;
- Išvadas;
- Gerosios patirties pavyzdžius, pastebėtus aukštojoje mokykloje;
- rekomendacijas paskesnei veiklai.

Vertinimo išvadų santraukos parengimas gali būti naudingas.

Vertinimo išvadų faktinis tikslumas gali būti pagerintas, jei mokslo ir studijų institucijai suteikiama galimybė nurodyti klaidingus faktus prieš parengiant galutines vertinimo išvadas.

Visų Studijų kokybės vertinimo centro organizuojamų išorinių vertinimų metu ekspertai parengia vertinimo išvadas, kurių pilnos versijos yra skelbiamos ir viešai prieinamos Centro tinklalapyje ir valstybiniame Studijų, mokymo programų ir kvalifikacijų registre (AIKOS). Kartu su vertinimo išvadomis visuomet skelbiamas ir sprendimas dėl aukštosios mokyklos ir studijų programų akreditavimo. Aukštosios mokyklos taip pat yra įpareigotos skelbti vertinimo išvadas. Sprendimai dėl studijų programų akreditavimo nuo 2016 m. yra skelbiami ir Lietuvos aukštųjų mokyklų asociacijos bendrajam priėmimui organizuoti tinklapyje (www.lamabpo.lt). Čia besirenkantys, kur studijuoti, gali sužinoti, kaip yra akredituotos juos dominančios studijų programos. Paminėtina tai, kad be vykdomų studijų programų ir institucinio vertinimo išvadų bei sprendimų dėl akreditavimo viešinimo, nuo 2015 m. viešinamos ir pilnos ketinamų vykdyti studijų programų išvados su jų pagrindu priimtu Centro direktoriaus sprendimu dėl studijų programos akreditavimo.

Siekiant visų ekspertų rengiamų išvadų vienovės, ekspertams pateikiami išvadų šablonai, į kuriuos įtrauktos tokios struktūrinės išvadų dalys kaip vertinamos institucijos arba studijų programos konteksto aprašymas, vertinimo procedūrų ir ekspertų grupės narių aprašymas, vertinamos studijų programos arba aukštosios mokyklos veiklos analizė ir vertinimo metu surinkti įrodymai, išskirtinės kokybės pavyzdžiai ir išvadų pabaigoje pateikiamos ekspertų grupės rekomendacijos veiklos tobulinimui. Vykdomų studijų programų vertinimo išvadų pabaigoje pateikiama išvadų santrauka. Didelis dėmesys kokybiškų išvadų parengimui skiriamas ir ekspertų mokymų metu – tiek organizuojant mokymus į būsimas ekspertų grupes įtraukiamiems socialiniams partneriams ir studentams, tiek skaitant pranešimus į vertinimus atvykusiems ekspertams.

Siekiant, kad vertinimo išvados atspindėtų visų ekspertų nuomonę, vertinimo metu ekspertams suteikiama galimybė aptarti preliminarias išvadas prieš vizitą į aukštąsias mokyklas, taip pat vizito metu. Pasibaigus vizitui į aukštąsias mokyklas ekspertams sudaromos sąlygos visą dieną diskutuoti apie vertinimo rezultatus. Ekspertų bendravimas rengiant galutines išvadas tęsiasi ir po vizito – jie susirašinėja elektroniniais laiškais. Parengus vertinimo išvadas, ekspertai savo parašu ant jų patvirtina, kad išvados atspindi jų nuomonę. Labai išskirtinais atvejais (nuo 2012 m. tokių buvo mažiau nei 1% visų vertinimų), jeigu kuris nors ekspertams nesutinka su visos grupės nuomone, jam sudaromos sąlygos savo atskirą nuomonę pateikti kaip priedą prie išvadų.

Atsižvelgiant į ekspertų išsakytas pastabas ir siekiant kokybiškų išvadų, per pastaruosius metus vykdomų studijų programų išvadų šablonas buvo keičiamas į jį įtraukiant atskiras dalis apie išskirtinės kokybės pavyzdžius studijų programose, išvadų santrauką, taip pat įvadą, kuriame pateikiama pagrindinė informacija apie aukštąją mokyklą ir vertinimo procesą.

Pasibaigus vizitui į aukštąją mokyklą, ekspertų grupė maždaug per mėnesį parengia išvadų projektą ir suderina jį su Centru. Centro atstovai skaito išvadas ir jeigu jų struktūra, turinys, rašymo stilius neatitinka nustatytų reikalavimų, grąžina išvadas ekspertams taisyti. Suderinus išvadų projektą, jis siunčiamas aukštajai mokyklai ir jai suteikiama galimybė išreikšti savo pastebėjimus dėl vertinimo išvadose esančių faktinių klaidų. Ekspertai, gavę aukštosios mokyklos pastabas, sprendžia, kaip taisyti arba tikslinti išvadas, kad juos būtų tikslios, aiškios ir suprantamos aukštajai mokyklai Jeigu vertinimą atlieka tarptautinė ekspertų grupė, išvados parengiamos anglų kalba. Pilnos institucinio vertinimo išvados yra išverčiamos į lietuvių kalbą, vykdomų studijų programų atveju verčiama išvadų santrauka, išskirtinės kokybės pavyzdžiai ir ekspertų rekomendacijos, o jeigu studijų programą siūloma vertinti neigiamai – verčiamos pilnos išvados.

Pasibaigus visiems vertinimo procesams, visų tiek studijų programų, tiek institucinio vertinimo išvados skelbiamos SKVC tinklalapyje, kartu su pilnomis institucinio vertinimo išvadomis taip pat pateikiama ir išvadų santrauka, kurioje susisteminta svarbiausia išvadose pateikta informacija. Tuo siekiama, kad išvados būtų suprantamos visoms suinteresuotoms grupėms.

Centras siekia, kad išorinio vertinimo metu parengtos vertinimo išvados taptų pagrindu aukštosios mokyklos veiklos arba studijų programos vykdymo gerinimui. Praėjus maždaug pusmečiui po institucinio vertinimo išvadų parengimo, organizuojamas Centro atstovų ir aukštosios mokyklos vadovybės susitikimas siekiant aptarti praėjusį vertinimą ir žingsnius, kurių ketinama imtis pašalinant vertinimo išvadose identifikuotus trūkumus. Aukštosios mokyklos veiklos gerinimo planą skelbia savo tinklalapyje, Centras nuorodą į šį planą talpina savo tinklalapyje, šalia paskelbtų vertinimo išvadų. Nuo 2016 m. įvesta naujovė – vykdomų studijų programų atveju, studijų programos vykdytojai yra prašomi pateikti pažangos ataskaitą, kurioje būtų nurodyta, kokius veiklos patobulinimus pavyko įgyvendinti laukiant kito vertinimo.

SKVC reguliariai atlieka aukštųjų mokyklų ir studijų programų išvadų viešinimo aukštųjų mokyklų tinklalapiuose monitoringą, kurio metu tikrinama, kaip aukštosios mokyklos viešina studijų programų ir veiklos vertinimo išvadas. Kas dvejus metus atliekama vertinimo rezultatų aukštosiose mokyklose viešinimo apžvalga, kurioje pateikiamos pagrindinės vertinimo išvadų viešinimo tendencijos ir problemos.

Savo tinklalapyje Centras skelbia:

- Vykdomų studijų programų vertinimo išvadas: http://pluto.skvc.lt/StudyProgramResults.aspx, http://www.skvc.lt/default/lt/vsp-vertinimo-rezultatai
- Ketinamų vykdyti studijų programų vertinimo išvadas: https://docs.google.com/spreadsheets/d/1sfnD6KFyLqoFWDu0fZ-2BJEo9qFYGB2kBEbU62u6W74/edit#gid=1771030468
- Aukštųjų mokyklų veiklos vertinimo išvadas: http://www.skvc.lt/default/lt/kokybe

Paminėtina tai, kad 2016 m. rudenį pradėtas viešasis pirkimas tinklalapio praplėtimo paslaugoms pirkti, kuriuo bus siekiama patobulinti ir padaryti draugiškesnį vartotojui studijų programų vertinimo išvadų skelbimą.

Organizuojant vertinimus užsienyje, laikomasi tų pačių išvadų rengimo ir skelbimo principų, kaip ir organizuojant vertinimus Lietuvoje – ekspertams pateikiami vertinimo išvadų šablonai, metodinė medžiaga, sudaromos sąlygos vizito aptarimui, išvadose pateikiama bendra ekspertų grupės nuomonė. Išvados viešinamos SKVC tinklalapyje:

- Vykdomų studijų programų vertinimo: http://www.skvc.lt/default/lt/kokybes-uztikrinimas/vertinimo-rezultatai/alma-mater-europaea-universiteto-slovenijoje-vertinimas, http://www.skvc.lt/default/en/quality-assurance/study-programme-evaluations/evalution-reports-other
- Institucinio vertinimo: http://www.skvc.lt/default/lt/kokybes-uztikrinimas/vertinimo-rezultatai/alma-mater-europaea-universiteto-slovenijoje-vertinimas, http://www.skvc.lt/default/en/quality-assurance/institutional-review/-alma-mater-europaea-evaluation-reports.

Centras įvertintai aukštajai mokyklai užsienyje taip pat priminė apie pareigą skelbti vertinimo išvadas savo tinklalapyje pateikdamas kiekvieno vertinimo išvadas, taip pat atlikti atitinkamą stebėseną ir teikia rekomendacijas dėl viešinimo gerinimo. Iš įvertinto universiteto gautą ataskaitą apie tai, kaip atsižvelgta į ekspertų rekomendacijas, taip pat paviešinome mūsų tinklapyje.

9.7 ESG S 2.7 SKUNDAI IR APELIACIJOS

Nuostata:
Skundų ir apeliacijų teikimo bei nagrinėjimo procedūros turi būti aiškiai apibrėžtos kaip išorinio kokybės užtikrinimo procesų modelio dalis ir apie jas turi būti pranešta mokslo ir studijų institucijoms.
Gairės*:* Siekiant apsaugoti mokslo ir studijų institucijų teises bei užtikrinti teisingą sprendimų priėmimą, išorinis kokybės užtikrinimas vykdomas vadovaujantis atvirumo ir atskaitingumo principais. Nepaisant to, vertinimo metu gali būti nesusipratimų ar nepasitenkinimo dėl procesų ar formalių rezultatų. Mokslo ir studijų institucijoms turi būti nustatyti procesai, leidžiantys joms išsakyti agentūrai susirūpinimą keliančius klausimus. Agentūros turi šiuos klausimus spręsti profesionaliai, vadovaujantis aiškiai apibrėžtais ir nuosekliai taikomais procesais. Skundų pateikimo procedūra leidžia mokslo ir studijų institucijai išsakyti savo nepasitenkinimą apie vertinimo procesą ar jos dalyvius.

Apeliavimo procedūroje mokslo ir studijų institucija gali ginčyti formalius proceso rezultatus, kai ji gali įrodyti, kad rezultatas nėra pagrįstas tvirtais įrodymais, kad kriterijai nebuvo taikomi tinkamai arba kad procesai nebuvo vykdyti nuosekliai.

Vykdomų ir ketinamų vykdyti studijų programų vertinimo metodikose yra nurodyta, kad aukštosios mokyklos, nesutikdamos su vertinimo rezultatais, gali teikti apeliaciją Centrui per 30 dienų nuo vertinimo išvadų išsiuntimo. Vertinimo išvadas nagrinėja Studijų programų apeliacinė komisija, kuri sudaryta iš Lietuvos universitetų rektorių konferencijos, Lietuvos kolegijų direktorių konferencijos, Lietuvos mokslo tarybos, Lietuvos studentų sąjungos, Lietuvos nevalstybinių mokslo ir studijų įstaigų asociacijos ir aukštųjų mokyklų socialinius partnerius vienijančių organizacijų deleguotų asmenų. Apeliacija išnagrinėjama ne vėliau kaip per 60 dienų nuo apeliacijos gavimo. Apeliacinė komisija, išnagrinėjusi apeliaciją priima vieną iš šių sprendimų:

1. patenkinti apeliaciją ir įpareigoti Centrą atlikti Apeliacinės komisijos nurodytus veiksmus;
2. patenkinti apeliaciją iš dalies ir įpareigoti Centrą atlikti Apeliacinės komisijos nurodytus veiksmus;

3. nepatenkinti apeliacijos ir palikti galioti Centro sprendimą.

2013-2015 m. laikotarpyje iš viso buvo gauta 37 apeliacijos dėl studijų programų vertinimo. Iš jų 10 apeliacijų buvo patenkintos, o likusios apeliacijos buvo atmestos kaip nepagrįstos.

Centrui pateiktų apeliacijų dėl studijų programų vertinimo ir jų nagrinėjimo rezultatai

Apeliacinės komisijos sprendimai	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Apeliacija patenkinta	12	4	9	0	1	0	2	5	3
Apeliacija atmesta	10	6	6	1	0	3	9	12	6
Iš viso apeliacijų:	**22**	**10**	**15**	**1**	**1**	**3**	**11**	**17**	**9**

Nors apeliacijų skaičius, lyginant su prieš tai buvusiu periodu, išaugo, tačiau bendrame kontekste apeliacijos sudaro mažą dalį nuo visų tame laikotarpyje įvertintų studijų programų (apie 4 proc.), kadangi išaugo ir vertinimų apimtys. Atsižvelgiant į tai, kad apeliacijos yra teikiamos tik tais atvejais, kai Studijų programa yra neakredituojama arba akredituojama 3 metams, tai sudaro vidutiniškai apie 8 proc. (2013-2015 m. duomenimis) nuo visų neakredituotų arba 3 metams akredituotų studijų programų. Pagrindiniai apeliacijų teikimo argumentai susiję su, apeliantų nuomone, nepagrįstu programos įvertinimu. Apeliacijų dėl vertinimo procedūrų pažeidimų nebuvo pateikta.

Apeliacijos dėl institucinio vertinimo. Apeliacijų dėl institucinio vertinimo rezultatų tvarka yra nustatyta Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarime "Dėl Aukštųjų mokyklų išorinio vertinimo tvarkos aprašo ir aukštųjų mokyklų akreditavimo tvarkos aprašo patvirtinimo" (2014 m. birželio 18 d. Nr. 550). Sprendimą dėl aukštosios mokyklos įvertinimo per 14 kalendorinių dienų nuo jo gavimo aukštoji mokykla gali raštu skųsti švietimo ir mokslo ministrui, o šis skundui nagrinėti sudaro komisiją. Aukštosios mokyklos skundas turi būti išnagrinėtas komisijoje per 30 kalendorinių dienų. Komisija gali priimti sprendimą skundo netenkinti arba skundą tenkinti ir pavesti sprendimą dėl aukštosios mokyklos įvertinimo priėmusiai įgaliotai institucijai per komisijos nustatytą laiką iš naujo įvertinti aukštąją mokyklą.

Centras 2011-2015 m. laikotarpiu iš viso įvertino 44 aukštąsias mokyklas, iš jų 4 aukštosios mokyklos, nesutikdamos su vertinimo rezultatais, pateikė apeliacijas. Trys apeliacijos buvo atmestos kaip nepagrįstos, o viena – patenkinta iš dalies (šiuo atveju buvo organizuotas naujas išorinis apeliaciją pateikusios aukštosios mokyklos vertinimas).

Teismai dėl išorinio vertinimo. Dėl išorinio vertinimo rezultatų Centras atsakovu teisminėse ginčų nagrinėjimo institucijose 2010 – 2016 m. buvo patrauktas 5 kartus (2 kartus dėl institucinio vertinimo rezultatų (2012 m.); 2 kartus dėl studijų programų išorinio vertinimo rezultatų (2013 m. ir 2015 m.) bei 1 kartą – dėl išvados apie aukštosios mokyklos pasirengimą vykdyti studijas ir su studijomis susijusią veiklą (2013 m.). Aukštosios mokyklos į teismą kreipėsi nesutikdamos su išorinio vertinimo rezultatais (pvz. konkrečių sričių įvertinimą konkrečiais balais arba reikšme „neigiamai"), tačiau nei vienas iš pareiškėjų pateiktų skundų nebuvo patenkintas; Lietuvos Respublikos teisminės institucijos konstatavo, kad Centro priimti sprendimai dėl institucijų ir studijų programų vertinimo buvo teisėti ir pagrįsti.

SKVC kaip trečioji šalis dalyvavo ir tuose teismo posėdžiuose, kuriuose aukštosios mokyklos apskundė pačią aukštųjų mokyklų išorinio vertinimo tvarką, o būtent realiųjų išteklių vertinimo rezultatų pagrindu priimamo sprendimo teisėtumą. Teismas patenkino aukštųjų mokyklų pretenzijas ir tai tapo pagrindu 2014 m. Vyriausybės nutarimo keitimui, kuomet MOSTA atliekamo realiųjų išteklių vertinimo rezultatai nebedaro tiesioginės įtakos akreditavimo sprendimui.

Prašymai pakeisti ekspertus. Aukštosios mokyklos, gavusios informaciją apie ekspertų grupės sudėtį, gali pateikti argumentuotą prašymą pakeisti kurį nors ekspertų grupės narį. Prašymas turi būti pagrįstas faktais, galimai įrodančiais eksperto ir vertinamosios aukštosios mokyklos interesų konfliktą, eksperto neobjektyvumą ar pan. Šia galimybe aukštosios mokyklos pasinaudoja palyginti retai. Pavyzdžiui, tiek 2015 m., tiek ir 2016 m. prašymų nušalinti ekspertus buvo gauta po 3. Visais šiais atvejais aukštosios mokyklos prašymui išnagrinėti yra sudaromos *Ad hoc* komisijos, sudarytos iš Centro darbuotojų, kurios išnagrinėja tokių prašymų pagrįstumą. Pažymėta, kad nė vienu atveju 2015 ir 2016 m. aukštosios mokyklos prašymas nebuvo patenkintas, nes nebuvo pateikta aiškių įrodymų, leidžiančių nustatyti interesų konfliktą ar galimą eksperto šališkumą vertinamos aukštosios mokyklos atžvilgiu. Savo ruožtu, Centras, vykdydamas ekspertų mokymus, atkreipia jų dėmesį į etiško elgesio svarbą išorinio vertinimo proceso metu.

10. ATITIKTIS EUROPOS AUKŠTOJO MOKSLO ERDVĖS KOKYBĖS UŽTIKRINIMO GAIRIŲ IR NUOSTATŲ 3 DALIAI

10.1 ESG 3.1 KOKYBĖS UŽTIKRINIMO VEIKLOS, POLITIKA IR PROCESAI

Nuostata:
Agentūros turi vykdyti išorinio kokybės užtikrinimo veiklas, apibūdintas 2 ESG dalyje, reguliariai. Jos turi turėti aiškius ir tiksliai suformuluotus tikslus ir uždavinius, kurie būtų jų viešai skelbiamos misijos dalis. Tikslai ir uždaviniai turėtų atsispindėti kasdieniame agentūros darbe. Agentūros turi užtikrinti, kad į jų valdymą ir darbą būtų įtraukiami socialiniai dalininkai.
Gairės*:*
Norint užtikrinti išorinio kokybės užtikrinimo prasmę, svarbu, jog mokslo ir studijų institucijos ir visuomenė pasitikėtų agentūromis. Todėl kokybės užtikrinimo veiklų tikslai ir uždaviniai yra apibrėžti ir viešai skelbiami atsižvelgiant į bendradarbiavimo pobūdį tarp agentūrų ir atitinkamų socialinių dalininkų aukštajame moksle, ypač mokslo ir studijų institucijų, taip pat ir agentūrų darbo aprėptį. Agentūros profesionalumas padidėtų įtraukiant tarptautinius narius į agentūros komitetus. Siekdamos įvairių uždavinių įgyvendinimo agentūros vykdo įvairias išorinio kokybės vertinimo veiklas. Tarp jų yra vertinimas, apžvalga, auditas, tikrinimas, akreditavimas ir kitos panašios veiklos, atliekamos programų ar instituciniu lygmenimis ir skirtingais būdais. Kai agentūros vykdo ir kitas veiklas, reikalingas aiškus išorinio kokybės vertinimo atskyrimas nuo kitų veiklos krypčių.

Studijų kokybės vertinimo centras reguliariai vykdo išorinio kokybės užtikrinimo veiklas, apibūdintas 2 ESG dalyje – rengia ir atnaujina metodikas, į šį procesą įtraukdamas visas suinteresuotas šalis; užtikrina patikimus, naudingus, iš anksto apibrėžtus, nuosekliai įgyvendinamus ir viešai skelbiamus išorinio kokybės vertinimo procesus; išorinį kokybės vertinimą atlieka ekspertų grupės, į kurias įtraukiami akademikai, studentai ir darbdaviai; visos išvados ar sprendimai, kurie yra priimami išorinio vertinimo rezultatų pagrindu, yra pagrįsti aiškiais ir viešai skelbiamais kriterijais. Visos ekspertų parengtos vertinimo išvados yra viešai skelbiamos, aiškios ir prieinamos akademinei bendruomenei, išoriniams partneriams ir kitiems suinteresuotiems asmenims, su vertinimo išvadomis taip pat skelbiamas išvadų pagrindu priimamas akreditavimo sprendimas. Išorinio vertinimo ir visų su juo susijusių veiklų reguliarumą nustato aukščiausio lygio Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų veiklą reglamentuojantis teisės aktas – Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymas.

Visi Centro organizuojami išoriniai vertinimai yra reguliariai besikartojantys. Išorinis vykdomų studijų programų vertinimas, kurio pagrindu studijų programos akredituojamos, pradėtas vykdyti 1999-2000 metais. Visų

Lietuvoje vykdomų studijų programų vertinimas, priklausomai nuo paskutinio vertinimo rezultatų, atliekamas kas 3 arba 6 metus.

Centras savo misijos, kuri yra viešai skelbiama, bei vertybių įgyvendinimo siekia strateginiame plane (apima vidutinės trukmės laikotarpį) ir metiniuose darbo planuose formuluodamas uždavinius, susijusius su išoriniu kokybės užtikrinimu, paskirdamas atsakingus asmenis. Be to yra rengiami 2-3 metų kokybės užtikrinimo agentūros darbo planai, numatant vertinimų apimtis, renginių tipus ir skaičius, tam būtinus žmonių ir finansinius išteklius, stambesnius pirkimus, taip pat numatant išteklius kvalifikacijos plėtimui ir dalykinėms kelionėms. Taip užtikrinama, kad agentūros tikslai atsispindėtų kasdieniniame darbe. Veiklų stebėsena atliekama ir pokyčiai fiksuojami kas ketvirtį, finansinės ataskaitos yra ketvirtinės ir dar keleto tipų. Rengiamos išsamios metinės veiklos ataskaitos, kurios skelbiamos viešai, teikiamos steigėjui.

Centras nuolat siekia veiklos skaidrumo ir pasitikėjimo tarp mokslo ir studijų institucijų bei visuomenės narių. Vienas iš SKVC darbo principų – užtikrinti, kad į Centro darbą ir valdymą būtų įtraukiami socialiniai partneriai. Veiklos pasaulio ir studentų atstovai ne tik dalyvauja vykdomas studijų programas ir aukštąsias mokyklas vertinančiose ekspertų grupėse, tačiau jie įtraukiami ir į Centre veikiančias patariančiąsias institucijas – kartu su universitetų, kolegijų, Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo ministerijos atstovais sudaro Studijų vertinimo komisiją, Studijų programų apeliacinę komisiją, Aukštųjų mokyklų vertinimo komisiją.

Į Centro Tarybą įtraukiami įvairių institucijų – Lietuvos universitetų rektorių konferencijos, Lietuvos kolegijų direktorių konferencijos, Lietuvos studentų sąjungos, Lietuvos kultūros ir meno tarybos, Lietuvos pramonininkų konfederacijos, Lietuvos prekybos, pramonės ir amatų rūmų asociacijos, Lietuvos Respublikos Vyriausybės, asociacijos „Žinių ekonomikos forumas“, Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro, Lietuvos mokslo tarybos kartu su Lietuvos mokslų akademija ir Lietuvos Respublikos Seimo – deleguoti asmenys. Nuo 2016 m. į Centro tarybą įeina narė iš užsienio (Latvijos).

Lietuvos aukštųjų mokyklų veiklą (institucinis vertinimas) pirmą kartą pradėta vertinti 2000 m., kai aukštesniosios mokyklos buvo pertvarkomos į kolegijas. Pagal tuomet galiojusius teisės aktus per ketverius metus nuo veiklos pradžios turėjo būti atliktas aukštosios mokyklos vertinimas, tad nuo 2004 m. buvo vertinama, kaip kolegijos įvykdė sąlygas, iškeltas per jų įsteigimą. Tačiau universitetų vertinimas vyko tik jų pačių iniciatyva, pasinaudojant tarptautinių organizacijų siūlomomis galimybėmis (pvz., EUA institucinio vertinimo programos, EBPO tarptautinės aukštojo mokslo vertinimo programos, Zalcburgo seminaro). Ruošdamasis naujo tipo instituciniams vertinimams, Centras užsakė tarptautinį palyginamąjį tyrimą tokio tipo procedūrų naudai pagrįsti. Nuo 2011 m. pradėtas organizuoti institucinis aukštųjų mokyklų vertinimas, kurio metu per ketverius metus įvertinta visi Lietuvoje veiklą vykdantys universitetai ir kolegijos. Priklausomai nuo vertinimo rezultatų, pakartotiniai aukštųjų mokyklų vertinimai organizuojami praėjus 3 arba 6 metams po pirmojo vertinimo.

Per 2012-2016 (iki spalio 1 d.) m. laikotarpį Lietuvoje Centras iš viso atliko tiek studijų programų vertinimų (remiantis Centro ataskaitų duomenimis):

2012 m. – 421 (iš jų 229 vykdomų ir 192 ketinamų vykdyti studijų programų);
2013 m. – 448 (iš jų 319 vykdomų ir 129 ketinamų vykdyti studijų programų);
2014 m. – 378 (iš jų 285 vykdomų ir 93 ketinamų vykdyti studijų programų);
2015 m. – 257 (iš jų 192 vykdomų ir 65 ketinamų vykdyti studijų programų);
2016 m. (iki spalio 1 d.) – 251 (iš jų 169 vykdomų ir 82 ketinamos vykdyti studijų programos).

Pažymėtina, kad mažesnis vertinimų skaičius, pvz. 2016 metais anaiptol nereiškė mažesnio darbo krūvio, kadangi tuomet buvo atliekamos analizės, rengiami teisės aktų projektai ir kt.

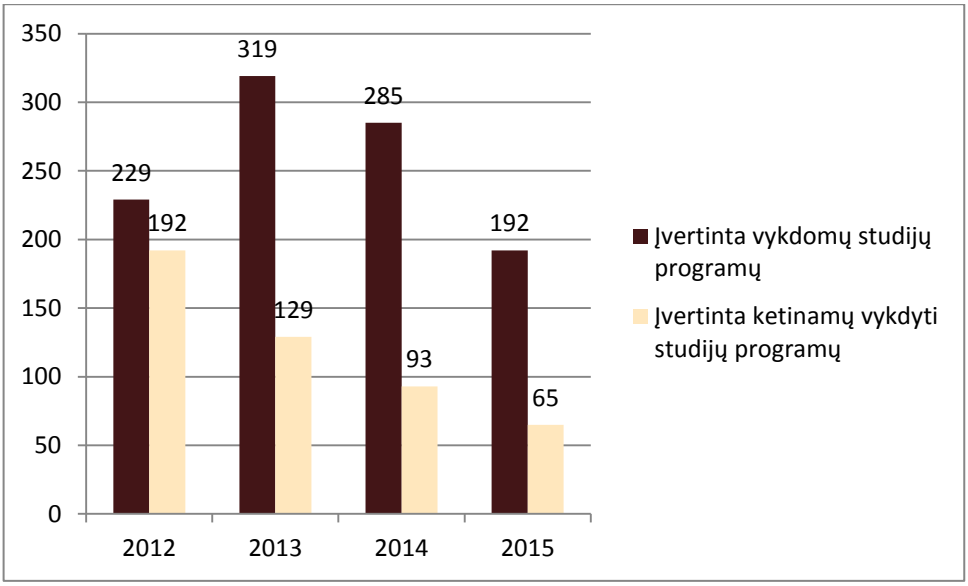

Institucinių aukštųjų mokyklų vertinimų atlikta:

- 2012 m. – įvyko 14 vizitų , akredituotos 8 aukštosios mokyklos;
- 2013 m. – įvyko 12 vizitų, akredituota 11 aukštųjų mokyklų;
- 2014 m. – įvyko 19 vizitų, akredituota 17 aukštųjų mokyklų;
- 2015 m. – įvyko 4 vizitai, akredituota 11 aukštųjų mokyklų;
- 2016 m. (iki spalio 1 d.) – įvyko 1 vizitas, akredituota 3 aukštosios mokyklos.

Kaip ir studijų programų vertinimo atveju, mažesnis institucinių vertinimų skaičius nereiškia mažesnio darbo krūvio darbuotojams, kadangi, tai laiku, kai nebuvo organizuojamas ekspertų grupių darbas ir vizitai, buvo organizuojami paskesnės veiklos susitikimai ir atliekamos analizės.

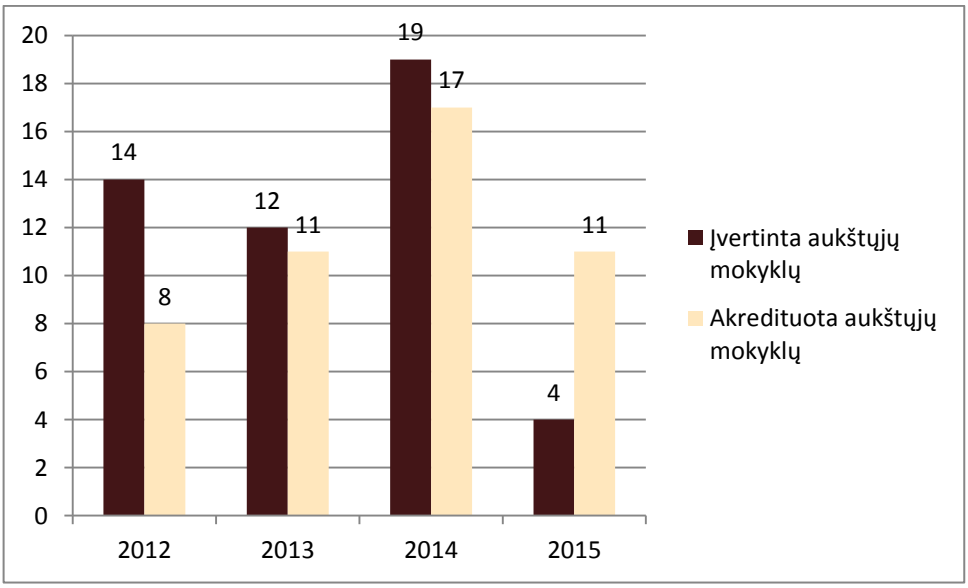

Per 2012-2016 m. laikotarpį Centras atliko 3 studijų programų ir vieną institucinį vertinimą užsienyje.

Kaip minėta, siekdamas savo išsikeltų uždavinių įgyvendinimo, Centras ne tik organizuoja vykdomų studijų programų ir aukštųjų mokyklų vertinimus, bet vykdo ir kitas veiklas – organizuoja tarptautines ir nacionalines konferencijas, mokymus, taip pat rengia analizes ir veiklos apžvalgas. Kasmet organizuojami įvairaus pobūdžio

renginiai aukštojo mokslo bendruomenei aktualiomis temomis. Per nagrinėjamą laikotarpį Centro, kaip kokybės užtikrinimo agentūros, organizuota virš 150 įvairių renginių. Pagrindiniai šie renginiai:

- 2011 m. – 8 mokymai savianalizių rengėjams;
- 2012 m. – 1 tarptautinis renginys („Taprtautinė praktika studijų krypčių aprašų rengime – implikacijos Lietuvai“), 8 mokymai savianalizių rengėjams;
- 2013 m. – 3 tarptautiniai renginiai (4-oji ENQA kaip Generalinė asamblėja, Baltijos šalių kokybės užtikrinimo agentūrų atstovų susitikimas ir „Kuriant kokybės tinklą: ko mes galime išmokti vieni iš kitų“), 5 mokymai savianalizių rengėjams;
- 2014 m. – 3 tarptautinės konferencijos aukštųjų mokyklų atstovams („Efektyvus vidinis studijų kokybės užtikrinimas: tinkamas socialinių dalininkų įtraukimas“, „Pedagoginių studijų programų kokybės gerinimas per paskesnę veiklą“, „Bolonijos proceso pasiekimai ir iššūkiai“), 1 tarptautiniai mokymai socialiniams partneriams ir 3 mokymai savianalizių rengėjams;
- 2015 m. – 2 tarptautinės konferencijos aukštųjų mokyklų atstovams („Vidinis kokybės užtikrinimas: Aukštosios mokyklos centrinės administracijos ir akademinių padalinių sąveika“ ir „Į studentą orientuotų studijų įgyvendinimas Lietuvos aukštosiose mokyklose: studentų ir dėstytojų požiūris”), 1 tarptautiniai mokymai socialiniams partneriams ir 2 mokymai savianalizių rengėjams;
- 2016 m. 2 tarptautinės konferencijos aukštųjų mokyklų atstovams („Europos aukštojo mokslo erdvės kokybės užtikrinimo nuostatų ir gairių (ESG-2015) įgyvendinimas: iššūkiai atliepti naujoves”, „Tarptautiškumas ir kokybė: lyderystės svarba ieškant tinkamo balanso“), Baltijos šalių kokybės užtikrinimo agentūrų atstovų susitikimas, 2 mokymai savianalizių rengėjams ir 1 mokymai darbdavių atstovams.

Pažymėtina, kad renginiai vyksta ne tik Vilniuje, bet ir išvažiuojamieji (pvz., mokymai dėl savianalizių rengimo).

Apie 2011-2016 m. Centre atliktas analizes ir apžvalgas išsamiai žr. 10.4 skyriuje.

Centro atstovai taip pat konsultuoja aukštąsias mokyklas dėl visų Centro organizuojamų vertinimų procesų. Konsultacijos organizuojamos pagal poreikį, aukštųjų mokyklų atstovams atvykstant į Centrą arba Centro atstovams vykstant į aukštąsias mokyklas, taip pat konsultuojama telefonu bei elektroniniu paštu.

10.2 ESG 3.2 OFFICIALUS STATUSAS

Nuostata: Agentūros turi turėti nustatytą teisinį pagrindą, o kompetentingos valstybės institucijos turi būti jas oficialiai pripažinusios kaip kokybės užtikrinimo agentūras.
Gairės*:* Ypatingai tuomet, kai išorinis kokybės užtikrinimas atliekamas priežiūros tikslais, mokslo ir studijų institucijoms reikia tikrumo, kad šio proceso rezultatai yra pripažįstami šalies aukštojo mokslo sistemoje valstybės, socialinių dalininkų ir visuomenės.

Studijų kokybės vertinimo centras yra valstybės biudžetinė įstaiga, turinti viešojo administravimo įgaliojimus visam Lietuvos aukštojo mokslo sektoriui (valstybinėms ir privačioms abiejų tipų aukštosioms mokykloms (universitetams ir kolegijoms). Centro priimami sprendimai yra privalomojo pobūdžio.

Centro pagrindinės funkcijos yra aprašytos viešai skelbiamuose teisės aktuose – Mokslo ir studijų įstatyme bei jį detalizuojančiuose teisės aktuose (Vyriausybės nutarimuose, švietimo ir mokslo ministro įsakymuose). Toks reglamentavimas užtikrina veiklos aiškumą ir apimtį. Centras turi apibrėžtą pagrindą teisėtai veikti. Centro funkcijos yra detaliai aprašytos viešai skelbiamame teisės akte – Nuostatuose.

Išskiriamos šios pagrindinės Centro vykdomos funkcijos: tai išorinis aukštųjų mokyklų ir jų vykdomų studijų programų vertinimas ir akreditavimas, paraiškų gauti leidimą vykdyti studijas ir su studijomis susijusią veiklą vertinimas; konsultavimas; viešas išvadų ir analizių pateikimas; užsienio kvalifikacijų akademinis pripažinimas ir informacijos teikimas.

Centro darbas turi aiškų teisinį pagrindą. Esame pripažinti užsienyje kaip kokybės užtikrinimo agentūra, kurios veikla iš esmės atitinka ESG.

2016 m. Mokslo ir studijų įstatymą išdėsčius nauja redakcija[11] Centro funkcijos išliko analogiškos (kaip ir ankstesnio išorinio vertinimo metu). Tiek 2009 m., tiek ir 2016 m. patvirtintoje Mokslo ir studijų įstatymo versijose yra nustatytas išorinio vertinimo (tiek studijų programų, tiek ir institucijų) reguliarumas (2009 m. MSĮ 42 str. 2 d., 44 str. 1 d., 2016 m. MSĮ 49 str. 3 d., 48 str. 3 d.). Patvirtinus naują Mokslo ir studijų įstatymą 2016 m. SKVC statusas aukštojo mokslo sistemoje aiškiau apibrėžtas, o reikšmė sistemai – akivaizdžiai išaugusi.

Atsižvelgiant į tai, kad studijų programų ir institucijų akreditavimas yra privalomas, SKVC kaip šią funkciją įgyvendinanti institucija, sudaro sąlygas teisėtam studijų vykdymui, su kuo susijęs ir institucijų finansavimas programoms .

Nuo 2002 m. SKVC tapo viešojo administravimo subjektu, todėl Centro veiklą reguliuoja ir ypatingai aktualūs yra *Viešojo administravimo įstatymas*, *Valstybės tarnybos įstatymas*, *Biudžetinių įstaigų įstatymas, Viešųjų pirkimų įstatymas,* taip pat atitinkami Vyriausybės nutarimai dėl darbo organizavimo.

Kadangi esame viešojo sektoriaus dalis, kartas nuo karto audituojamos Centro atliekamos funkcijos, sprendžiant dėl jų apimties ir reikalingumo. Vykdant 2014 m. Lietuvos Respublikos Vyriausybės Strateginio komiteto sprendimą dėl viešojo sektoriaus optimizavimo, Ūkio ministerijai koordinuojant, be kita ko peržiūrėtos Švietimo ir mokslo ministerijai pavaldžių įstaigų, taip pat ir SKVC bei MOSTA funkcijos. Centras teikė paaiškinimus apie savo veiklos specifiką bei atitinkamų organizacijų veiklą užsienyje. 2015 m. nuspręsta, Centro ir kitų organizacijų funkcijos nesidubliuoja, reorganizacija netikslinga.

Centras, kaip EQAR registruota kokybės užtikrinimo agentūra bei kaip ENQA, CEENQA ir INQAAHE narys yra oficialiai pripažintas ir užsienyje.

10.3 ESG 3.3 NEPRIKLAUSOMUMAS

Nuostata: Agentūros turėtų būti nepriklausomos ir veikti autonomiškai. Jos turi prisiimti visą atsakomybę už savo vykdomą veiklą. Trečiosios šalys negali turėti įtakos jų priimamiems sprendimas.
Gairės*:*
Autonomiškoms mokslo ir studijų institucijoms reikalingos nepriklausomos agentūros, kaip jų partneriai. Svarstant agentūros nepriklausomumą, yra svarbu:
– Organizacinė nepriklausomybė, kuri pasireiškia per oficialius dokumentus (pavyzdžiui, valstybinius dokumentus, teisės aktus ar organizacijos įstatus), įtvirtinančius agentūros veiklos nepriklausomumą nuo trečiųjų šalių, tokių kaip mokslo ir studijų institucijos, vyriausybės ir kitos dalininkų organizacijos;
– Veiklos nepriklausomumas: agentūros procedūrų ir metodų apibrėžimas ir jų įgyvendinimas, taip pat išorinių ekspertų nominavimas ir paskyrimas yra nepriklausomas nuo trečiųjų šalių, tokių kaip mokslo ir studijų institucijos, vyriausybės ir kiti dalininkai;

[11] Naujoji įstatymo redakcija įsigalios 2017-01-01.

– formalių pasekmių nepriklausomumas: kai ekspertai, atstovaujantys atitinkamus dalininkus, ypatingai studentai, dalyvauja kokybės užtikrinimo procesuose, galutiniai kokybės užtikrinimo procesų sprendimai išlieka agentūros atsakomybe.
Kiekvienas, prisidedantis prie agentūros išorinio kokybės užtikrinimo veiklų (pavyzdžiui, kaip ekspertas), yra informuotas, kad nors jis ir gali būti nominuotas trečiosios šalies, jis agentūrai dirba kaip individualus asmuo ir neatstovauja jį nominavusios organizacijos. Nepriklausomumas yra svarbus užtikrinant, kad bet kurios procedūros ir sprendimai būtų pagrįsti išimtinai tik kompetencija.

SKVC veikia kaip nepriklausoma ir autonomiška studijų kokybę vertinanti institucija, kuri prisiima visą atsakomybę už savo vykdomą veiklą ir tos veiklos pasekmes. Institucijos nepriklausomumą rodo: organizacinė nepriklausomybė, veiklos nepriklausomumas, formalių sprendimų priėmimo nepriklausomumas, bendravimo su išore tradicija.

SKVC tiek *de jure,* tiek *de facto* veikia kaip nepriklausoma kokybės užtikrinimo agentūra.

Visų pirma, SKVC nepriklausomumą užtikrina institucijos valdymo struktūra: Studijų kokybės vertinimo centrui vadovauja vienasmenis valdymo organas – direktorius, ir kolegialus valdymo organas – Studijų kokybės vertinimo centro taryba (toliau – Taryba). SKVC direktorių konkurso būdu renka komisija, kurios daugumą sudaro SKVC Tarybos nariai. Centras personalo atranką vykdo savarankiškai, viešų konkursų būdu, pagal valstybės tarnybai arba darbo santykiams valstybiniame sektoriuje nustatytas procedūras. Centre užtikrinamas viešųjų ir privačių interesų derinimas, jame nedirba artimos giminystės ryšiais susiję asmenys, visi valstybės tarnautojai deklaruoja savo interesus, pajamas ir turtą.

Taryba yra formuojama iš skirtingų institucijų ir organizacijų deleguojamų atstovų įtraukiant darbdavių ir studentų atstovus. Tarybos sudėtį formaliai skelbia švietimo ir mokslo ministras, tačiau Tarybos pirmininkas ir jo pavaduotojas yra renkami tarybos narių. Taryba veikia pagal savo patvirtintą reglamentą ir vadovaudamasi kolegialumo principu (klausimai svarstymui ruošiami, jie aptariami ir po to balsuojama) bei viešumo principais (skelbiami tiek darbo planai, tiek veiklos ataskaitos). Įprastai vyksta bent vienas posėdis per ketvirtį, pagal poreikį organizuojami elektroniniai posėdžiai. Taryboje nedominuoja nei politiniai motyvai, nei ekonominiai interesai; tarybos nariai privaloma tvarka viešai deklaruoja savo interesus. Taryba turi sekretorę, kuri yra Centro darbuotoja.

Antra, Centras savarankiškai organizuoja savo veiklą ir rūpinasi reikalingais ištekliais. Centras turi atskiro juridinio vieneto registraciją, savo vardu disponuoja banko sąskaitomis, turi herbinį antspaudą su valstybės simboliu Vyčiu. Centro ženklas (aukso pjūvis su organizacijos pavadinimo santrumpa) yra patentuotas. Centras patikėjimo būdu valdo valstybei priklausančias patalpas, kurios yra atskirai nuo steigėjo, aukštųjų mokyklų ar verslo struktūrų. Dalis informacinių išteklių (pvz. kompiuterių licencijos) yra parūpinamos centralizuotai per Švietimo informacinių technologijų centrą, ateityje planuojama, kad visos valstybės mastu bus daugiau centralizuojami IT įsigijimai ir tai yra bendra tendencija, būdinga ne vien švietimo sričiai.

Trečia, institucijos nepriklausomumą rodo ir teisės aktai – Mokslo ir studijų įstatyme esame įvardinti kaip aukštojo mokslo sistemos dalis, atsakinga už išorinį vertinimą ir akreditavimą; detaliau Centro veikla reglamentuota Nuostatuose, pavaldumas įvardintas struktūrinėje schemoje, kiekvienas darbuotojas turi pareigybės aprašą. Įvairaus lygmens teisės aktuose aiškiai aprašyti vertinimo proceso dalyviai, etapai, terminai ir kitos aplinkybės tokiu būdu sudarant pagrindą vienodam interpretavimui ir praktikai. Pagal Ekspertų atrankos aprašą, patvirtintą SKVC direktoriaus įsakymu, Centras nepriklausomai nuo aukštųjų mokyklų, ŠMM ir kitų valdymo institucijų atrenka ekspertus vertinimams atlikti, taigi ekspertų nominavimas ir paskyrimas yra nepriklausomas nuo trečiųjų šalių. Svarbu pažymėti, jog visi užduotį atliekantys ekspertai privalo užpildyti SKVC pateiktą Eksperto interesų deklaraciją ir pasižadėjimą neviešinti informacijos, nurodydami galimą savo interesų

konfliktą, jei yra aplinkybės, kurios gali trukdyti ekspertui būti nešališkam ir objektyviai atlikti užduotį. Aukštosios mokyklos taip pat turi teisę prašyti pakeisti ekspertų grupės narį (-ius), jeigu pateikia eksperto šališkumą įrodančius faktus. Kiekvieno tokio prašymo, kurių per metus nebūna daug, nagrinėjimui, yra sudaroma vidinė *Ad hoc* komisija, įvertinanti aplinkybes ir patarianti Centro direktoriui dėl eksperto keitimo būtinybės; aukštosios mokyklos informuojamos apie kiekvieno prašymo nagrinėjimo rezultatus. Pavyzdžiui, 2015-2016 m. buvo gauti šeši raštai iš aukštųjų mokyklų prašant pakeisti ekspertų grupės narį. *Ad hoc* komisijoje išnagrinėjęs šiuos raštus Centras penkis kartus atmetė prašymus dėl to, kad aukštoji mokykla nepateikė faktų, įrodančių galimą ekspertų interesų konfliktą bei šališkumą ir netinkamą kvalifikaciją ir vieną kartą keitė ekspertų grupės narį, atsižvelgdamas į aukštosios mokyklos argumentus.

Akreditavimo sprendimai priimami nepriklausomai nuo ŠMM ar aukštųjų mokyklų nuomonės, remiantis ekspertų parengtomis vertinimo išvadomis (vertinimo rezultatais) ir išklausius Aukštųjų mokyklų vertinimo komisijos arba Studijų vertinimo komisijos nuomonę apie išvadų pagrįstumą. Atvejai dėl studijų programoje studijuojančiųjų interesų gynimo ir skubių kokybės gerinimo priemonių, priėmus neakreditavimo sprendimą, svarstomi atskiruose posėdžiuose, juose formuojami siūlymai dėl akreditavimo termino pratęsimo. Nėra buvę atvejų, kad SKVC priimtas įvertintos studijų programos arba aukštosios mokyklos akreditavimo sprendimas būtų atšauktas paties Centro ar kitų institucijų.

Centras dirba mažoje akademinėje bendruomenėje, ir, jei galiotų „telefoninė teisė“ ar būtų priimami subjektyvūs sprendimai, apie tai būtų plačiai žinoma. Centras saugo savo reputaciją ir visais atvejais išlieka nešališkas ir objektyvus, nors kartais ir sulaukia įvairios kritikos. Pastaruoju metu Lietuvos viešajame valdyme skiriamas dar didesnis dėmesys ne tik valstybės tarnautojų etikos principų laikymuisi, bet ir korupcijos prevencijai. Tuo tikslu nuo 2016 m. institucijos, įskaitant Centrą, įpareigotos tinklapyje skelbti vadovų dienotvarkes ir visus išorinius susitikimus, viešinti darbuotojų komandiruotes, taip pat kitą informaciją. Visos organizacijos mastu planuojama atlikti atskirą korupcijos pasireiškimo rizikos vertinimą ir numatyti papildomas prevencines priemones, tuo tikslu 2016 m. pabaigoje sudaryta darbo grupė.

Svarbu, jog SKVC kaip institucijos individualūs administraciniai teisės aktai dėl studijų programų vertinimo yra skundžiami ne politinėms ar valdymo institucijoms, o nepriklausomoms ikiteisminėms institucijoms bei teismams: Studijų programų apeliacinei komisijai, Vyriausiajai administracinei ginčų komisijai, Vilniaus apygardos administraciniam teismui, Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui. Vienintelė išimtis – apeliacijos dėl aukštųjų mokyklų vertinimo ir paraiškų leidimui vykdyti studijas ir su studijomis susijusią veiklą vertinimo yra svarstomos ŠMM sudarytose apeliacinėse komisijose (kiekvienam atvejui – atskira komisija). Šiuo metu svarstomas kitoks atsakomybės delegavimas nagrinėti apeliacijas dėl institucinio vertinimo.

Konsultacijos su ŠMM, SKVC Taryba bei socialiniais dalininkais yra svarbi Centro darbo dalis, tačiau, vadovaujantis viešojo administravimo principais, galutinį sprendimą priima SKVC direktorius, jis atsako už organizacijos darbo rezultatus.

10.4 ESG 3.4 TEMINĖS ANALIZĖS

Nuostata: Agentūros turėtų reguliariai skelbti ataskaitas, kuriuose būtų pateikiama jų atliekamų išorinio kokybės vertinimo veiklų analizė.
Gairės*:* Vykdant veiklą, agentūroms tampa prieinama informacija apie studijų programas ir institucijas, kuri gali būti naudojama plačiau nei tik vertinimui, ji gali suteikti medžiagos struktūruotai visos aukštojo mokslo sistemos analizei. Duomenys gali prisidėti prie analizės ir kokybės užtikrinimo politikos ir procesų gerinimo

institucijos, šalies ir tarptautiniame kontekste. Tokios informacijos išsami ir tiksli analizė gali atskleisti raidos kryptis ir gerąją praktiką arba pasikartojančius sunkumus.

Teminė vertinimo rezultatų analizė ilgą laiką buvo viena silpnesnių SKVC veiklos pusių ir dažniausiai apsiribodavo vertinimo rezultatų apibendrinimu ir paskelbimu metinėje SKVC veiklos ataskaitoje bei ekspertų atliktų įvertintų studijų programų apibendrinta apžvalga ir jos paskelbimu tinklapyje, taip pat atskirais straipsniais. Po 2012 m. išorinio vertinimo šiai veiklai imtas skirti didesnis dėmesys ir vertinimo rezultatai pradėti analizuoti ir viešinti pasirenkant ir tam tikrą temą. Kasmet su SKVC darbuotojais aptariant ateinančių metų darbus yra aptariamos ir numatomos temos, kaip bus analizuojami vertinimo rezultatai.

Po pirmojo ENQA išorinio vertinimo, Centras sustiprino dėmesį analitinei veiklai.

Vertinimo rezultatų apibendrinimai kasmet yra atliekami ir pristatomi **metinėse SKVC veiklos ataskaitose**. Jose pateikiama informacija, kiek ir kurių krypčių studijų programų, aukštųjų mokyklų buvo įvertinta ir kokie sprendimai buvo priimti. Taip pat apibendrintai pateikiama informacija apie ekspertų išryškintas teigiamas vertintų studijų krypties programų savybes, problematiką, tendencijas.

Ekspertų grupės, įvertinusios didesnį skaičių vienos krypties studijų programų, taip pat parengia apibendrintą ***vertintos studijų krypties programų apžvalgą***. Joje ekspertai įvertina Lietuvos aukštosiose mokyklose vykdomų atitinkamos krypties studijų būklę, tendencijas, atkreipia dėmesį į pavyzdžius, į kuriuos vertėtų lygiuotis daugeliui, sistemines studijų kokybės spragas, teikia siūlymus dėl vertinimo, studijų reglamentavimo tobulinimo ir kita.

Pastaruosius keletą metų Centro vadovai, skirdami metines užduotis darbuotojams numato ir galimas teminių analizių temas, kurias paskiria vienam ar keliems darbuotojams atlikti. Priklausomai nuo pobūdžio, analizės gali būti atliekamos tiek individualiai, tiek ir komandoje. Analizių temos paprastai aptariamos su SKVC darbuotojais atsižvelgiant į pastarųjų metų įvykusius vertinimus, tendencijas, aktualijas, kurios yra svarbios platesniam ratui institucijų. Temines analizes rengia SKVC darbuotojai; tik vertintos studijų krypties apžvalgą rengia tos krypties studijas vertinusi ekspertų grupė.

ESG kaip ir Mokslo ir studijų įstatymas įpareigoja SKVC ir aukštąsias mokyklas skelbti vertinimo rezultatus. SKVC atliekamų vertinimų išvados ir sprendimai yra skelbiami tinklapyje www.skvc.lt . Siekdamas paskatinti aukštąsias mokyklas aktyviau įgyvendinti šią prievolę, SKVC periodiškai atlieka ***vertinimo rezultatų viešinimo aukštosiose mokyklose apžvalgas***. Tokios apžvalgos buvo atliktos ***2011 m., 2013 m. ir 2015 m***. Jose apžvelgiama kaip aukštosios mokyklos viešina vertinimo rezultatus, kokia apimtimi ir pan. Išskiriami geriausi vertinimo rezultatų viešinimo pavyzdžiai. Visos vertinimo išvadų viešinimo apžvalgos yra skelbiamos viešai SKVC tinklapyje, atskirais pjūviais pristatomos naujienlaiškiuose.

2013 m. SKVC parengė ***Studijų programų išorinio vertinimo rezultatų pagal studijų sritis 2010-2013 m. apžvalgą***. Joje apibendrinti kiekvienos iš 6 studijų sričių vertinimo rezultatai išskiriant tiek teigiamus studijų srities programų įgyvendinimo bruožus, tiek ir tobulintinas sritis.

2014 m. Švietimo ir mokslo ministerijos prašymu SKVC parengė ***Pedagogikos ir edukologijos krypčių studijų programų vertinimo apžvalgą***. Jos pagrindu ŠMM ėmėsi pokyčių mokytojų rengimo sistemoje.

2015 m. SKVC parengė ir į anglų kalbą išvertė dar didesnį skaičių apžvalginių tyrimų[12]. Tuo laikotarpiu buvo parengta:

[12] http://www.skvc.lt/default/lt/kokybes-uztikrinimas/gallery

- ***Du kartus trims studijų metams akredituotų studijų programų kiekybinė ir kokybinė analizė 2010-2014 metų laikotarpiu,***
- ***Aukščiausią įvertinimą gavusių studijų programų analizė (2010-2015 metų laikotarpis),***
- ***Studijų programų vertinimo 2000-2009 m. ir 2010-2015 m. rezultatai pagal studijų sritis*** (tik lietuvių kalba),
- ***Jungtinių studijų programų vertinimo 2010-2015 m. rezultatų analizė,***
- ***Naujų studijų programų pateiktų SKVC 2010-2015 metais analizė,***
- ***Išvadų viešinimo apžvalga (2015 metų laikotarpis),***
- ***Išskirtinės kokybės pavyzdžių atskirose srityse apžvalga 2014-2015 m.***

Šias analizes 2017 m. pradžioje planuojama išleisti atskiru leidiniu lietuvių ir anglų kalba.

2016 m. buvo baigta rengti ***Institucinio Lietuvos aukštųjų mokyklų vertinimo 2011-2015 m. analizė***, kurioje apžvelgti pirmojo aukštųjų mokyklų institucinio vertinimo rezultatai. Ši analizė išleista atskiru dvikalbiu leidiniu (lietuvių ir anglų kalbomis). Institucinio vertinimo rezultatai 2016 m. analizuoti ir dar vienu aspektu – lyginant ***2004-2008 m. ir 2011-2015 m. vertinimo rezultatus kolegijose***. 2016 m. rudenį baigta atlikti ***Vidinių kokybės užtikrinimo sistemų apžvalga aukštosiose mokyklose 2011-2015 metais*.**

Apžvalgos, analizės, tyrimai, kaip ir vertinimo išvados yra viešinami SKVC tinklapyje, naujienlaiškiuose, leidiniuose, pristatomi konferencijose, susitikimuose su tikslinėmis auditorijomis (rektorių, kolegijų direktorių konferencijose, ŠMM ir kt.). Vertinimo rezultatai taip pat viešinami bendradarbiaujant su žiniasklaida, pvz. interneto portaluose (delfi.lt, 15min.lt), interviu LRT radijuje, televizijoje (TV3, LNK, Baltijos TV), spaudoje (žurnale „REITINGAI“, savaitraštyje „Lietuvos sveikata“) ir kt. Viešinimui teikiami tiek konkretūs duomenys, tiek apibendrinta informacija apie vertinimo rezultatus įvairiais pjūviais.

Darbuotojai rengia ir atskiras bei jungtines publikacijas į recenzuojamus akademinius žurnalus, pvz.

- S. Pivoras ir N. Skaburskienė parengė straipsnį “Išorinio kokybės užtikrinimo kaita: Lietuvos aukštojo mokslo atvejis” (išspausdinta žurnale „Organizacijų vadyba: sisteminiai tyrimai“, Nr. 62, 2012);
- N. Skaburskienės straipsnis anglų kalba „Išmoktos pamokos: tobulinant išorinio kokybės užtikrinimo sistemą“ (orig. “Lessons learned: improving an external quality assurance system”) išspausdintas „The Journal of the European Higher Education Area“ (2014 gruodžio mėn.).

Centro darbuotojai, įsitraukę į ENQA darbo grupių veiklą, taip pat prisidėjo prie šių grupių veiklos progreso ataskaitų ar galutinių, apibendrinančių publikacijų parengimo:

- Dėl išskirtinės kokybės apibrėžimo (2014), prieinama http://www.enqa.eu/indirme/papers-and-reports/occasional-papers/ENQA%20Excellence%20WG%20Report_The%20Concept%20of%20Excellence%20in%20Higher%20Education.pdf ir taip pat šiuo metu toliau rengiama informacija apie skirtingų šalių išskirtinės kokybės sampratą 2016 metų kokybės forumui;
- Ketvirtas ENQA tyrimas, apie kokybės užtikrinimo procedūrų tarptautiškumą EAME ir už jos ribų (2015), prieinamas http://www.enqa.eu/indirme/papers-and-reports/occasional-papers/enqa_oc_22.pdf
- Dėl personalo plėtros – grupės ataskaita (2014), prieinama http://www.enqa.eu/wp-content/uploads/2014/05/SDG-final-report.pdf ir kokybės užtikrinimo profesionalų kompetencijų modelis (2016), prieinamas http://www.enqa.eu/indirme/papers-and-reports/occasional-papers/ENQA%20Competencies%20Framework.pdf
- Dėl išorinio kokybės užtikrinimo poveikio aukštajam mokslui (2016), paskelbta: http://www.enqa.eu/wp-content/uploads/2016/05/Impact-WG-Final-Report.pdf

10.5 ESG 3.5 IŠTEKLIAI

Nuostata: Agentūros turi turėti pakankamus ir tinkamus žmonių ir finansinius išteklius savo veikloms vykdyti.
Gairės*:* Visuomenė yra suinteresuota, kad agentūros būtų tinkamai ir pakankamai finansuojamos atsižvelgiant į tai, kad aukštasis mokslas daro svarbią įtaką visuomenės ir individo vystymuisi. Agentūrų ištekliai įgalina jas organizuoti ir vykdyti išorinio kokybės vertinimo veiklas veiksmingai. Dar daugiau, ištekliai įgalina agentūras gerinti veiklą, analizuoti savo darbą ir informuoti visuomenę apie savo veiklas.

Personalas

2016-09-01 dirbo 40 žmonių[13], iš kurių 17 yra kokybės užtikrinimo agentūros darbuotojai, 11 administracijos atstovai, 12 žmonių dirba Lietuvos ENIC / NARIC centre. Bendras Centro kolektyvo skaičius 2012-2015 m. iš esmės nesikeitė: 2012 m. Centre dirbo 42 žmonės, 2013 m. – 40, 2014 m. – 40, 2015 m. – 38. Studijų vertinimo skyrius turi ne tik vedėją, bet ir pavaduotoją, jame iš viso dirba 14 darbuotojų. Institucinio vertinimo skyrių sudaro trys darbuotojai. Centro kolektyvas yra gana jaunas – bendras darbuotojų amžiaus vidurkis 2016 m. yra 33 metai.

Dauguma Centro darbuotojų yra valstybės tarnautojai (iš viso 27) ir jų skaičių nustato Vyriausybė. Per laikotarpį nuo pirmojo ENQA vertinimo, Vyriausybės nustatytas etatų skaičius dėl valstybės biudžeto lėšų taupymo pokriziniu metu Centre sumažėjo 2 etatais. Jau keletą metų, pasinaudojant planinėmis valstybės projektų lėšomis, Centras turi galimybę įdarbinti žmones pagal darbo sutartis ir taip sureguliuoti darbo apimtis, tačiau tam būtinas atidus išankstinis planavimas. SKVC iš anksto planuoja finansavimo išoriniams vertinimams poreikį 2-3 kalendoriniams metams, reguliariai peržiūri darbuotojų darbo krūvį, jį koreguoja pagal poreikį, tai leidžia sklandžiai vykdyti išorinius vertinimus bei kitas funkcijas vadovaujantis teisės aktų nuostatomis. Vykdomų studijų programų išorinis vertinimas yra iš anksto planuojamas, programas grupuojant pagal studijų kryptis. Dauguma ketinamų vykdyti studijų programų akredituojamos atlikus supaprastintą procedūrą.

Centras nors ir yra hierarchinė struktūra, bet demokratiška organizacija savo vidine kultūra.

Vidutiniškai 1 Studijų vertinimo skyriaus darbuotojas per metus organizuoja 7 ekspertų grupių, vertinančių vykdomas studijų programas, darbą. Vienas darbuotojas nuolat dirba su aukštųjų mokyklų pateiktomis ketinamomis vykdyti studijų programomis (kurių tikslių srautų dėl lankstaus teisinio reglamentavimo specifikos reguliuoti nėra galimybės – aukštosios mokyklos ketinamas vykdyti studijų programas gali pateikti bet kuriuo metu), esant poreikiui pritraukiama ir daugiau pajėgų. Numatoma, kad 2017 m. bus vertinama apie 200 vykdomų studijų programų, taip pat ir toliau bus atliekamas gautų ketinamų vykdyti studijų programų vertinimas (pagal poreikį). Kadangi 2018 m. planuojama pereiti prie studijų krypčių vertinimo, bus dirbama prie teisės aktų kūrimo.

Institucinio vertinimo skyriuje 1 darbuotojas per 2015-2016 metus organizuoja vidutiniškai 1-2 ekspertų grupių, vertinančios aukštųjų mokyklų veiklą, darbą. Aukštųjų mokyklų veiklos vertinimas dabar nėra labai įtemptas, nes atliekami baigiamieji pirmojo išorinių vertinimų ciklo darbai, tačiau 2012-2014 m. buvo gerokai intensyvesnis – tuo laikotarpiu 1 veiklos vykdytojui per metus tekdavo koordinuoti vidutiniškai 6 ekspertų grupių darbą. Numatoma, kad 2017 m. bus daugiau dirbama prie antrojo ciklo teisės aktų rengimo, nes pirmieji vertinimai pagal naują metodiką turėtų prasidėti 2018 m. pradžioje. Taip pat bus suorganizuoti trys paskutinieji pakartotiniai aukštųjų mokyklų vertinimai.

[13] 5 darbuotojos (valstybės tarnautojos) yra vaiko priežiūros atostogose, tačiau jų funkcijų tęstinumą yra perėmę į jų vietą laikinai priimti darbuotojai (ar valstybės tarnautojai).

Atsižvelgiant į SKVC darbo specifiką – veiklos aplinką ir sudėtingumą, darbe reikalingą savarankiškumą, yra nustatytas reikalavimas, kad visi Centro darbuotojai turėtų aukštąjį universitetinį išsilavinimą. 2016 m. rugsėjo mėn. duomenimis, daugiausiai jų buvo baigę antrosios pakopos universitetines studijas ir įgiję magistro kvalifikacinį laipsnį arba jam prilygintą išsilavinimą (7 lygmuo pagal LKS ir EKS) (24 žmonės), 12 darbuotojų yra įgiję bakalauro kvalifikacinį laipsnį arba jam prilygintą išsilavinimą (6 lygmuo pagal LKS ir EKS), 1 darbuotojas yra įgijęs mokslų daktaro laipsnį (8 lygmuo pagal LKS ir EKS).

Centro darbuotojai yra įgiję ir nuolat tobulina tiek dalykines, tiek ir bendrąsias kompetencijas, reikalingas tinkamam funkcijų įgyvendinimui (planavimas, funkcijų įgyvendinimo kontrolė, tobulinimas ir pan.). Organizuojami tiek bendri visam Centrui mokymui (pvz., dėl streso valdymo darbe, komandos formavimo, darnios plėtros principų), tiek specifiniai kokybės užtikrinimo agentūros darbuotojams (pvz., studijų rezultatų sampratos ir vertinimo, dėl profesionalaus darbo organizavimo) ir kitam personalui (pvz., teisės aktų taikymo finansų, teisės ir personalo srityse; konfliktų sprendimo ir kt.). Vien 2015 m. SKVC darbuotojai gavo 84 kompetencijos tobulinimo pažymėjimus.

Dėmesys personalo klausimams atsispindi ir Centro 2014-2016 strateginiame plane, kuriame įvardintos priemonės strateginiams tikslams pasiekti – vidinės komunikacijos patobulinimas ir darbuotojų motyvavimo sistemos sukūrimas. Numatytosios priemonės yra įgyvendinamos: nors motyvavimo sistema ir yra sukurta, tačiau pradėti ją taikyti nėra galimybės, nes Lietuvos Respublikos Seimas savianalizės rengimo metu yra patvirtinęs tik dalį naują socialinį modelį įtvirtinančių dokumentų – Darbo kodeksas išdėstytas nauja redakcija (įsigalios nuo 2017-01-01), tuo tarpu Valstybės tarnybos įstatymas dar nepriimtas.

Vidinė Centro komunikacija taip pat nuolat stiprinama, nepaisant to, darbuotojų apklausose ir toliau išlieka tobulintina sritimi. Šiuo metu nuolatinis darbuotojų informuotumas užtikrinamas organizuojant kassavaitinius bendrus visų darbuotojų posėdžius, kasdienius administracijos posėdžius, organizuojant įvairius renginius, posėdžius skyriuose ir pan. Taip pat, teisės specialistas kasdien rengia ir platina Centro veiklai aktualių teisės aktų apžvalgas; viešųjų ryšių specialistas atlieka žiniasklaidos monitoringą ir periodiškai elektroniniu paštu platina visiems darbuotojams švietimo naujienas. Organizuojami neformalūs komandos telkimo renginiai.

Centras pagal galimybes sudaro sąlygas savo darbuotojams tobulintis ir kelti kompetencijas dalykiniuose seminaruose ir mokymuose, kurie rengiami tiek Lietuvoje, tiek ir užsienyje; tai irgi yra dalis nefinansinių motyvavimo priemonių. Kadangi Centras yra kelių su aukštojo mokslo kokybės užtikrinimo veikla susijusių tarptautinių organizacijų ir tinklų narys (ENQA, INQAAHE, CEENQA), SKVC darbuotojai dalyvauja jų organizuojamose generalinėse asamblėjose, seminaruose ir forumuose. Įprastai 1 kokybės užtikrinimo agentūros darbuotojas per kalendorinius metus dalyvauja 1 mokymuose (ar renginyje) užsienyje, vadovybė skatina darbuotojų iniciatyvas kompetencijas tobulinti ir renginiuose Lietuvoje, pvz., aukštųjų mokyklų organizuojamose konferencijose, kituose viešuose renginiuose. Pažymėtinas pokytis, kad po pirmojo ENQA vertinimo organizuojama daugiau vidinių mokymų, renginių orientuotų į dalykines kompetencijas, daugiau darbuotojų turi galimybę dalyvauti tarptautiniuose renginiuose.

Kokybės užtikrinimo agentūros darbuotojų tarpe kaita nemaža, daugiausiai susijusi su asmeninėmis priežastimis (pvz., motinystės atostogos), jaunu darbuotojų amžiumi ir savirealizacijos siekiais (pvz., toliau tęsiamos magistrantūros ar doktorantūros studijos; iš viešojo sektoriaus pereinama dirbti į privatų; pereinama dirbti į aukštąsias mokyklas). Nors vertikalios karjeros galimybių centre nėra daug, visgi pažymėtina, kad asmenys, dabar einantys Centro direktoriaus pareigas, Studijų vertinimo skyriaus vedėjo, Studijų vertinimo skyriaus vedėjo pavaduotojo, Institucinio vertinimo skyriaus vedėjo, visi yra Centro darbuotojai, konkurso keliu arba po neeilinio vertinimo pakelti pareigose. Centro vadovų nuomone, darbuotojų kaita nekelia grėsmės tinkamam funkcijų atlikimui. Egzistuoja mentorystės ir vidinių mokymų sistema naujų darbuotojų kompetencijų kūrimui ir plėtrai. Taip pat skatinamos įvairios neformalios komandinės veiklos bei bendruomeniškumas.

Finansiniai ištekliai

SKVC finansuojamas iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto: valstybės biudžeto planiniai asignavimai ir valstybės planiniu būdu skiriamos ES struktūrinių fondų projektų lėšos. Centras taip pat gauna lėšų dalyvaudamas įvairaus pobūdžio nacionaliniuose ir tarptautiniuose projektuose ir organizuodamas išorinius vertinimus užsienyje. Centro metinis biudžetas yra tvirtinamas vieneriems metams kartu su visu valstybės biudžetu, tačiau išlaidos išoriniams vertinimams yra planuojamos 2 metams į priekį. Įgyvendinamų projektų biudžetai yra tvirtinami visam projekto laikotarpiui. Toks modelis garantuoja savalaikį veiklų finansavimą.

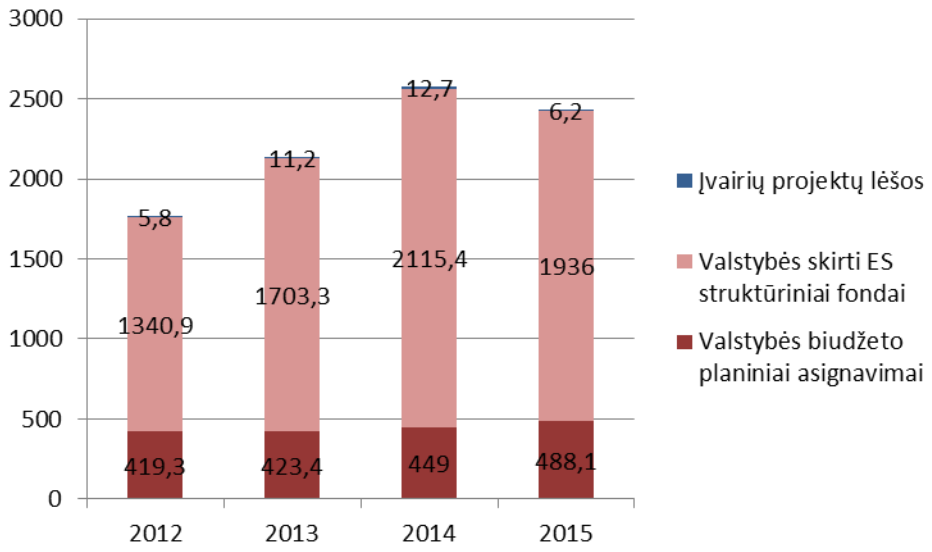

Centro gautos lėšos 2012-2015 m. tūkst. Lt. Šaltinis: SKVC statitistiniai duomenys.

Gaunamas biudžetas šiuo metu užtikrina pakankamą išorinių vertinimų finansavimą, tačiau biudžeto nepakanka pilna apimti versti vertinimo išvadas į lietuvių kalbą.

Centro veiklos, finansinės ir ūkinės veiklos kontrolę vykdo įgaliotos valstybės institucijos Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka. Atskirai nuo kitų veiklų, nuolat audituojami Centro vykdomi projektai. Esminių trūkumų nė vieno tikrinimo ar audito metu nenustatyta.

Materialieji ištekliai

SKVC buveinė yra Vilniuje, Alberto Goštauto gatvėje namo numeris 12. Patalpos Centrui yra perduotos valdyti ir naudoti neatlygintinai, iš Centro valdomų lėšų turi būti apmokamos tik šių patalpų išlaikymo išlaidos. Šiuo metu Centro valdomų patalpų bendras plotas yra 1285,03 kv.m., iš jų 937,22 kv. m., sudaro darbo kabinetai, salės, pritaikytos ekspertų darbui) ir bendrojo naudojimo patalpos – 347,81 kv. m. Ištekliai nuo 2012 m. išaugo: gautos naujos papildomos patalpos, pagerėjo bendra įstaigos ir taip pat darbo vietų infrastruktūra. Šie teigiami pokyčiai leidžia efektyviau vykdyti kokybės užtikrinimo ir kitas pavestas funkcijas. 2017 m. ketinama suremontuoti 2016 m. perduotas papildomas patalpas, tai pagerins Centro darbuotojų ir ekspertų darbo sąlygas.

Centro darbuotojai turi galimybę naudotis vidiniu kompiuteriniu tinklu, jo didžiausias privalumas – darbuotojai gali dirbti ir darbo dokumentus pasiekti iš bet kurios pasaulio vietos, kurioje yra internetinis ryšys. 2015 m. pradėta naudoti nauja dokumentų valdymo sistema, kuri leidžia efektyviau derinti dokumentus, o tai ypač patogu vertinimo koordinatoriams, išvykus į vizitą, taip pat yra galimybė skirti užduotis, sekti jų įgyvendinimą. Tai leidžia geriau organizuoti institucijos vidinį darbą.

SKVC turi pakankamus materialiuosius išteklius veiklai užtikrinti; rūpinamasi, kad jie periodiškai būtų gerinami arba esmingai atnaujinami. Pavyzdžiui, 2015-2016 m. Centras ženkliai atnaujino kompiuterinę techniką, 2017 m. ketinama įsigyti modernią konferencinę įrangą bei priemones, skirtas interaktyviau organizuoti dalykinius renginius.

Visgi situacija dėl SKVC finansinių išteklių pakankamumo, kaip ir personalo proporcingumo tiek kokybės užtikrinimo, tiek ir kitoms teisės aktais nustatytoms funkcijoms vykdyti nėra vienareikšmiška, todėl yra nuolatinio vadovybės dėmesio centre.

10.6 ESG 3.6 VIDINIS KOKYBĖS UŽTIKRINIMAS IR PROFESIONALUMAS

Nuostata: Agentūros turi turėti nustatytus vidinio kokybės užtikrinimo procesus, susijusius su jų veiklų kokybės ir vientisumo nustatymu, užtikrinimu ir gerinimu.
Gairės*:* Agentūros turi būti atskaitingos savo dalininkams. Todėl aukšti profesiniai standartai ir principingumas agentūros darbe yra privalomi. Agentūros veiklos vertinimas ir tobulinimas yra nuolatinis procesas, kuriuo siekiama užtikrinti, kad jų teikiamos paslaugos institucijoms ir visuomenei yra optimalios.
Agentūros taiko vidinio kokybės užtikrinimo politiką, kuri yra viešai skelbiama jų tinklapiuose. Ši politika:

- užtikrina, kad visi darbuotojai, vykdantys šią veiklą, yra kompetentingi, dirba profesionaliai ir laikosi etikos taisyklių;
- apima vidinio ir išorinio grįžtamojo ryšio mechanizmus, nukreiptus į nuolatinį agentūros tobulėjimą;
- saugo nuo bet kokios netolerancijos ir diskriminacijos;
- nustato tinkamus komunikacijos būdus su svarbiausiomis tos valstybės, kuriose jos veikia, institucijomis;
- užtikrina, kad visos pasitelktų tiekėjų atliktos veiklos ir sukurta medžiaga atitinka ESG principus, jeigu dalis ar visi kokybės užtikrinimo elementai yra atliekami pasitelkiant išorinius tiekėjus;
- leidžia agentūrai identifikuoti jos vertinamų mokslo ir studijų institucijų statusą ir teisinę būklę.

Agentūros kokybės užtikrinimo sistema

SKVC nuo 2012 m. veikia formali vidinė kokybės užtikrinimo sistema. Kuriant šią sistemą buvo patvirtinta Centro kokybės politika, kokybės vadovas, procesų aprašai. Reaguojant į pereito išorinio ekspertų pastabas, kai kurie smulkūs procesai buvo apjungti, taip procesų skaičių sumažinant nuo 18 iki 14. Be to, buvo patobulinti kai kurių procesų aprašymai (pvz. komunikavimo, veiklos atskaitomybės ir savianalizės).

SKVC Strateginis planas rengiamas trejiems metams, apsispręsta, kad ilgesnio laikotarpio planas netikslingas, nes didėja jo nekonkretumas. Iš pradžių buvo daromas kasmetinis strateginio plano koregavimas, vėliau, Centro tarybos teikimu, nuspręsta fiksuoti planavimo laikotarpį, pilnai už jį atsiskaityti ir tuomet pradėti naują periodą. Strateginiame plane pateikiamas detalus numatomų veiklų ir rodiklių sąrašas. Šios veiklos ir rodikliai yra išskleidžiamos metiniuose darbo planuose. Strateginį planą tvirtina SKVC Taryba.

Metinis darbo planavimas atliekamas keliais lygmenimis – skyriaus ir organizacijos. Į projektų planavimą ir rengimą įtraukiami skirtingas funkcijas atliekantys darbuotojai, kadangi tai yra svarbus viso Centro finansavimo šaltinis. SKVC metinis darbo planas svarstomas SKVC Taryboje bei skelbiamas viešai.

Bendri visų Centro skyrių veiklos rezultatai kaupiami ir apžvelgiami pagal poreikį, bet ne rečiau kaip kartą per ketvirtį. Vidiniai projektų monitoringo susitikimai rengiami pagal poreikį, taip pat maždaug kartą per ketvirtį. Kiekvieną antradienį vyksta bendri Centro darbuotojų susirinkimai, kur aptariami praėjusios ir einamosios

savaitės svarbiausi darbai, probleminiai klausimai, pasidžiaugiama pasiekimais, vyksta komandiruočių pristatymai (pranešimų, diskusijų apžvalga). Juose kalba ne tik vadovybė, bet ir konkrečias veiklas kuruojantys darbuotojai (pvz., vertinimo koordinatorius pristato į aukštąją mokyklą įvykusį vizitą ir jo rezultatus). Tokiu būdu pasiekiamas informuotumas ir sutelktumas: darbuotojai žino apie kolegų kituose skyriuose veiklas ir visai organizacijai svarbius išorinės aplinkos dalykus.

Siekiant procesų įgyvendinimo vientisumo, 2013 m. Studijų vertinimo ir Institucinio vertinimo skyrių posėdžiai pradėti protokoluoti, užfiksuojant svarstytus klausimus ir priimtus sprendimus. Kadangi posėdžių metu aptariami vertinimų metu iškylantys sunkumai, aptariami kiti aktualūs klausimai, labai svarbu, kad visi darbuotojai susipažintų su sutartais problemų sprendimo būdais. Tai prisideda prie darbuotojų profesionalumo augimo bei sklandesnio veiklos organizavimo.

Centro kokybės vadybos modelyje išskirtos keturios procesų grupės:

- vadovybės (veiklos – strateginiame lygmenyje – ir biudžeto planavimas, savianalizės organizavimas, veiklos atskaitomybė);
- pagrindiniai (aukštųjų mokyklų veiklos vertinimas, studijų programų vertinimas, paskesnė veikla po vertinimo (angl. *follow-up*), užsienio institucijose įgytų kvalifikacijų, susijusių su aukštuoju mokslu, vertinimas, ENIC/NARIC tinklų įgaliotojo nario veiklos vykdymas);
- palaikomieji (dokumentų ir įrašų valdymas, personalo valdymas, aprūpinimo ištekliais valdymas, bendradarbiavimo užtikrinimas, viešųjų ryšių valdymas, projektų valdymas);
- tobulinimo procesai (grįžtamojo ryšio valdymas, kokybės vidaus auditas, korekcinių ir prevencinių veiksmų valdymas).

Kasmet vykdomi pasirinktų procesų auditai, kuriems pasibaigus aptariami audito rezultatai ir, esant poreikiui, tobulinami analizuoti procesai arba jų aprašymas. Pavyzdžiui 2015 m. atlikto Institucinio vertinimo proceso audito metu buvo nustatyta, kad ne visos aukštųjų mokyklų pateiktos veiklos gerinimo planų nuorodos, patalpintos Centro tinklapyje, veikia. Aukštosios mokyklos dažnai pertvarko savo tinklapius ir perkelia vertinimo dokumentus, todėl yra būtina reguliariai patikrinti, ar nuorodos yra veikiančios. Po audito skyriuje buvo nutarta, visas nuorodas į aukštųjų mokyklų veiklos gerinimo planus patikrinti bent kartą per pusmetį.

2016 m. pradėta esminė vidinės kokybės sistemos pertvarka. Šia pertvarka siekiama, kad sistema būtų labiau integruota į kasdienes Centro veiklas, taptų neatsiejama darbo dalimi, neformuotų daugybės atskirų papildomų dokumentų.

SKVC reguliariai yra renkamas ir analizuojamas grįžtamasis ryšys iš suinteresuotų grupių:

- aukštųjų mokyklų po išorinio studijų programų ir institucinių vertinimų elektroninių anketų būdu;
- ekspertų (elektroninių anketų būdu ir susitikimų metu);
- paskesnės veiklos susitikimų dalyvių. Tokie susitikimai organizuojami po kiekvienos aukštosios mokyklos veiklos įvertinimo;
- mokymų ar kitų renginių dalyvių.

Grįžtamojo ryšio analizės pagrindu tobulinamos pagrindinės veiklos.

Kartą per metus ar dvejus yra renkamas grįžtamasis ryšys iš SKVC darbuotojų elektroninio anketavimo būdu. Apklausų rezultatai pristatomi ir aptariami bendruose posėdžiuose. Darbuotojų asmeniniai pasiekimai yra aptariami kasmetinio vertinimo metu, kartu aptariami ir nustatomi metiniai siektini tikslai ir rodikliai.

Suprasdami, kad daugiausiai naudos duoda akivaizdus bendravimas su ekspertais, po kiekvieno aukštosios mokyklos vertinimo Centro vadovai susitinka su visa ekspertų grupe ir kartu aptaria vertinimo procesą. Po pokalbių ekspertai pateikia savo pasiūlymus proceso gerinimui ir raštu. Apibendrinus grįžtamąjį ryšį po pirmųjų institucinių vertinimų, buvo patobulintas aukštųjų mokyklų vertinimo procesas, pvz. parengta ekspertams skirta

pagalbinė medžiaga, reikalinga rengiantis vizitui (angl. *mapping-tool*), savianalizių rengėjams parengtos rekomendacijos, kurios plačiau paaiškina, kokią informaciją reikia analizuoti savianalizės metu, kuriuos priedus yra būtina pateikti ir pan.

Studijų programoms bei aukštosioms mokykloms vertinti SKVC pasitelkia nepriklausomus ekspertus, kurie atrenkami vadovaujantis Ekspertų atrankos apraše išdėstytais kriterijais. Pirmą kartą Ekspertų atrankos aprašas buvo patvirtintas 2007 m., po to jis buvo pagal poreikį papildomas ir atnaujinamas, paskutinį kartą – 2016 m. Sudarant ekspertų grupę, jos kandidatai yra svarstomi kartu su Centro ir skyriaus vadovybe. Kaip jau minėta, gavus aukštosios mokyklos prašymą pakeisti kurį nors ekspertą, yra sudaroma *ad hoc* komisija, kuri pateikia siūlymą direktoriui, apie sprendimą atitinkamai informuojama aukštoji mokykla. Komisijos posėdžiai yra protokoluojami. Dauguma ekspertų grupių yra tarptautinės (į jas įtraukiami ekspertai iš Lietuvos ir užsienio valstybių), į jas įtraukiami ir socialinių partnerių bei studentų atstovai.

Darbuotojai nuolat pildo vidinę ekspertų duomenų bazę, į kurią patenka visi SKVC vertinimuose dalyvavę ekspertai, taip pat ir išorinių institucijų pasiūlyti ar patys savo kandidatūrą pasiūlę ekspertai. Tai yra pagrindinis ekspertų atrankos šaltinis.

Centre naudojama dokumentų valdymo sistema DocLogix, kuri leidžia patikimai valdyti dokumentų srautus, skirti ir stebėti užduotis. Visų dokumentų valdymo sistemos galimybių dar nesame išnaudoję, todėl ji bus tobulinama ateityje. Didžiąja dalimi jau yra atsisakyta popierinio susirašinėjimo su organizacijomis Lietuvoje, dokumentai perduodami elektroniniu paštu, be to, pradedama naudotis e-pašto sistema.

SKVC atskaitomybė įgyvendinama per kasmetines viešai skelbiamas veiklos ataskaitas, ketvirtines ir metines finansines ataskaitas steigėjui bei projektų veiklų ataskaitas.

Kokybės politika

Kokybės politika yra skelbiama SKVC tinklapyje. Joje aprašomi vadovybės įsipareigojimai gerinant Centro paslaugų kokybę. Kokybės politika yra SKVC misijos ir vizijos bei vertybių tąsa, ją taip pat papildo darbo reglamentas, ekspertų atrankos aprašas, vertinimo metodikos bei rekomendacijos. Kokybės politikoje išskiriamos šios sritys:

- vertinimo procedūrų profesionalus atlikimas bei sprendimų priėmimas duomenų ir informacijos analizės pagrindu,
- bendradarbiavimas su vertinimo proceso dalyviais,
- tarptautinės patirties pritaikymas Centro veikloje,
- profesionalus personalas,
- visuomenės informavimas apie Centro veiklą,
- reguliarus kokybės sistemos tobulinimas.

SKVC užtikrina, kad visi, dalyvaujantys Centro veiklose, yra kompetentingi, vykdo veiklą profesionaliai ir etiškai. To pasiekiama per:

- darbuotojų atranką įdarbinant (visas atrankas vykdo iš anksto sudaryta Komisija);
- naujų darbuotojų mokymą (kiekvienas naujas darbuotojas dalyvauja vidiniuose mokymuose, jam skiriamas mentorius);
- darbuotojų kvalifikacijos kėlimą (mokymai, dalyvavimas renginiuose);
- vertinimo koordinatorių ir ekspertų vaidmens apibrėžimą (koordinatoriaus vadovas, Ekspertų vaidmenų aprašymas);
- ekspertų atranką pagal iš anksto nustatytus kriterijus (Ekspertų atrankos aprašas, interesų konfliktų deklaravimas, *ad hoc* komisijos sudarymas esant AM prašymui keisti ekspertą);

- ekspertų mokymus (mokymai darbdaviams, studentams, ekspertų grupių mokymai; informacinės medžiagos paketų siuntimas prieš vertinimą);
- ekspertų darbo įvertinimą (ekspertų grupės vadovo nuomonė apie grupės narių darbą, koordinatorių įrašai apie ekspertų darbo kokybę vidinėje sistemoje);
- nuolatinį teisės aktų, susijusių su SKVC veikla ir žiniasklaidos apie švietimą monitoringą bei vidinę šios informacijos sklaidą darbuotojams.

Centras, dėl savo kaip akademinės informacijos ir pripažinimo centro veiklos (kaip ENIC/NARIC tinklų narys) gerai pažįstamas su diplomų malūnų ir akreditavimo malūnų reiškiniu. Saugome savo reputaciją, todėl nesame suinteresuoti daryti tiesiog vertinimo verslo užsienyje. Be to, veikiame kaip nacionalinė kokybės užtikrinimo agentūra, kuri pirmiausiai orientuojasi į Lietuvos aukštojo mokslo kokybės gerinimą, čia susidaro pagrindinis darbo krūvis. Atsižvelgiant į tai, 2015 metais buvo nustatyti užsienio aukštųjų mokyklų atrankos principai, besidominčius mūsų paslaugomis prašome užpildyti atitinkamą paraišką. Be to, prieš imdamiesi vertinimo įsitikiname, kad aukštoji mokykla veikia savo šalyje legaliai. Vertinimo Slovėnijoje atveju, taip pat komunikavome tiek su vietos kokybės užtikrinimo agentūra, tiek su aukštąją mokykla, siekdami pilnai išsiaiškinti vertinimo kontekstą ir institucijų lūkesčius.

10.7 ESG 3.7 PERIODIŠKAS IŠORINIS AGENTŪRŲ VERTINIMAS

Nuostata:
Agentūros bent kartą per 5 metus turi būti įvertintos išoriškai, kad būtų parodytas jų atitikimas ESG.
Gairės: Periodiškas išorinis vertinimas padės agentūrai pergalvoti savo politiką ir veiklas. Tai yra priemonė agentūrai ir jos socialiniams dalininkams užtikrinti, kad agentūra ir toliau tvirtai laikosi ESG puoselėjamų principų.

Prievolė būti išoriškai vertinamam, o taip pat skelbti šio vertinimo rezultatus, numatyta ESG ir Mokslo ir studijų įstatyme, taip pat ENQA Statute. Pirmą kartą Centras išoriškai ENQA ekspertų įvertintas 2012 m. ENQA išorinio vertinimo išvados pristatytos ir aptartos su Centro Taryba bei darbuotojais. Ekspertai Studijų kokybės vertinimo centrui pateikė ir rekomendacijų. Anot jų, SKVC turėtų plėtoti paskesnę veiklą tarp vertinimų, didinti studentų ir darbdavių įsitraukimą į Centro vykdomus studijų programų ir aukštųjų mokyklų veiklos vertinimus.

Po išorinio vertinimo ekspertų vizito ir dar iki išvadų gavimo, buvo sudarytas ir direktoriaus įsakymu patvirtintas 2012-2013 metų atskiras veiklos tobulinimo planas, su įvardintomis konkrečiomis veiklomis silpnybėms įveikti, pasiekimų matavimo rodikliais, atsakingais asmenimis.

Plane išskirtos 4 pagrindinės tobulinimo sritys:

- Grįžtamojo ryšio sistemos tobulinimas;
- Paskesnės veiklos sistemos sukūrimas;
- Studentų ir darbdavių įtraukimas į išorinį vertinimą;
- Veiklos ir jos rezultatų viešinimo plėtra.

Po 2012 m. vertinimo Centras sudarė veiklos tobulinimo planą, kuriame numatė tobulinimo kryptis, priemones, nustatė įgyvendinimo terminus bei rodiklius.

Sukurta grįžtamojo ryšio sistema

Iki 2012 m. SKVC grįžtamąjį ryšį rinko ir fiksavo neformaliai – susitikimų, seminarų metu būdavo diskutuojama, kaip pagerinti

SKVC procesus, ekspertai koordinatoriams teikdavo pasiūlymus, kaip tobulinti vertinimo organizavimą arba įrašydavo tai vertinimo išvadose. Tačiau sistemingo grįžtamojo ryšio rinkimo nebuvo.

Atlikus veiklos savianalizę buvo nustatyta, kad procesų tobulinimui labai reikalinga sistemingai renkama visų proceso dalyvių nuomonė. Atsižvelgiant į tai, buvo parengtos elektroninės anketos, kurias po kiekvieno vertinimo yra prašoma užpildyti aukštųjų mokyklų atstovų bei ekspertų. Gautos nuomonės kasmet analizuojamos, o apibendrinti duomenys pristatomi SKVC vadovybei bei darbuotojams. Atsižvelgiant į analizę, formuluojamos problemos bei veiklos tobulinimo priemonės.

Tobulindami grįžtamojo ryšio rinkimą, pasidomėjome ir tuo, kaip kitos užsienio šalių kokybės užtikrinimo agentūros organizuoja šį procesą. Dėmesio verta pasirodė Nyderlandų agentūros NVAO patirtis – daugiau kalbėtis apie veiklos tobulinimą susitikimų metu (tiek su aukštosiomis mokyklomis, tiek su ekspertais). Šią praktiką pritaikėme ir SKVC veikloje – po kiekvieno institucinio vertinimo susitinkame su ekspertų grupe ir aptariame ne tik vertinimo rezultatus, tačiau ir vertinimo procedūras bei tobulintinus dalykus. Ekspertai, ypač atvykę iš užsienio šalių, visada geranoriškai pataria, kaip geriau organizuoti vertinimo procesą.

Paskesnė veikla – efektyviam ekspertų rekomendacijų įgyvendinimui

Antroji tobulinimo sritis – paskesnės veiklos sistemos sukūrimas, ji 2012 m. įvertinta prasčiausiai iš visų. Paskesnę veiklą suprantame kaip SKVC ir aukštųjų mokyklų veiksmų/priemonių visumą, skirta siekti išorinio vertinimo metu pateiktų rekomendacijų įgyvendinimo.

Iki 2012 m. laikėmės nuomonės, kad aukštosios mokyklos teigiamai vertina ekspertų teikiamas rekomendacijas ir atsižvelgdami į jas tobulina veiklą. Tačiau pakartotinai vertinant studijų programas ir analizuojant, kaip aukštoji mokykla atsižvelgė į ankstesnes ekspertų rekomendacijas, tekdavo pastebėti, kad programų vykdytojai neretai ignoruoja ekspertų išvadas.

Buvo sutarta, kad studijų programų vertinimo atveju Centras naudos tokius paskesnės veiklos metodus:

- reikalaus, kad aukštosios mokyklos rengtų priemonių plano įgyvendinimo rezultatų ar pažangos ataskaitą ir ją viešai skelbtų (1,5 m. nuo sprendimo priėmimo);
- aukštųjų mokyklų atstovams organizuos seminarus apie paskesnę veiklą.

Kai aukštosios mokyklos, kurių studijų programos buvo akredituotos, skelbia, kokių ėmėsi priemonių ekspertų rekomendacijoms įgyvendinti, bei kokių rezultatų pasiekė, studentai ir visuomenė geriau informuota apie tai, kaip vyksta programų tobulinimas.

Institucinio vertinimo atveju buvo pasirinktas kitoks būdas – ne tik skelbti tobulinimo planus bei priemones, tačiau ir vykti vizitų į jau įvertintas aukštąsias mokyklas. SKVC puslapyje prie vertinimo išvadų taip pat įdėjome nuorodas į aukštųjų mokyklų skelbiamus veiklos gerinimo planus. Malonu pažymėti, kad kai kuriose mokslo ir studijų institucijose pamatėme ryškią pažangą, kad kai kur neigiamas išorinis vertinimas padėjo konsoliduoti vidines pajėgas kaitai. Tačiau susidūrėme ir su tuo, kad veiklos gerinimo planai buvo rengti dėlto, kad jų reikia SKVC, tačiau ne pačiai aukštajai mokyklai, jie netapo bendrų aukštosios mokyklos strateginių ar kitų planų dalimi. Suprantame, kad visgi, galutinė atsakomybė už vykdomą veiklą tenka pačiai aukštajai mokyklai, kuri tvarkosi akademinės autonomijos ir savivaldos principais. Išorinė atskaitomybė be kitų priemonių bus realizuota ir per išorinį kokybės vertinimą, tai vienas iš instrumentų. 2016 m. pradžioje Centras, kartu su Lietuvos Bolonijos ekspertais parengė rekomendacijas studentams, kaip jie galėtų įsitraukti į kokybės gerinimą. Šia tema publikuotas straipsnis žiniasklaidoje, taip pat Centro svetainėje patalpinti siūlymai studentams, ką jie turėtų žinoti, kaip paveikti studijų kokybę.

Ekspertų grupėse – studentai ir darbdaviai

Trečioji tobulinimo sritis – Studentų ir darbdavių įtraukimas į išorinį vertinimą. Įvairiuose Europos aukštojo mokslo erdvės dokumentuose yra pažymima, kad yra itin svarbu į kokybės užtikrinimą įtraukti visas suinteresuotas puses: dėstytojus, studentus, darbdavius ir kt. Ankstesniais metais beveik visas ekspertų grupes SKVC vertinimuose sudarė vien tik akademiniai ar mokslo darbuotojai. Tad jau 2011 m. atliekant savianalizę buvo nuspręsta padidinti studentų ir darbdavių įtraukimą į išorinį vertinimą. Pirmiausia, pradėjome organizuoti daugiau mokymų, kuriuose studentus supažindiname su kokybės užtikrinimo tikslais, būdais, vertinimo procesu. Tokie mokymai padeda studentams pasirengti pilnavertiškai dalyvauti ekspertų grupės darbe. Per 2012 m. studentai dalyvavo visose ekspertų grupėse – tiek vertinančiose studijų programas, tiek aukštąsias mokyklas, šiuo metu jie yra visose institucinio vertinimo ir vykdomų studijų programų vertinimo ekspertų grupėse. Taip pat didesnį dėmesį skiriame ir darbdavių įtraukimui – 2012 m. jie dalyvavo 64 proc. studijų programų vertinimo grupių ir visose institucinio vertinimo grupėse; šiuo metu jie yra visose institucinio vertinimo ir vykdomų studijų programų vertinimo ekspertų grupėse.

Parengėme rekomendacijas studentams, kaip jie gali įsitraukti į vidinį kokybės gerinimą ir išorinį vertinimą.

Šių dviejų suinteresuotų šalių atstovų įtraukimas į vertinimą padeda geriau suprasti studentų ir darbdavių poreikius bei įvertinti aukštąją mokyklą ar studijų programą šiais aspektais. Nors pritraukti darbdavius į ekspertų grupes yra gana sudėtinga dėl jų didelio užimtumo, tačiau tam skiriame daug jėgų ir tai pavyksta padaryti, nes tokiu būdu aukštosios mokyklos skatinamos labiau atsižvelgti į veiklos pasaulio – tiek viešojo sektoriaus, tiek privataus - lūkesčius, orientuojama, kad studijos labiau atitiktų visuomenės ir ūkio raidos poreikius.

Daugiau dėmesio veiklos viešinimui

SKVC atliekamas darbas yra labai reikšmingas, tik kyla abejonės apie tolesnį poveikį, jei apie veiklą žinoma labai menkai. Centrą vertinę ekspertai pastebėjo, kad būtina plačiau skleisti informaciją apie tai, kaip įvertintos studijų programos ar aukštosios mokyklos, nes tai padėtų besirenkantiems studijas bei būtų geras informacijos šaltinis darbdaviams, ieškantiems būsimų darbuotojų. Todėl ketvirtoji tobulinimo sritis – veiklos ir jos rezultatų viešinimo plėtra.

Centras savo veiklą viešina įvairiais informacijos kanalais: dalyvauja parodose ir kituose renginiuose; rengia periodinį naujienlaiškį; organizuoja renginius kokybės užtikrinimo temomis; rengia pranešimus spaudai; skelbia straipsnius su aukštojo mokslo kokybe susijusiomis temomis; pateikia vertinimo rezultatų apžvalgas ir analizes.

Kaip minėta, 2012-2013 m. Studijų kokybės vertinimo centras organizavo diskusijų ciklą apie vidines kokybės užtikrinimo sistemas aukštosiose mokyklose. Tam, kad būtų pritraukta kuo daugiau tuo besidominčių žmonių, renginiai vyko ne tik Vilniuje, bet ir Kaune. Susirinkę aukštųjų mokyklų darbuotojai dalinosi savo patirtimi kuriant ar tobulinant vidines kokybės užtikrinimo sistemas, diskutavo kitomis kokybės užtikrinimo temomis. Aukštųjų mokyklų atstovai šiuose renginiuose dalyvavo aktyviai ir įvertino juos palankiai, pateikė aktualių temų pasiūlymų.

2012 m. pasirodė straipsnis apie SKVC vidinės kokybės vadybos sistemą, publikuotas Lietuvos Respublikos Vidaus reikalų ministerijos leidinyje „Viešasis administravimas“. SKVC organizuotų diskusijų ir tarptautinio seminaro renginių anotacijos buvo publikuotos Vytauto Didžiojo universiteto leidžiamame žurnale „Aukštojo mokslo kokybė“. Kasmetinėje SKVC veiklos ataskaitoje buvo apibendrintos vertinimo išvados bei pateikta jų analizė.

Centro darbuotojai ir toliau aktyviai dalyvauja aukštųjų mokyklų ir studentų organizuojamuose renginiuose, kur skaito pranešimus bei diskutuoja kokybės užtikrinimo klausimais. Analitinės veiklos ir viešinimas išliks prioritetu ir ateityje.

11. INFORMACIJA IR SOCIALINIŲ DALININKŲ NUOMONĖ APIE SKVC VEIKLĄ

Centras nuolat renka ir analizuoja aukštųjų mokyklų ir vertinimuose dalyvaujančių ekspertų grįžtamąjį ryšį apie įvykusius studijų programų, institucijų veiklos vertinimus. Šis grįžtamasis ryšys renkamas užpildant elektronines anonimines apklausos anketas po vertinimo. Kasmet apklausų rezultatai yra apibendrinami ir siekiama į juos atsižvelgti organizuojant kitus vertinimus.

Kaip liudija grįžtamojo ryšio apklausos ir savianalizės metu vykusios konsultacijos, socialiniai dalininkai Centro veiklą vertina teigiamai.

Rengiantis išorinio vertinimo savianalizei, 2016 m. SKVC taip pat organizavo susitikimus su pagrindiniais socialiniais dalininkais siekiant išsiaiškinti jų nuomones apie SKVC veiklą. Buvo organizuoti šeši susitikimai: su studentų atstovais (tiek nacionaline sąjunga, tiek jai nepriklausančių aukštųjų mokyklų atstovybėmis), universitetų vadovais, kolegijų vadovais, patariančiųjų institucijų nariais, veiklos pasaulio atstovais, už kokybę atsakingų aukštųjų mokyklų darbuotojais.

Apibendrinus pagrindinius susitikimų su socialiniais dalininkais bei po kiekvieno aukštosios mokyklos veiklos arba studijų programos vertinimo vykdomų apklausų duomenis galima daryti išvadą, kad aukštosios mokyklos ir ekspertai SKVC veiklą vertina teigiamai. Ypatingai tai ryšku analizuojant internetinės anoniminės apklausos rezultatus, kurie kasmet netgi gerėja. Kiek daugiau kritikos SKVC veiklai išsakė tik aukštųjų mokyklų atstovai akivaizdžių susitikimų metu, tačiau ir tuomet pažymėtas teigiamas Centro vaidmuo Lietuvos aukštojo mokslo sistemoje ir išskirtos tokios stiprybės, kaip veiklos nepriklausomumas ir kompetencija, socialinių dalininkų įtraukimas į kokybės užtikrinimo procesus ir indėlis į kokybės kultūros kūrimą. Detaliai su susitikimų bei internetinės apklausos rezultatais galima susipažinti šios savianalizės suvestinės priede.

12. ANKSTESNIO VERTINIMO REZULTATAI IR REKOMENDACIJOS

2012 m. ENQA ekspertų grupė konstatavo, kad Centro veikla atitinka ESG-2005 kaip nurodyta žemiau.

- ESG 3.1 išorinio kokybės užtikrinimo procedūros aukštajame moksle – IŠ ESMĖS ATITINKA:
  - ESG 2.1. Vidinio kokybės užtikrinimo procedūrų naudojimas – IŠ ESMĖS ATITINKA
  - ESG 2.2. Kokybės užtikrinimo procedūrų gerinimas – VISIŠKAI ATITINKA
  - ESG 2.3. Sprendimų priėmimo kriterijai – VISIŠKAI ATITINKA
  - ESG 2.4. Iškeltų tikslų ir procesų dermė – IŠ ESMĖS ATITINKA
  - ESG 2.5. Vertinimo išvados – IŠ ESMĖS ATITINKA
  - ESG 2.6. Tolesnė veikla – IŠ DALIES ATITINKA
  - ESG 2.7. Vertinimo periodiškumas – VISIŠKAI ATITINKA
  - ESG 2.8. Sisteminė analizė – IŠ ESMĖS ATITINKA
- ESG 3.2 Oficialus statusas – VISIŠKAI ATITINKA
- ESG 3.3 Veikla – VISIŠKAI ATITINKA
- ESG 3.4 Ištekliai – VISIŠKAI ATITINKA
- ESG 3.5 Misija – VISIŠKAI ATITINKA

- ESG 3.6 Nepriklausomumas – VISIŠKAI ATITINKA
- ESG 3.7 Išorinio kokybės užtikrinimo kriterijai ir veiklos būdai – IŠ ESMĖS ATITINKA
- ESG 3.8 Atskaitomybė – IŠ ESMĖS ATITINKA
- ENQA kriterijus – Įvairūs – VISIŠKAI ATITINKA

Kaip jau rašyta aukščiau, pagal savianalizės rezultatus ir ekspertų pateiktas rekomendacijas, buvo identifikuotos keturios pagrindinės veiklos gerinimo kryptys.

1. **Grįžtamojo ryšio rinkimo sistemos tobulinimas**. Suplanuota grįžtamąjį ryšį iš aukštųjų mokyklų, ekspertų ir kitų suinteresuotų pusių rinkti per elektroninius klausimynus. Tai įgyvendinta. Kasmet surinkti grįžtamojo ryšio iš aukštųjų mokyklų ir ekspertų duomenys yra analizuojami ir aptariami kokybės užtikrinimo agentūros darbuotojų susirinkimuose. Duomenys pateikiami šios ataskaitos priede. Esant poreikiui, atliekami vertinimo proceso ar teisės aktų pakeitimai.

2. **Sistemingai vykdyti paskesnę veiklą.** Buvo numatyta, kad paskesnės veiklos modelis apims tokias veiklas, kaip vizitus į aukštąsias mokyklas, aukštųjų mokyklų tinklapių stebėseną, specialių seminarų ir diskusijų organizavimą. Šiuo metu tai pilnai realizuota. Be to, parengtos rekomendacijos aukštosioms mokyklos dėl paskesnės veiklos vykdymo. Pradėta stiprinti studijų programų paskesnės veiklos rekomendacijų įgyvendinimo stebėseną.

3. **Studentų ir kitų socialinių dalininkų įtraukimas į išorinio kokybės užtikrinimo veiklas.** Centras planavo reguliariai organizuoti mokymus studentams ir veiklos pasaulio atstovams. Taip pat planuota šių kategorijų ekspertus maksimalia apimtimi įtraukti į studijų programų ir aukštųjų mokyklų vertinimus. Abi priemonės realizuotos pilnai.

4. **Tobulinti SKVC veiklą ir veiklos rezultatų sklaidą**. Buvo planuota organizuoti eilę renginių, kurie pasitarnautų veiklos rezultatų sklaidai (žr. 4 Skyrelyje apie Centro istoriją ir veiklą). Taip pat intensyviau vykdyta analizė ir sklaida. 2015 m. pradžioje startavo visiškai nauja SKVC tinklapio versija, jo funkcionalumas yra toliau tobulinimas ir šie darbai tęsis taip pat ir 2017 m.

Kaip užfiksuota 2012 m. vertinimo išvadose, ENQA ekspertai manė, kad „Centras gali norėti peržiūrėti savo kokybės politiką ir ne tik apsvarstyti „Kaip gali nuolat gerinti Centro paslaugų kokybę?“, bet greičiau užduoti klausimą „Kurios iš paslaugų, kurias teikia (ar galėtų teikti) daro didžiausią (galimą) poveikį Centro misijai (t. y. prisidėti prie studijų kokybės gerinimo Lietuvoje ir laisvo asmenų judėjimo pasaulyje)?“, o vėliau – klausimą „Kaip galėtų nustatyti šių paslaugų prioritetus ir jas pagerinti?“. Siekdami būti naudingi Lietuvos aukštosioms mokykloms, per apklausas nuolat domimės ne tik konkrečios vykdytos veiklos kokybe (pvz., išorinio studijų programos ar aukštosios mokyklos vertinimo, organizuoto viešo renginio), bet ir klausiame, kokie būtų siūlymai ir pageidavimai ateičiai – tuo būdu siekiame išlikti aktualūs ir svarbūs. Darydami strateginio plano įgyvendinimo monitoringą matome, koks reikšmingas mūsų misijos vykdymui yra Centro bendradarbiavimas su kitomis organizacijomis, mūsų darbuotojų aktyvumas Lietuvos aukštojo mokslo bendruomenėje ir tarptautiniu mastu – tai laiduoja, jog įgyvendiname savo misiją būti kokybės ir tarptautiškumo idėjų diegėjais, skleidėjais ir kūrėjais.

Kaip minėta, Centras atsižvelgė į visas pirmojo ENQA vertinimo ekspertų grupės rekomendacijas ir nedelsiant sudarė dviejų metų veiklos gerinimo planą. Pažangos ataskaita, pateikta ENQA Tarybai 2014 m. ir jos patvirtinta, yra pridedama prie šios savianalizės suvestinės kaip priedas. Laikotarpiu po 2014 m. ir iki 2016 m. lapkričio mėn. atlikti darbai ir įvykę pokyčiai buvo detaliai pristatyti tekste aukščiau. Esame pasiruošę antrojo vertinimo metu vizituojantiems ekspertams pakomentuoti atitinkamus atitikties ESG-2015 gairėms ir nuostatoms aspektus.

Stiprybės	Silpnybės
• Centro veiklos nuoseklumas ir tęstinumas • Gebėjimas sėkmingai dirbti kintančioje aplinkoje • Greitas sprendimų priėmimas • Projektų vadybos išmanymas • Profesionalūs darbuotojai • Sistemingas bendradarbiavimas su socialiniais dalininkais (aukštosios mokyklos, studentai, veiklos pasaulio atstovai ir švietimo srities organizacijos) • Bendradarbiavimas su steigėju ir jo palaikymas • Lietuvos ir užsienio socialinių dalininkų (veiklos pasaulio atstovų, studentų ir akademinių ekspertų) įtraukimas į Centro organizuojamas veiklas ir sprendimų priėmimą • Teigiamas grįžtamasis ryšys iš socialinių dalininkų apie Centro vykdomą veiklą • Aktyvi tarptautinė veikla ir pripažinimas	• Nepatikimai funkcionuojanti ir nepatogi studijų programų vertinimo išvadų viešinimo ir paieškos sistema • Pernelyg formalizuota vidinė kokybės sistema • Menkai išplėtota paskesnė veikla (studijų programų atveju) • Dėl viešojo sektoriaus specifikos ribotos personalo motyvavimo galimybės • Silpnai išplėtota komunikacija su darbdavių organizacijomis • Nepakankamai aktyvi išorinė komunikacija
Galimybės	**Grėsmės**
• Bendradarbiavimo su Šiaurės šalimis stiprinimas • Dalyvavimas tarptautiniuose projektuose • Veiklos vykdymas kitose valstybėse vertinant studijų programas ir aukštąsias mokyklas • Pritraukti ir apmokyti daugiau naujų ekspertų, kurie būtų aktyvūs ir pripažinti • Komunikavimo su bendrojo lavinimo atstovais stiprinimas (moksleiviai, mokytojai, tėvai, karjeros specialistai) • Vykstantis IT ir fizinės infrastruktūros atnaujinimas	• Didelis darbo krūvis • Didelė priklausomybė nuo iš ES struktūrinių fondų lėšų gaunamo finansavimo • Nepakankamas veiklos finansavimas iš valstybės biudžeto lėšų ir ribotos galimybės uždirbti pajamas • Besikeičianti teisinė bazė • Dėl viešojo sektoriaus specifikos ilgos ir biurokratiškos viešųjų pirkimų procedūros • Dėl viešojo sektoriaus specifikos ilgos ir biurokratiškos personalo atrankos procedūros

Rengiant šią savianalizę atlikta stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių analizė panaudota rengiant 2017-2019 m. laikotarpio SKVC Strateginį planą, kuris šios savianalizės suvestinės pateikimo metu dar nėra užbaigtas ir patvirtintas, o toliau diskutuojamas ir tikslinamas pagal darbuotojų ir Tarybos teikiamą grįžtamąjį ryšį.

14. DABARTIES IŠŠŪKIAI IR RAIDOS KRYPTYS ATEIČIAI

SKVC nuolatos keičiasi, atliepdamas kintančias aukštojo mokslo raidos kryptis ir šalies aktualijas. Žvelgdamas į priekį, Centras mato keliariopus iššūkius – sau kaip organizacijai ir sau kaip Lietuvos aukštojo mokslo sistemos ir vietos bendruomenės daliai, kuriai jaučiamės pirmiausiai įsipareigoję. Kartu jaučiame steigėjo ir akademinės bendruomenės paramą, todėl su pasitikėjimu judame į priekį.

Organizaciniai poreikiai iš dalies lieka tie patys – vykdyti savo veiklą pagal Europos aukštojo mokslo erdvės kokybės užtikrinimo gaires ir nuostatas, veikti skaidriai, profesionaliai, kokybiškai, patikimai ir pagal tarptautinius standartus įgyvendinant aukštojo mokslo išorinę atskaitomybę, bei atliepti mūsų socialinių partnerių lūkesčius prisidėti prie studijų kokybės gerinimo, tarptautiškumo didinimo, pasitikėjimo šalies aukštuoju mokslu stiprinimo. Dalis būtinų pokyčių yra kasdieniai ir inkrementiški (pvz., mūsų pačių darbuotojų kompetencijos plėtojimas, didesnis informacinių technologijų panaudojimas darbe), kita dalis faktorių yra platesni ir sisteminiai (pvz., kiekybinių duomenų, įskaitant mokslo ir taikomosios plėtros veiklos rezultatus, rinkimas, jų bei longitudinių tyrimų panaudojimas kokybės vertinimui nacionaliniu ir instituciniu lygiais).

Didesnių pastangų pareikalaus numatomas SKVC veiklų tobulinimas optimizuojant kokybės vadybos sistemą, skaitmeninant veiklas ir paslaugas, aktyviau viešinant ir pritaikant išorinę komunikaciją tikslinėms grupėms, kas leis geriau tenkinti jų poreikius. Išorinio vertinimo veiksmingumui didinti planuojame vykdyti tokio vertinimo poveikio aukštajam mokslui tyrimus, rengti jungtines publikacijas su užsienio partneriais.

Didėjančios studijų programų vertinimo apimtys bei augantis asmenų judumas gali tapti iššūkiu, nes finansiniai, žmogiškieji ištekliai ir infrastruktūros plėtra yra riboti. Pagal galiojantį teisinį reglamentavimą, SKVC privalo įvertinti visų aukštųjų mokyklų, kurios kreipėsi į Centrą dėl vertinimo programas ir nustatytais terminais akredituoti visas studijų programas, kurios vykdomos ir kurios naujai sukuriamos. Pastaruosius keletą metų tai vertė mus atitinkamai padidinti personalą, rūpintis jo kompetencija. Be to, reikia toliau dirbti su medicinos rezidentūros kokybės vertinimu.

Tačiau tikėtinos ir priešingos tendencijos – centralizuotais mechanizmais skatinant aukštąsias mokyklas mažinti studijų programų skaičių, stiprinti savo kompetencijos ir specializuotis, galimai mažės darbo apimtys ir atitinkamai Centre pagal terminuotas sutartis dirbančių vertinimo koordinatorių. Didelė dalis kokybės užtikrinimo agentūros veiklos buvo ir tebėra finansuojama ESF lėšomis; planuojama, kad ši parama bus teikiama iki 2021 m. Akivaizdu, kad Centro vadovybė veiklos finansavimo klausimus aptaria ir toliau derins su steigėju bei Taryba, ilgalaikėje perspektyvoje siekiant atitinkamai pagal veiklas subalansuoto valstybės biudžeto bei dalinio lėšų šaltinių diversifikavimo.

Siekiame stiprinti savo kaip ekspertinės organizacijos kompetencijas ir vaidmenį Lietuvos aukštojo mokslo sistemoje bei tarptautiniu mastu.

Suvokiame nevienareikšmiškas kokybės ir tarptautiškumo sąsajas, todėl, atsižvelgdami į globalias tendencijas ir pokyčius Lietuvoje, ir toliau dirbsime su aukštųjų mokyklų administracija ir dėstytojais. Atskirą dėmesį skirsime vadovų auditorijai, siekiant didesnio jų informuotumo, įsitraukimo ir tinkamų vadovybinių sprendimų. Intensyviau jau yra ir toliau bus dirbama su studentais, moksleiviais ir darbdavių organizacijomis.

Reformų procesas Lietuvos aukštajame moksle toli gražu nėra pasibaigęs, diskusijos vyksta dėl aukštųjų mokyklų tinklo optimizavimo, studijų finansavimo modelio, studijų sistemos struktūros ir valdymo. Kaip rodo išorinio vertinimo rezultatai ir jų analizė, ateinantį dešimtmetį dar bus aktualu į studentą orientuotų studijų paradigmos įgyvendinimas bei studijų rezultatų koncepcijos įgyvendinimas. SKVC nacionalinėse diskusijose mato save kaip

nuosaikią ir ekspertiniais duomenimis, tarptautine gerąja praktika grįstus sprendimus siūlančią organizaciją, gebančią pristatyti alternatyvas, be kita ko grindžiant jas savo ligšiolinės veiklos rezultatų analize ir užsienio šalių patirtimi. Centras neformuoja politikos, o ją įgyvendina savo kompetencijos ribose.

Besikeičianti teisinė aplinka kelia nemažai iššūkių pereinamuoju laikotarpiu, kol dar veikia senieji teisės aktai, bet tuo pačiu įsigalioja ir naujieji – atsiranda nemažai klausimų tiek vertinant, tiek akredituojant, tiek konsultuojant aukštąsias mokyklas ir ekspertus. Kaip matome iš išorinio vertinimo istorijos tiek Lietuvoje, tiek kitose EAME šalyse, reikalingas ir procedūrų tęstinumas, ir kaita – siekiant, kad įsivertinimas ir išorinis vertinimas netaptų rutina ir neprarastų poveikio. Vadovaujamės nuostata, kad kokybės užtikrinimas turi atitikti jam keliamą tikslą, kuris keičiasi priklausomai nuo aukštojo mokslo raidos laikotarpio ir aktualijų. Siekiant neprarasti paveikumo, svarbu išlieka sąveika su kitomis švietimo sektoriaus organizacijomis ir dialogas su mūsų socialiniais partneriais. Svarbu užtikrinti ir slenkstinių kokybės reikalavimų tenkinimą, ir pasiūlyti išskirtinės kokybės skatinimo priemonių.

Būdami akademinės informacijos ir pripažinimo centru, regime sinergiją tarp kokybės užtikrinimo ir kvalifikacijų pripažinimo, ir ne tik dėl jungtinių studijų programų vykdymo ir vertinimo – tarptautiškumas yra horizontalus vienijantis elementas. Naujų sprendimų paieškų reikalaus ESG 1.4 dalies lūkestis, kad per išorinį kokybės užtikrinimą būtų prisidėta prie teisingo kvalifikacijų ir dalinių studijų pripažinimo. Savo ruožtu, vidinio ir išorinio kokybės užtikrinimo principų išmanymas jau padėjo Centro darbuotojams dalyvaujant tarptautiniame projekte, kuriuo buvo sukurti SQUARE nuostatos ir gairės kvalifikacijų pripažinimo bendruomenei, kurie tarnauja kaip analogas ESG, kuris yra kelrodis kokybės užtikrinimo bendruomenei.

Šios savianalizės rengimo pabaigoje, Centrą pasiekė žinia, kad Europos Komisija paskyrė finansavimą europiniam projektui "Sąsajos tarp akademinio pripažinimo ir kokybės užtikrinimo" (angl. „*LIREQA: Linking Academic Recognition and Quality Assurance*"), kuriame dalyvaus keturi NARIC centrai (SKVC, EP-Nuffic, NOKUT, AIC), trys kokybės užtikrinimo agentūros (CTI, ANECA, AQU Catalunya), pagrindiniai Bolonijos proceso konsultaciniai partneriai (ENQA, EUA, ESU), ir pripažinti profesionalai, kurie įeis į Patariančiąją tarybą. LIREQA projektu siekiame prisidėti prie teisingo kvalifikacijų pripažinimo, tuo tikslu bus kuriamos rekomendacijos, kaip susieti vidinį ir išorinį kokybės užtikrinimą ir akademinį pripažinimą. Artimiausius dvejus metus SKVC koordinuos šį projektą.

Pastaruoju metu Europos aukštojo mokslo erdvėje skiriamas didesnis dėmesys etikos ir korupcijos aukštajame moksle klausimams, todėl toliau plėtosime bendradarbiavimą su suinteresuotomis organizacijomis šalyje. Jau esame įsitraukę į Europos Tarybos koordinuojamą ETINED platformą (angl. *The Pan-European Platform on Ethics, Transparency and Integrity in Education*), taigi dalyvausime dialoguose tarptautiniu mastu.

Kaip kokybės užtikrinimo agentūra esame teigiamai vertinami kolegų ir kitų organizacijų, mūsų ekspertinės kompetencijos pastebimos, atitinkamai kviečiami dalyvauti Lietuvoje ir užsienyje, įskaitant Europos Sąjungos parterystės šalis ir kitus regionus. Džiaugiamės, galėdami prisidėti prie kolegų kompetencijų kūrimo ir plėtros.

Domimės išoriniais kokybės vertinimais užsienyje pagal mūsų profilį, pagal galimybes atsiliepsime į kvietimus.

Siekiame būti aktualūs vietiniame kontekste, kur pastaruoju metu ypač daug kalbama apie aukštojo mokslo ir darbo rinkos poreikių atitiktį. Kartu nepamirštame, kad įsidarbinamumas ir įgūdžiai yra viena iš keturių aukštojo mokslo misijų, kad aukštasis mokslas ir jo kokybė yra sudėtingi reiškiniai, kurie negali būti pernelyg lengvai sudaiktinami, paverčiami instrumentais. Todėl ir toliau skirsime dėmesį asmenybės ugdymo klausimams, apimant tarpkultūrines kompetencijas, atsižvelgiant į demokratinės pilietinės visuomenės stiprinimo poreikius bei aukštųjų mokyklų trečiąją misiją, įskaitant darnios plėtros aspektus.

15. NUORODŲ SĄRAŠAS

1. Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymas (2009) *https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.C595FF45F869/VoiAVbfokd*
2. Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymas (įsigalioja 2017-01-01) *https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/1a9058e049b311e6b5d09300a16a686c*
3. Studijų kokybės vertinimo centro nuostatai (priimti 2009 metais, galioję iki 2016 m. gruodžio 31 d.) *https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.4391AE1265B8/cCIHyAGtEE*
4. Studijų kokybės vertinimo centro nuostatai (priimti 2016 m. lapkričio 14 d., įsigaliojo 2017 m. sausio 1 d.) *http://www.skvc.lt/default/lt/veikla/nuostatai*
5. SKVC strateginis planas 2014-2016 http://www.skvc.lt/uploads/documents/files/Veikla/Planavimo_dokumentai/SKVC_strateginis_planas-2014-2016-galutinis.pdf
6. SKVC strateginis planas 2017-2019 http://www.skvc.lt/uploads/documents/files/Veikla/Planavimo_dokumentai/STRATEGIJA_2017-2019.pdf
7. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2016 m. sausio 6 d. įsakymas Nr. V-5 „Dėl Studijų kokybės vertinimo centro tarybos sudėties patvirtinimo“ https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/fb4e6170b46611e598c4c7724bda031b
8. LRV nutarimas Dėl Aukštųjų mokyklų veiklos valstybinės priežiūros tvarkos aprašo patvirtinimo (2012) *http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=438977&p_tr2=2*
9. LRV nutarimas Dėl Leidimo vykdyti studijas ir su studijomis susijusią veiklą išdavimo tvarkos aprašo ir Leidimo vykdyti su studijomis susijusią veiklą išdavimo tvarkos aprašo patvirtinimo https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.8F7B839A0114/TAIS_367217
10. LRV nutarimas Dėl Aukštųjų mokyklų išorinio vertinimo tvarkos aprašo ir Aukštųjų mokyklų akreditavimo tvarkos aprašo patvirtinimo https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.B27C398E0CD2/TAIS_474804
11. Ketinamos vykdyti studijų programos aprašo rengimo, jos išorinio vertinimo ir akreditavimo metodika (aktuali redakcija nuo 2016-09-01), http://www.skvc.lt/uploads/lawacts/docs/255_efe44d053fc4939c92578de505c58129.pdf;
12. Ketinamos vykdyti studijų programos aprašo rengimo, jos išorinio vertinimo ir akreditavimo metodika (aktuali redakcija iki 2016-09-01), https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.39B6CF57EB18
13. Vykdomų studijų programų vertinimo metodika (aktuali redakcija nuo 2016-09-01), https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.2F17DBA33A7E/obfEGTbiMK
14. Vykdomų studijų programų vertinimo metodika (aktuali redakcija iki 2016-09-01), http://www.skvc.lt/uploads/lawacts/docs/260_189bc30a11b5f1f738c24924cd088df6.pdf
15. Aukštosios mokyklos veiklos vertinimo metodika (aktuali redakcija nuo 2016-09-01), https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.E3DD6941CA1A/peSKrbkeUb
16. Aukštosios mokyklos veiklos vertinimo metodika (aktuali redakcija iki 2016-09-01), https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.E3DD6941CA1A/soJncEDfsx
17. Ekspertų atrankos aprašas https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/e9efc880425411e58568ed613eb39a73; https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/ea5391a0ab1f11e6a6f98c1425a5ffa8
18. Studijų vertinimo komisijos (SVK) nuostatai, https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.416146
19. Aukštųjų mokyklų vertinimo komisijos (AMVK) nuostatai, https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.410745

20. Studijų programų apeliacinė komisijos nuostatai (SPAK), https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/1e345bc0c66211e4bac9d73c75fc910a
21. SKVC kokybės vadovas http://www.skvc.lt/uploads/documents/files/Paslaugos/KV_Kokybe%CC%87s_vadovas.pdf

16. PRIEDŲ SĄRAŠAS

1. SKVC organizacijos struktūra
2. Socialinių dalininkų nuomonė apie SKVC veiklą
3. Pažangos ataskaita, pateikta ENQA Tarybai (2014) *(tik anglų kalba)*

PRIEDAS Nr. 1

SKVC ORGANIZACIJOS STRUKTŪRA

Patvirtinta Studijų kokybės vertinimo centro direktoriaus 2015 m. spalio 29 d. įsakymu Nr. V-77

STUDIJŲ KOKYBĖS VERTINIMO CENTRO STRUKTŪRA

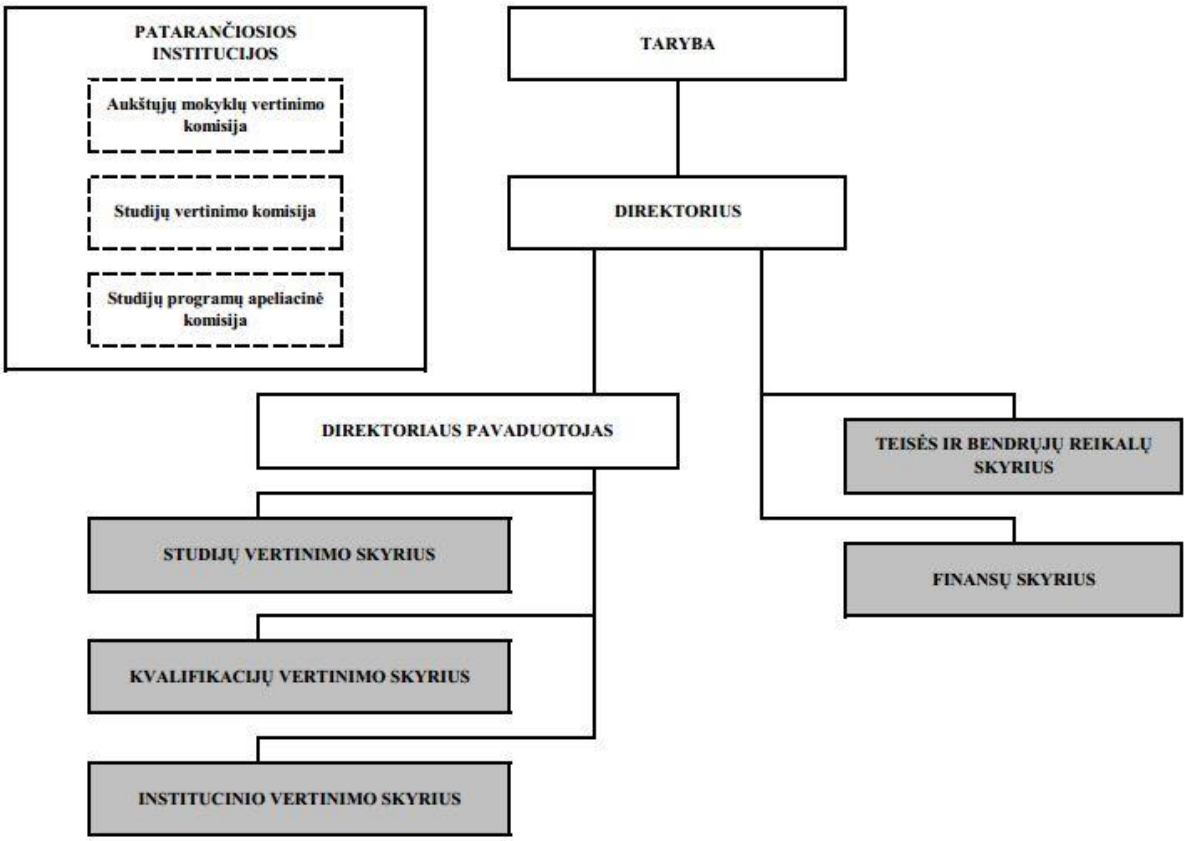

GRĮŽTAMOJO RYŠIO IŠ EKSPERTŲ IR AUKŠTŲJŲ MOKYKLŲ APIBENDRINIMAS

Šiame priede pateikiamas apibendrintas grįžtamasis socialinių partnerių ryšys apie SKVC veiklą. Informacija, naudota grįžtamojo ryšio analizei, gauta iš dviejų šaltinių:

1. rengiantis išorinio vertinimo savianalizei 2016 m. pavasarį organizuotų susitikimų su studentų atstovais (tiek nacionaline sąjunga, tiek jai nepriklausančių aukštųjų mokyklų atstovybėmis), universitetų vadovais, kolegijų vadovais, patariančiųjų institucijų nariais, veiklos pasaulio atstovais, už kokybę atsakingų aukštųjų mokyklų darbuotojais (iš viso susitikimuose dalyvavo virš 50 dalyvių).
2. 2012-2015 m. anoniminių ekspertų ir aukštųjų mokyklų apklausų, vykdomų po kiekvieno studijų programų ir institucinio vertinimo.

Susitikimuose, organizuotuose rengiantis išorinio vertinimo savianalizei, su suinteresuotomis šalimis buvo aptariami tokie klausimai:

1. Ar SKVC veikla yra naudinga Lietuvos aukštajam mokslui?
2. Ar SKVC veikia kaip kontroliuojanti, padedanti, konsultuojanti, ... institucija?
3. Ar SKVC taikomi metodai yra tinkami (aiškūs, skaidrūs, paveikūs ir pan.) aukštojo mokslo kokybei vertinti: vertinimo procedūros, ekspertų grupė, metodikose išvardinti kriterijai ir kt.?
4. Ar SKVC organizuojami renginiai, teikiama informacija, konsultacijos yra naudingi aukštosioms mokykloms?
5. Ar SKVC atliekami vertinimai prisideda prie Lietuvos aukštojo mokslo kokybės gerinimo?
6. Kas SKVC darbe yra tobulintina?
7. Kokios stipriosios SKVC veiklos pusės?
8. Ko tikitės (kokių lūkesčių turite) iš SKVC?

Ekspertų ir aukštųjų mokyklų po vertinimų apklausos organizuojamos siekiant gauti grįžtamąjį ryšį apie išorinio vertinimo proceso organizavimą, vykusių vertinimų sklandumą, objektyvumą.

Apklausoje ekspertams užduodami klausimai apie: savianalizės suvestinės ir jų priedų tinkamumą, SKVC pateikiamos metodinės medžiagos naudingumą, SKVC organizuojamų mokymų naudingumą, vizito organizavimą, ekspertų grupės sudėtį, SKVC koordinatoriaus profesionalumą, ekspertų grupės vadovo darbą, taip pat prašoma nuomonių, kaip visi šie aspektai galėtų būti tobulinami.

Apklausoje aukštųjų mokyklų atstovams po vertinimo užduodami klausimai apie: SKVC pateikiamos metodinės medžiagos naudingumą, SKVC darbuotojų konsultacijų ir organizuojamų mokymų naudą, vertinimo sričių ir vertinimo kriterijų tinkamumą, SKVC paskirto vertinimo koordinatoriaus profesionalumą, vizito organizavimo tinkamumą, ekspertų grupės pasirengimą vertinimui, bendravimo dalykiškumą, vertinimo išvadų objektyvumą, aiškumą, naudingumą, taip pat prašoma siūlyti, kaip būtų galima tobulinti visus šiuos vertinimo aspektus.

Apibendrintos organizuotuose susitikimuose ir vykdytose apklausose dalyvavusių asmenų nuomonės apie įvairius SKVC veiklos aspektus pateikiamos žemiau.

SKVC VEIKLOS NAUDA AUKŠTOJO MOKSLO SISTEMAI

Visos suinteresuotos pusės, su kuriomis buvo organizuojami susitikimai savianalizės rengimo metu, išreiškė vieningą nuomonę, kad SKVC veikla yra naudinga šalies aukštojo mokslo sistemai. Kaip naudos pavyzdžiai, visų pirma, buvo įvardinama tai, kad SKVC veikla sujungia Lietuvos aukštąjį mokslą su Europos patirtimi ir Centras yra vienas iš pagrindinių Bolonijos proceso idėjų skleidėjų Lietuvoje. Aukštųjų mokyklų atstovai pabrėžia, kad,

žiūrint į europinę patirtį, SKVC yra panaši į kitų šalių aukštojo mokslo kokybės užtikrinimo agentūras, taip pat tvirtina, kad Centro veikla yra būtina aukštojo mokslo kokybės kultūros Lietuvos aukštajame moksle puoselėjimui. Susitikimuose su aukštųjų mokyklų, studentų, darbdavių atstovais buvo įvardintos šios pagrindinės SKVC veiklos stiprybės:

- kompetentingas SKVC personalas, gebantis konsultuoti aukštąsias mokyklas su vertinimu susijusiais klausimais ir užtikrinti metodinę ir organizacinę pagalbą ekspertams;
- SKVC nepriklausomumas nuo Švietimo ir mokslo ministerijos ir veiklų skaidrumas;
- studentų, darbdavių įtraukimas į visus su vertinimu susijusius procesus.

Sulaukta nemažai pastebėjimų, kad SKVC galėtų ne tik organizuoti išorinius aukštųjų mokyklų ir studijų programų vertinimus, bet ir dar daugiau analizuoti aukštojo mokslo būklę ir perspektyvas.

Organizuotame susitikime dalyvavę studentai džiaugėsi, kad SKVC ne tik deklaruoja, kad bendradarbiauja su studentais, bet iš tiesų aktyviai tai daro. Studentai, dalyvavę išoriniuose vertinimuose užsienyje ir matę, kaip kitose šalyse į kokybės užtikrinimo procesus įtraukiami jų atstovai, gyrė SKVC už sėkmingai išplėtotą ir įgyvendinamą bendradarbiavimą su studentais.

Internetinių apklausų, atliekamų po išorinių vertinimų, rezultatai rodo, kad vertinimo metu pateikiamos ekspertų išvados, aukštųjų mokyklų nuomone, yra naudingos tobulinant studijų programų ir aukštosios mokyklos veiklos kokybę (visose lentelėse pateikiami bendri studijų programų ir institucinio vertinimo apklausų rezultatai. Nagrinėjamu laikotarpiu iš viso apklausose dalyvavo 320 (2012 m. – 70, 2013 m. – 100, 2014 m. – 88, 2015 m. – 62) aukštųjų mokyklų atstovų ir 506 (2012 m. – 108, 2013 m. – 126, 2014 m. – 179, 2015 m. – 93) ekspertai.

Ar vertinimo išvados yra naudingos tobulinant studijų programos vykdymą ir aukštosios mokyklos veiklą?

	2012	2013	2014	2015
Nesutinku	0%	0%	1%	0%
Iš dalies sutinku	23%	22%	27%	16%
Sutinku	77%	78%	72%	84%

VERTINIMO PROCESAS

Visi savianalizės rengimo metu organizuotuose susitikimuose dalyvavę asmenys sutiko, kad vertinimo procesas yra logiškas ir aiškus, tačiau pastebi ir kai kuriuos trūkumus, į kuriuos siūlo SKVC atsižvelgti. Studentų nuomone, aukštosios mokyklos dažnai į savianalizės rengimo grupes studentus įtraukia tik formaliai, taip pat į pačius vertinimus žiūri tik formaliai ir, ypač jeigu studijų programos akredituojamos 6 metams, nesistengia įgyvendinti ekspertų rekomendacijų. Maža to, studentai pastebėjo, kad studijų programų vertinimo atveju kai kurie aukštųjų mokyklų į susitikimus su ekspertais pakviesti socialiniai partneriai, nežino, kokia studijų programa yra vertinama, o savianalizės kartais būna kopijuojamos viena nuo kitos.

Susitikimuose dalyvavę dauguma aukštųjų mokyklų atstovų tvirtina, kad viso vertinimo metu jiems itin naudinga SKVC darbuotojų pagalba ir konsultacijos. Tai patvirtina ir internetinių apklausų, kuriose aukštosios mokyklos dalyvauja po vertinimų, rezultatai:

Ar SKVC darbuotojai tinkamai konsultavo Jums rūpimais savianalizės rengimo klausimais?

	2012	2013	2014	2015
Nesutinku	3%	1%	0%	2%
Iš dalies sutinku	13%	13%	9%	13%
Sutinku	84%	86%	91%	85%

Ar SKVC paskirtas koordinatorius profesionaliai konsultavo Jus vizito organizavimo klausimais?

	2012	2013	2014	2015
Nesutinku	0%	1%	2%	1%
Iš dalies sutinku	9%	10%	8%	10%
Sutinku	91%	89%	90%	89%

Ar ekspertų grupės vizitas į AM, SKVC paskirto koordinatoriaus, buvo organizuotas tinkamai?

	2012	2013	2014	2015
Nesutinku	0%	1%	0%	1%
Iš dalies sutinku	6%	9%	5%	2%
Sutinku	94%	90%	95%	97%

Apie efektyvią vertinimo koordinatorių pagalbą organizuojant vertinimus teigiamą nuomonę išreiškia ir vertinimuose dalyvaujantys ekspertai:

Ar SKVC paskirtas koordinatorius profesionaliai konsultavo ekspertus?

	2012	2013	2014	2015
Nesutinku	0%	0%	0%	0%
Iš dalies sutinku	3%	0%	2%	7%
Sutinku	97%	100%	98%	93%

Aukštųjų mokyklų atstovai pastebi, kad vertinimo procesas kartais užsitęsia ir norėtų, kad vertinimo išvados būtų parengiamos greičiau. Taip pat aukštosios mokyklos norėtų daugiau pagalbos paskesnėje veikloje, padedant suprasti ir įgyvendinti ekspertų rekomendacijas.

EKSPERTŲ ATRANKA IR PARENGIAMOS IŠVADOS

Ekspertų grupės sudėtis ir parengiamos išvados sulaukia kontraversiškų nuomonių iš visų suinteresuotų pusių. Iš vienos pusės, dauguma aukštųjų mokyklų ir darbdavių atstovų sutinka, kad ekspertų grupės yra profesionalios ir vertina jų atsivežamą tarptautinę patirtį, taip pat SKVC yra giriamas už tai, kad į visus su vertinimu susijusius procesus įtraukia studentus ir darbdavių atstovus. Tačiau nėra vieningos nuomonės, kokią dalį ekspertų grupės narių turėtų sudaryti Lietuvos ir užsienio ekspertai. Vieni mano, kad lietuvių neįtraukimas į ekspertų grupes garantuoja didesnį objektyvumą ir tai, kad studijų programų ar aukštųjų mokyklų nevertina konkurentai (toks požiūris populiaresnis tarp universitetų atstovų, taip pat kokybės skyrių darbuotojų). Tačiau, kitų nuomone, atvykę ekspertai iš užsienio ne visuomet supranta Lietuvos aukštojo mokslo specifiką (taip dažniau mano kolegijų, taip pat patariančiųjų institucijų atstovai).

Susitikimų metu siūlyta SKVC labiau stengtis užtikrinti, kad atvykę ekspertai suprastų Lietuvos aukštąjį mokslą reglamentuojančią teisinę bazę, gerai suvoktų vertinimo principus ir elgesį vizito metu, būtų jaunesni ir aktyvesni akademinėje veikloje, o jų pateikiamos išvados ir rekomendacijos būtų lengviau įgyvendinamos. Tačiau aukštųjų mokyklų apklausos, atliktos po studijų programų ir institucinių vertinimų, rodo, kad šios problemos nėra itin dažnos ir dauguma atvejų ekspertai būna tinkamai pasirengę vizitui, bendrauja dalykiškai, vertinimą atlieka objektyviai ir pateikia aiškias vertinimo išvadas.

Ar ekspertai buvo tinkamai pasirengę vizitui į AM?

	2012	2013	2014	2015
Nesutinku	4%	4%	0%	0%
Iš dalies sutinku	17%	15%	11%	16%
Sutinku	79%	81%	89%	84%

Ar ekspertų grupė vizito metu bendravo dalykiškai?

	2012	2013	2014	2015
Nesutinku	2%	2%	0%	0%
Iš dalies sutinku	14%	13%	9%	11%
Sutinku	84%	85%	91%	89%

Ar ekspertų grupė studijų programą/aukštąją mokyklą vertino objektyviai?

	2012	2013	2014	2015
Nesutinku	4%	3%	3%	0%
Iš dalies sutinku	29%	24%	24%	18%
Sutinku	67%	73%	73%	82%

Ar vertinimo išvados yra aiškios?

	2012	2013	2014	2015
Nesutinku	5%	4%	0%	0%
Iš dalies sutinku	31%	26%	30%	23%
Sutinku	64%	70%	70%	77%

Ekspertai, dalyvaujantys SKVC darbuotojų organizuojamuose mokymuose prieš kiekvieną vertinimą, teigia, kad šie mokymai jiems yra naudingi ir padeda pasirengti vizitui:

Ar SKVC darbuotojų vykdomi mokymai yra naudingi?

	2012	2013	2014	2015
Nesutinku	3%	0%	1%	1%
Iš dalies sutinku	17%	16%	8%	13%
Sutinku	80%	84%	91%	86%

SKVC taip pat visuomet domisi, kaip ekspertų grupės kolegas vertina kiti nariai. Pastaraisiais metais beveik visi ekspertai tvirtina, kad ekspertų grupės, kurioje dalyvavo, sudėtis buvo tinkama:

Ar ekspertų grupę sudaro tinkamos kompetencijos ekspertai?

	2012	2013	2014	2015
Nesutinku	0%	0%	0%	0%
Iš dalies sutinku	12%	5%	6%	6%
Sutinku	88%	95%	94%	94%

VEIKLOS SKLAIDA

Dauguma diskusijose dalyvavusių asmenų tvirtino, kad SKVC organizuojami mokymai yra naudingi, nes SKVC, organizuodamas renginius, atsižvelgia į aukštųjų mokyklų išsakytas nuomones, kokios renginių temos būtų aktualios.

Aukštųjų mokyklų atstovai išsakė savo nuomonę, kad norėtų daugiau mokymų apie kokybiškos savianalizės suvestinės rengimą. SKVC tokio pobūdžio mokymus organizuoja keletą kartų per metus ir analizuojant grįžtamąjį ryšį po šių mokymų pastebimą, kad jie sulaukia gerų vertinimų:

Ar SKVC darbuotojų vykdomi mokymai savianalizės rengimo klausimais buvo naudingi (jeigu dalyvavote)?

	2012	2013	2014	2015
Nesutinku	5%	1%	2%	0%
Iš dalies sutinku	22%	27%	30%	22%
Sutinku	73%	72%	68%	78%

Aukštųjų mokyklų atstovai taip pat norėtų daugiau mokymų apie į studentą orientuotas studijas, strateginį valdymą, apie konkrečias vertinimo sritis, dėstytojų kompetencijų tobulinimą, taip pat renginių, kurių metu būti pristatomi gerosios praktikos pavyzdžiai ar sukviečiami visi vienos krypties studijų programų vykdytojai ir aptariami tos krypties studijų programų vertinimo rezultatai.

Visi suinteresuotų pusių atstovai, dalyvavę susitikimuose su SKVC, išreiškė nuomonę, kad labai vertina SKVC analitinę informaciją, parengiamas apžvalgas ir analizes, taip pat kad šio pobūdžiu informacijos galėtų būti daugiau. Tačiau diskusijose dalyvavusių žmonių nuomone, SKVC galėtų tobulinti savo komunikaciją išnaudodamas socialines medijas, aktyviau dalintis straipsniais, nuomonėmis apie švietimo ir mokslo sistemą, aiškiau komunikuoti vertinimų rezultatus ir stengtis, kad pateikiama informacija apie veiklos rezultatus būtų suprantamesnė plačiajai visuomenei.

METODINĖ MEDŽIAGA

Iš esmės visos susitikimuose dalyvavusios grupės mano, kad stiprioji SKVC pusė yra tai, kad yra parengtos skirtingos metodikos aukštųjų mokyklų, vykdomų ir ketinamų vykdyti studijų programų vertinimui ir tai, kad į šių metodikų kūrimo ir tobulinimo procesus visuomet yra įtraukiami aukštųjų mokyklų administracijos, akademinės bendruomenės, studentų atstovai (tik darbdavių atstovų nuomone, jie galėtų būti aktyviau įtraukiami į šiuos procesus). Taip pat išsakyta nuomonė, kad metodinė medžiaga yra naudinga, nes atspindi tarptautinius standartus. Kad pateikiama metodinė medžiaga yra naudinga savianalizei atlikti ir studijų programoms tobulinti sutinka ir dauguma aukštųjų mokyklų, dalyvavusių SKVC siunčiamoje apklausoje po vertinimų:

Ar SKVC pateikiama metodinė medžiaga yra naudinga savianalizei atlikti ir studijų programai/aukštosios mokyklos veiklai tobulinti?

	2012	2013	2014	2015
Nesutinku	1%	0%	0%	1%
Iš dalies sutinku	23%	19%	17%	10%
Sutinku	76%	81%	83%	89%

Apklausose aukštosios mokyklos taip pat išreiškia nuomonę, kad vertinimo sritys ir vertinimo kriterijai yra pakankami siekiant atlikti kokybišką vertinimą:

Ar išskirtos vertinamosios sritys yra pakankamos studijų programos/aukštosios mokyklos veiklos kokybei įsivertinti?

	2012	2013	2014	2015
Nesutinku	2%	0%	0%	0%
Iš dalies sutinku	21%	18%	17%	16%
Sutinku	77%	82%	83%	84%

Ar išskirti vertinimo kriterijai pagal sritis yra tinkami analizuoti studijų programos/aukštosios mokyklos veiklos kokybę?

	2012	2013	2014	2015
Nesutinku	3%	0%	1%	0%
Iš dalies sutinku	34%	26%	18%	16%
Sutinku	63%	74%	81%	84%

Po išorinio vertinimo SKVC apklausia ir vertinime dalyvavusius ekspertus apie jiems pateikiamos metodinės medžiagos naudingumą. Dauguma Lietuvos ir užsienio ekspertų mano, kad jiems pateikiama medžiaga yra naudinga:

Ar SKVC teikiama metodinė medžiaga yra naudinga?

	2012	2013	2014	2015
Nesutinku	0%	0%	0%	0%
Iš dalies sutinku	10%	9%	8%	7%
Sutinku	90%	91%	92%	93%

Dauguma vertinimuose dalyvaujančių ekspertų taip pat mano, kad metodikose suformuluoti vertinimo kriterijai yra tinkami:

Ar vertinimo kriterijai pagal sritis yra tinkami analizuoti studijų programos/aukštosios mokyklos veiklos kokybę?

	2012	2013	2014	2015
Nesutinku	2%	5%	2%	0%
Iš dalies sutinku	28%	21%	33%	24%
Sutinku	70%	74%	65%	76%

Tačiau per susitikimus išsakyta nuomonių, kad reiktų išgryninti vertinimo rodiklius, atskirti mokslo veiklos vertinimo reikalavimus universitetams ir kolegijoms bei suformuluoti skirtingus vertinimo kriterijus valstybinėms ir nevalstybinėms aukštosioms mokykloms.

VERTINIMO MODELIS

Visi socialiniai dalininkai sutinka, kad aukštųjų mokyklų ir studijų programų vertinimo modelis ir sprendimo priėmimo procesas yra tinkamas, objektyvus ir veiksmingas. Visos suinteresuotos pusės giria SKVC už efektyvų studentų ir socialinių partnerių įtraukimą tiek į vertinimo procesą, tiek į kitas procedūras. Darbdavių atstovai pabrėžia, kad jų įtraukimas į vertinimus atliekančias ekspertų grupes teikia naudą ne tik aukštosioms mokykloms, bet ir patiems darbdaviams. Ypatingai daug teigiamų atsiliepimų sulaukiama, kai kalbama apie institucinio aukštųjų mokyklų vertinimo procesą ir SKVC atstovų konsultavimą atvykstant į aukštąją mokyklą, kai ji rengia savianalizės suvestinę bei vertinimui praėjus – aptarti paskesnės veiklos gerinimo plano.

Daugiausiai kontraversiškų komentarų sulaukia tai, kad pagal šiuo metu galiojančius teisės aktus SKVC organizuojamų vertinimų rezultatai yra susiję su akreditavimo sprendimu. Tiek universitetų, tiek kolegijų atstovai teigia, kad toks vertinimo modelis skatina aukštąsias mokyklas slėpti savo silpnąsias veiklos puses, savianalizės suvestinėse pateikti ne visą informaciją, o SKVC aukštųjų mokyklų akyse tampa baudžiančia, o ne patariančia institucija.

Apibendrintai galima teigti, kad aukštųjų mokyklų, studentų, darbdavių, patariančiųjų institucijų atstovai pateikia šias pastabas dėl vertinimo modelio tobulinimo:

- tobulintinas ketinamų vykdyti studijų programų vertinimo modelis. Šiuo metu galiojanti tvarka, kai didelė dalis ketinamų vykdyti studijų programų akredituojama be išorinio vertinimo, neužkerta kelio studijų programų "kopijavimui" arba tam, kad dokumentuose deklaruojami įsipareigojimai skiriasi nuo realaus jų įgyvendinimo. Giriama už tai, kad 2016 m. pradžioje pradėta griežčiau reikalauti pagrįsti ketinamos vykdyti studijų programos poreikį. Centras supranta problemas, kurios gali kilti iš to, kad ne visos ketinamos vykdyti studijų programos yra vertinamos pasitelkiant išorinius ekspertus. Tačiau pokyčiai šioje veikloje priklauso nuo Švietimo ir mokslo ministerijoje priimamų sprendimų. SKVC savo ruožtu yra teikęs argumentuotus siūlymus dėl būtinybės keisti egzistuojančią praktiką ir ketinamas vykdyti Studijų programas akredituoti tik atlikus išorinį ekspertinį vertinimo. Siekiant išvengti studijų programų plagijavimo ir neatitinkančių realybės deklaruojamų įsipareigojimų, nuo 2016 m. pradžios buvo pradėta reikalauti, kad teikiant ketinamos vykdyti studijų programos aprašą aukštoji mokykla stipriai pagrįstų studijų programos poreikį. Atsiradusi pataisa Mokslo ir studijų įstatyme leido Centrui vien dėl nepakankamo programos poreikio pagrindimo teisėtai sustabdyti programos akreditavimo procedūrą.

- patariančiųjų institucijų funkcijų ribotumas. Tiek Studijų vertinimo komisijos, tiek Aukštųjų mokyklų vertinimo komisijos ir Studijų programų apeliacinės komisijos nariai mano, kad komisijoms yra suteikiama per mažai galių. Visų pirma, nagrinėdami išvadas, jie turi nagrinėti tik tai, ar tekstas atitinka įvertinimą, t.y. išvadų surašymo kokybę, bet ne aukštosios mokyklos ar studijų programų atitikimą nustatytiems vertinimo kriterijams. Antra, Studijų programų apeliacinei komisijai pritarus apeliacijai, išvadų tekstas grįžta ekspertams ir Studijų vertinimo komisijai – taigi, patys apeliacinės komisijos nariai taip pat nepriima jokio sprendimo, o nagrinėja tik tai, kaip gerai surašytas vertinimo išvadų tekstas. Apeliacijų teikimo procesas teikia neaiškumų ir aukštųjų mokyklų atstovams. Tačiau, SKVC nuomone, toks galių nustatymas yra tinkamas. Iki 2009 m. Centro patariančiosios institucijos turėjo teisę ir galimybę keisti ekspertų siūlomus sprendimus dėl akreditavimo. Tačiau tada būdavo sulaukiama nepasitenkinimo iš aukštųjų mokyklų, kad vertinime tiesiogiai nedalyvavę asmenys priima kitokį sprendimą, nei programą vertinę, aukštojoje mokykloje lankęsi ekspertai. Būtent dėl tokio nepasitenkinimo SKVC pakeitė tvarką, kad patariančiosios institucijos spręstų tik dėl vertinimo išvadų išsamumo, objektyvumo ir pagrįstumo.

- tobulintinas paskesnės veiklos modelis studijų programų atveju. Aukštosios mokyklos norėtų didesnio SKVC indėlio tobulinant studijų programas pagal ekspertų rekomendacijas. Pažymėtina, kad Centras stengiasi šį modelį plėtoti. Visų pirma, po institucinio vertinimo Centro atstovai vyksta į aukštąsias mokyklas aptarti veiklos gerinimo plano, parengto remiantis ekspertų rekomendacijomis. Kiekvienais metais taip pat organizuojami paskesnės veiklos renginiai, kurių tematika parengiama atsižvelgiant į dažniausiai studijų programų vertinimo išvadose pateikiamas ekspertų pastabas. Į šiuos renginius kviečiami tarptautiniai lektoriai bei vertinimuose dalyvavę ekspertai, kurie dalinasi savo patirtimi, kaip būtų galima aptariamas problemas spręsti.

- aukštųjų mokyklų parengtose savianalizės suvestinėse trūksta analitiškumo, neretai susiduriama su situacija, kai institucijos naudoja savianalizės suvestinę savęs pasigyrimui. Patariančiųjų institucijų nuomone, ekspertai turėtų vertinti, kaip aukštoji mokykla sugeba save įsivertinti. Jeigu institucija nesugeba savęs įsivertinti, vertinimo rezultatai turi būti neigiami. Savianalizės suvestinėse

taip pat turėtų būti pateikiami duomenys iš išorės. Paminėtina, kad Centras per metus organizuoja po 2-3 mokymus studijų programų savianalizių suvestinių rengėjams, kuriuose akcentuojama savianalizės suvestinėje pateikiamos informacijos analitiškumo ir kritiškumo svarba. Analogiški mokymai organizuojami ir vykdant institucinį vertinimą. Paminėtina, kad šie mokymai sulaukia labai didelio susidomėjimo, į juos kiekvieną kartą kviečiama 30 dalyvių. Kadangi norinčių dalyvauti savianalizės rengimo mokymuose būna daug daugiau, Centras stengiasi užtikrinti, kad mokymuose dalyvauti pirmenybę turėtų tie aukštųjų mokyklų atstovai, kurių vykdomų studijų programų savianalizės rengimas numatytas greičiausiai. Savianalizės rengimo mokymai aukštosioms mokykloms planuojami organizuoti kiekvienais metais. Taip pat organizuojami ir kitokie renginiai aukštosioms mokykloms, ekspertams. Pavyzdžiui 2015 m. SKVC organizavimo iš viso 24 paskesnės veiklos seminarus-diskusijas ir 38 mokymus aukštųjų mokyklų atsovams, ekspertams. Iš viso renginiuose dalyvavo virš 650 dalyvių.

- dėl studijų programų vertinimo modelio keitimo – šiuo metu Centras organizuoja susitikimus su įvairiomis suinteresuotomis šalimis siekdamas diskutuoti, koks vertinimo modelis būtų tinkamiausias pereinant prie studijų programų pagal studijų kryptis vertinimo ir tenkintų visų suinteresuotų šalių lūkesčius.

SKVC VAIDMUO

SKVC atstovai susitikimų su socialiniais dalininkais metu taip pat klausė, kokia institucija jų akyse SKVC yra – vertinanti, kontroliuojanti, padedanti, konsultuojanti, baudžianti. Aukštųjų mokyklų nuomone, kai kuriais atvejais SKVC veikla yra prieštaraujanti pati sau – Studijų kokybės vertinimo centras yra ir konsultuojantis, ir kontroliuojantis, nors, aukštųjų mokyklų kokybės skyrių darbuotojų manymu, pastaraisiais metais yra pastebimas perėjimas nuo kontroliuojančios link padedančios institucijos. Susitikimų metu išreikštas lūkestis, kad ateityje SKVC veikla taptų mažiau priklausoma nuo procedūrų ir leistų toliau plėtoti kokybės kultūrą skatinančią veiklą.

SUMMARY REPORT ON SKVC'S IMPLEMENTATION OF THE ENQA PANEL RECOMMENDATIONS IN RELATION TO MEETING MEMBERSHIP CRITERIA AND ESG

- **Implementation of the ENQA recommendations on ESG Part 2**

ESG 2.1 Use of internal quality assurance procedures (ENQA Criterion 1) **Standard:** External quality assurance procedures should take into account the effectiveness of the internal quality assurance processes described in Part 1 of the European Standards and Guidelines.		
Panel Judgment **Substantial Compliance**	Recommendation SKVC noted in its SER that "*The level of development of the internal quality assurance systems in colleges and universities is quite different*." It is taking active steps to promote an increased awareness of the needs of IQA systems within HEIs; activities welcomed by the HEI representatives the Panel met. SKVC should continue in this work but will need to avoid any conflict-of-interest issues between their roles in supporting institutions that they subsequently evaluate. 'Networks' for senior staff concerned with IQA within HEIs, with good links to but separate from their QA agencies, have been established in a number of countries.	Actions • Three seminars and discussions on internal quality assurance for HEIs representatives organized in 2012-2013 • Two presentations about the problems of internal quality assurance of HEIs made at two conferences • In 2013, a seminar for senior staff concerned with internal quality assurance (IQA) within HEIs organized with the participation of foreign speakers, who previously served as experts for SKVC • Analysis of problems of internal quality assurance in HEIs based on the reports from institutional review (2014) made, it was presented in the annual report of SKVC and published on the website in a pdf format. Further actions • Regular events for senior staff concerned with IQA within HEIs – at least one meeting every year is foreseen.

ESG 2.2 Development of external quality assurance processes (ENQA Criterion 1 cont.) **Standard:** The aims and objectives of quality assurance processes should be determined before the processes themselves are developed, by all those responsible (including higher education institutions) and should be published with a description of the procedures to be used.		
Panel Judgment **Full Compliance**	Recommendation There is a stipulation that all methodologies must be reviewed by the Ministry and approved by the SKVC Council and the SKVC Director to ensure that all stakeholders are involved in the production of documents relating to evaluation. However, SKVC note that this requirement has its downside in that the process takes a long time, which delays response to the situation in hand and hold up changes in the methodologies according to the requirements of the time. Whilst it is acknowledged that this is outside the control of SKVC, but noting the constructive manner in which the Agency is able to work with the Ministry, it is recommended that consideration is given to streamlining consultation processes to facilitate more timely responses.	Actions • Regular contacts with the political staff from the Ministry of Science and Education are established • During the post-evaluation period, there were no essential changes in the methodologies approved by the Centre. Small amendments were promptly harmonized with the SKVC Council and successfully applied. • SKVC submitted some proposals of changes for the Procedure for External Evaluation and Accreditation of Study Programmes approved by the Ministry of Education and Science. These proposals were immediately involved in the above mentioned legal act. Further actions • With the new Law on Higher Education and Research, to be discussed in the Parliament in autumn 2014, further changes to the external quality assurance arrangements are expected. Some or our proposals were already discussed with SKVC Council. We will engage in additional consultations with stakeholders as necessary.
ESG 2.3 Criteria for decisions (ENQA Criterion 1 cont.) **Standard:** Any formal decisions made as a result of an external quality assurance activity should be based on explicit published criteria that are applied consistently.		
Panel Judgment **Full**	Recommendation none	Actions None required

Compliance		
ESG 2.4 Processes fit for purpose (ENQA Criterion 1 cont.) **Standard:** All external quality assurance processes should be designed specifically to ensure their fitness to achieve the aims and objectives set for them.		
Panel Judgment **Substantial Compliance**	Recommendation - SKVC should find ways to overcome perceived barriers to **student involvement** which prevents their full involvement in all activities. This may include a review of the current criteria for student involvement to widen the available pool. - SKVC should engage with stakeholders to ensure that guidelines for preparing SERs maintain an **acceptable balance between reflection and appropriate factual information** to avoid unnecessary bureaucracy.	Actions • Since the second half of 2011, every team of experts evaluating study programmes or reviewing HEI's in its composition has a student representative on board. SKVC collaborates with single HEIS, the National Students' Union as well as with European Students' Union in attracting students as candidates to review panels. Students are now involved in all three advisory bodies of SKVC and the Council of SKVC. During site-visits experts' teams always meet students of the programme/institution in question. • The Methodology for Study Programme Evaluation states what required information must be provided in SER and what additional information could be useful to analyse. But the latter is up to HEI's to decide which additional information to provide, so the issue is discussed at trainings provided to HEI staff. • SKVC carries anonymous surveys after each evaluation and collects feedback from both HEIs and experts. This feedback shows that institutions do not have any complaints regarding unnecessary bureaucracy. Yet, experts indicate, that some institutions provide too much supplementary information which is not required by SKVC methodology. Therefore, SKVC limits the length of SER to 35 pages and asks to provide only those annexes that are required and not more. Further actions • The issue of quality of SERs will be constantly addressed

		both in trainings for HEI staff involved in internal QA, and in consultations for senior staff members of HEI in preparation for their institutional review.
ESG 2.5 Reporting (ENQA Criterion 1 cont.) **Standard:** Reports should be published and should be written in a style which is clear and readily accessible to its intended readership. Any decisions, commendations or recommendations contained in reports should be easy for a reader to find.		
Panel Judgment **Substantial Compliance**	Recommendation • The SKVC website should be reviewed so that reports are easily accessible to interested parties. • Translation services should be used to ensure that reports are understandable to non-English speakers. • The panel noted the recent appointment of a member of staff to address PR issues and the intention of SKVC to make the results of the agency's work more 'accessible to the different relevant audiences through different forms of communication	Actions • There is a clear link from the front page of SKVC to evaluation reports: ✓ regarding institutional review reports http://www.skvc.lt/content.asp?id=619 (LT) and http://www.skvc.lt/en/content.asp?id=323 (ENG) ✓ regarding study programme evaluations http://www.skvc.lt/content.asp?id=378 (LT) and http://www.skvc.lt/en/content.asp?id=452 (EN) • Since autumn of 2011, summaries of all study programme evaluation reports are being translated into Lithuanian language and sent to HEIs. All HEIs also have a possibility to receive full reports in the language they have been originally written (Lithuanian or English). All institutional review reports (full length) are translated into Lithuanian and sent to HEI. • For the common admission to HEIs in 2014, visibility of external review reports is improved by the way of including external review reports for study programmes in the State register of institutions, programmes and qualifications. This added to the greater accessibility of the external review results and user friendliness of access to the reports (notwithstanding the remaining possibility to download them from SKVC website).

		• A communication plan was composed, discussed with relevant divisions within SKVC, and presented to the SKVC Council. Ideas regarding it's improvement gathered in the joint seminar of Nordic network of quality assurance agencies and Baltic agencies in mid-June 2014. Further actions • A new user-friendly SKVC website is being prepared so that information in it would be published in a more attractive way. The website should be ready by the end of 2014. • It is being planned that a new data base for publication of evaluation reports will be created by the end of 2015. The data base will be integrated into the new website.
ESG 2.6 Follow up-procedures (ENQA Criterion 1 cont.) **Standard:** Quality assurance processes which contain recommendations for action or which require a subsequent action plan, should have a predetermined follow-up procedure which is implemented consistently.		
Panel Judgment **partial compliance**	Recommendation SKVC has identified approaches and activities that could improve follow-up but have been constrained both by financial and staffing issues and the rapid pace of change in which other matters had to be prioritised. With the prospect of a more 'stable' environment SKVC is encouraged to consider the most 'cost-effective' ways in which follow-up can be developed, both at the level of individual evaluations and in the cross-evaluation analyses that they are intending to initiate. The 'language issue' could remain a problem whilst there continues to be an expectation by some for the need for extensive 'bureaucratic' monitoring; identification of the most important/critical aspects and a focus on these should be considered as a means of	Actions • The models of the follow-up procedures after study programme evaluations and institutional reviews have been created. They were presented to and endorsed by the SKVC Council in December of 2012. • The first follow-up visit after the institutional review procedure was conducted in December of 2012. The first link to improvement plan of activities of HEI according to recommendations of external review panels was publish on SKVC and HEIS websites in December of 2012.The follow-up procedure was further discussed in the administration meeting in June of 2013. Till the end of June 2014, 18 follow-up visits to HEI have taken place. • The first follow-up seminar in relation to study programme assessments was organized on 28th November of 2013. Further actions

	improving impact of evaluations and support SKVC in its aim that The experts' proposals and recommendations are first and foremost intended for HEIs to help them improve quality.	• Full-scale implementation of the follow-up model for the study programmes evaluation procedure has yet to be enforced. After 1,5 year of experts site-visit, HEI shall prepare progress report on implementation of experts recommendations and submit to SKVC. These progress reports will be published on SKVC and HEI's websites. • A follow-up seminar oriented towards the problems of teacher training is going to take place in October of 2014 with the participation of foreign experts
ESG 2.7 Periodic reviews (ENQA Criterion 1 cont.) **Standard:** External quality assurance of institutions and/or programmes should be undertaken on a cyclical basis. The length of the cycle and the review procedures to be used should be clearly defined and published in advance.		
Panel Judgment **Full Compliance**	Recommendation none	Actions None required
ESG 2.8 System-wide analysis (ENQA Criterion 1 cont.) **Standard:** Quality assurance agencies should produce from time to time summary reports describing and analysing the general findings of their reviews, evaluations, assessments, etc.		
Panel Judgment **Substantial Compliance**	Recommendation Consultation with stakeholders should be undertaken to develop a more systematic production of summary reports based on stakeholder needs and with a clear focus rather than as part of the annual reporting cycle.	Actions • A Communication plan was composed by Public Relations Officer, in consultation with staff members and SKVC Council. • Special newsletters for target audiences launched in 2013: one for prospective students, disseminated to high schools and one for prospective students who gained foreign qualifications was spread for Lithuanian communities abroad. Similar newsletters repeated in 2014. • Analysis of internal quality assurance systems within HEI was prepared.

		• Analysis of how HEI publish study programme evaluation results was made and published in the newsletter in 2013. • Analysis of applications to open new study programmes was done and presented to the Ministry of Education and Science in 2013. • In 2014, overview reports under six study areas encopassing study programme assessments, carried out during the period of 2010-2013, were published in a pdf format. Further actions • According to the plan, we aim at collecting feedback from different stakeholders about the new website. • We will further work to compile information about the needs of stakeholders regarding publication of evaluation reports. From 2014 on, early work plans will contain more detailed information regarding system-wide analysis planned. • As mentioned earlier, we will start a project of the development of the new data base for publishing study programme evaluation reports.

- **Implementation of the ENQA recommendations on ESG Part 3**

ESG 3.1 Use of external quality assurance procedures for higher education (ENQA Criterion 1 cont.) **Standard:** The external quality assurance of agencies should take into account the presence and effectiveness of the external quality assurance processes described in Part 2 of the European Standards and Guidelines.		
Panel Judgment **Substantial compliance**	Recommendation See table above	Actions See table above

ESG 3.2 Official status (ENQA Criterion 2) **Standard:** Agencies should be formally recognised by competent public authorities in the European Higher Education Area as agencies with responsibilities for external quality assurance and should have an established legal basis. They should comply with any requirements of the legislative jurisdictions within which they operate.		
Panel Judgment **Full Compliance**	Recommendation none	Actions None required
ESG 3.3 Activities (ENQA Criterion 1 cont.) **Standard:** Agencies should undertake external quality assurance activities (at institutional or programme level) on a regular basis.		
Panel Judgment **Full Compliance**	Recommendation none	Actions None required
ESG 3.4 Resources (ENQA Criterion 3) **Standard:** Agencies should have adequate and proportionate resources, both human and financial, to enable them to organise and run their external quality assurance process (es) in an effective and efficient manner, with appropriate provision for the development of their processes and procedures (and staff) (Addition by ENQA for ENQA criterion)		
Panel Judgment **Fully Compliant**	Recommendation none	Actions None required
ESG 3.5 Mission statement (ENQA Criterion 4) **Standard:** Agencies should have clear and explicit goals and objectives for their work, contained in a publicly available statement.		
Panel Judgment **Full**	Recommendation none	Actions None required

Compliance		
ESG 3.6 Independence (ENQA Criterion 5) **Standard:** Agencies should be independent to the extent both that they have autonomous responsibility for their operations and that the conclusions and recommendations made in their reports cannot be influenced by third parties such as higher education institutions, ministries or other stakeholders.		
Panel Judgment **Full Compliance**	Recommendation The performance of the Council should be evaluated against their standing orders and steps taken to ensure that these are appropriate and that the Council members have the capacity to fulfil them. This would reinforce the Councils position as the body ensuring SKVCs independence.	Actions • The Council was invited to consider whether the current functions of the Council are sufficient to carry out their activities effectively. During the meeting, the Council came to a view that all the current functions remain valid and did not propose to fix the new ones. • The Council actively discussed current changes in the legal acts of Lithuanian education system and strongly supported SKVC's independence as indicated in the amendments of the Law of Higher Education and Research. Further actions • Any strategic issues pertaining to the work or reform of SKVC will be discussed in the Council meeting and with the leadership of the Ministry.
ESG 3.7 External quality assurance criteria and processes used by the agencies (ENQA Criterion 6) **Standard:** The processes, criteria and procedures used by agencies should be pre-defined and publicly available. These processes will normally be expected to include: – a self-assessment or equivalent procedure by the subject of the quality assurance process – an external assessment by a group of experts, including, as appropriate, student member(s), and site visits as decided by the agency – publication of a report, including any decisions, recommendations or other formal outcomes – a follow-up procedure to review actions taken by the subject of the quality assurance process in the light of any recommendations contained in the report.		
Panel Judgment **Substantial**	Recommendation The lack of clarity regarding the role of	Actions • A revision of the Governmental Resolution on the

Compliance	MOSTA clouds the overall criteria and process. Whilst acknowledging that SKVC have worked hard to develop these, and that resolution of the issue is not in their control the panel concluded that in this regard SKVC is substantially compliant.	Procedure of Institutional Review was started at the end of 2013. The role of MOSTA was revised. Following suggestions from SKVC and representatives of HEIs, and as also agreed by the Ministry of Education and Science, MOSTA will produce the data that will be used as an additional source of information both for HEIs and experts, but not as single decisive factor towards the final review outcome. The final decision of evaluation and accreditation will rest only with SKVC. A relevant amendment on the Governmental Resolution regarding institutional review procedure was made and entered into force on June 20, 2014. Further actions • In the new cycle of institutional review starting from 2015, a shift from compliance based approach to enhancement led evaluation will be implemented (as agreed with the Ministry and discussed with HEIs).
ESG 3.8 Accountability procedures (ENQA Criterion 7) **Standard:** Agencies should have in place procedures for their own accountability.		
Panel Judgment **Substantial Compliance**	The panel found that whilst a number of mechanisms were in place to ensure accountability, the overall process could be more coherent. Much of the internal feedback is informal and does not contribute to the "collective memory" of SKVC meaning that if staff left employment their knowledge would not be institutionalised. Additionally, collection of external feedback has not been systematic and whilst it is acknowledged that plans are in place, the panel concluded that SKVC is Substantially Compliant.	Actions • In February of 2012, the electronic versions of questionnaires were developed to get the feed-back both from HEIs and experts in relation to institutional reviews, as well as for study programme evaluations. The data was analysed at the beginning of 2013 and 2014 and overview was produced and presented to administration of SKVC. • Leadership of SKVC is meeting every group of experts of institutional review for feed-back session at the last day of the visit. The feed-back is used for improvement of the processes of institutional review – for example, a mapping tool was compiled and being used for the reviews, a list of mandatory annexes was provided upon the

		recommendations from the experts, etc. • In summer of each year, information on the institutional review process and its updates are being sent to all the expert groups of institutional review, thus, to provide them with the feed-back on actions taken according to their recommendations. • In order to institutionalise staff knowledge, the minutes of weekly meetings of department staff started to be kept with the main points and decissions reached. • The whole system of internal quality assurance of SKVC is being reviewed in order to make it more simple and user friendly. Some of the processes were merged, reducing the total number from 18 processes to 14. Further actions • To finish the consolidation of internal quality assurance system by the end of 2014.
ENQA Criterion 8 i. The agency pays careful attention to its declared principles at all times, and ensures both that its requirements and processes are managed professionally and that its judgments and decisions are reached in a consistent manner, even if the judgments are formed by different groups; ii. If the agency makes formal quality assurance decisions, or conclusions which have formal consequences, it should have an appeals procedure. The nature and form of the appeals procedure should be determined in the light of the constitution of the agency; iii. The agency is willing to contribute actively to the aims of ENQA.		
Panel Judgment **Full Compliance**	Recommendation none	Actions None required

June 2014